

ምዕራፍ አሥራ ሁለት

የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በአሜሪካ

በኢትዮጵያ የረጅም ታሪክ ውስጥ ሃይማኖት ከፍተኛ ቦታ እንዳለው ባለፈው ምዕራፍ በሰፊው ተወያይተናል። ኢትዮጵያንም ልዩ ከሚያደርጋት አንዱ ይኸው ነው። ሃይማኖት ከፍተኛ ሚና ያልተጫወተበት የታሪክ ክስተት በኢትዮጵያ ውስጥ ጨርሶ የለም። ሃይማኖት ከኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ ተገንጥሎ የማይታይ ልዩ ክስተት አለው። የኢትዮጵያ ታሪክ ሃይማኖት ሳይገባበት ሊተረክ አይችልም። በኢትዮጵያ ሕዝብ ሃይማኖት ከታሪኩ፣ ከሕይወቱ፣ ከባህሉና ከህልውናው ጋር የተያያዘ ነው። የሃይማኖት ታሪክ በኢትዮጵያ እንደ መጻሕፍ ሊወጣው ይችላል። ለብቻው መጠናት ያለበትም ጉዳይ ይመስለኛል። ይህ ረጅም የኢትዮጵያ የሃይማኖት ታሪክ በሕዝቡ ባህል በሕዝቡ አስተሳሰብ፣ በሕዝቡ ፍልስፍና፣ በሕዝቡ ስነ ልቡና ላይ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ስላለው የሃይማኖት ጉዳይ በኢትዮጵያ ውስጥ በሃይማኖት ሊቃውንት፣ በታሪክ ሊቃውንት፣ በስነ ጥበባዊ ሊቃውንት፣ በስነ ልቡና ሊቃውንት መጠናት ያለበት ክፍል ይመስለኛል። የሕዝቡን ስነ ልቡና በመቅረጽ አኳያ ሃይማኖት በኢትዮጵያ ውስጥ ረጅም ታሪክ ስላለው የሕዝቡን አኗኗር ለማጥናት የሕዝቡን ስነ ልቡና ለመረዳት የሕዝቡን የአስተሳሰብ ዘይቤ ለመገንዘብ የሃይማኖትን ሚና ከሥር መሠረቱ ማጥናት ይኖርብናል።

ባለፈው ምዕራፍ እንደተገነዘብነው ኢትዮጵያን ልዩ ከሚያደርግት ሁኔታዎች አንዱ ለረጅም ጊዜ በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፍኖ የነበረው የዘውድ አገዛዝ መንግሥት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ሃይማኖትን የመንግሥት ሃይማኖት አድርጎ ሲጠቀምበት እንደነበር ግልጽ ነው። እንዲያውም ከ3ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ጀምሮ በኢትዮጵያ የዘውድ አገዛዝ እስከፈረሰበት እስከ

1967 ዓ/ም ድረስ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ዕምነት የመንግሥት ሃይማኖት እንደነበረ የታወቀ ነው። ይህ ታሪካዊ ሁኔታ ሌሎች የክርስትና ሃይማኖቶች ኢትዮጵያ ውስጥ ለመስፋፋት ከፍተኛ ተጽእኖ እንደነበረባቸው ከታሪክ ለመረዳት እንችላለን። ባለፈው ምዕራፍ እንደጠቀስነው የአውሮፓውያን የካቶሊክ ሃይማኖት መልክተኞችም (ሚሽነሪዎች) በተለያዩ ጊዜያት ኢትዮጵያ ውስጥ ሰርጎ ለመግባት ሞክረው እንደነበር ይታወቃል። ነገር ግን የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ለንጉሡ ዘውድ የምትቀምጥ፣ የመንግሥት ሃይማኖት ከመሆኗም በላይ የመንግሥት ቀኝ እጅ ሆና ታገለግል እንደነበር የታወቀ ነው። ስለዚህ የውጭ ሃይማኖቶች ኢትዮጵያ ውስጥ የመስፋፋት ዕድል ማግኘት አልቻሉም። ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ ብዙ የምዕራባውያን ሀገሮች ቴክኖሎጂን፣ኢንዱስትሪን፣ ዘመናዊ ትምህርትን፣ በኢትዮጵያ በማስፋፋት ስበብ ዘመናዊ የመንግሥት አስተዳዳሪ መዋቅርንም ለመዘርጋት በልዩ ልዩ ዲፕሎማቲካዊ መንገዶች ብዙ የምዕራባውያን ተወላጆች ኢትዮጵያ ውስጥ በቋሚ ደረጃ መኖር ሲጀምሩ የምዕራባውያን ሃይማኖት ቀስ በቀስ ኢትዮጵያ ውስጥ መታወቅ ጀመረ። የምዕራባውያን የወንጌል መልክተኞችም ወይም ሚሽነሪዎች ትምህርት ቤቶችን ሆስፒታሎችንና የመሳሰሉ የልማት ተቋሞችን ለማስፋፋት በሚል የወንጌል ተልእኳቸውን ጀመሩ።

በኢትዮጵያ ረጅም ታሪክ ውስጥ ለመጀመሪያ በግምት ከመቶ ዓመታት በፊት ከሀገሪቱ ቤተ-ክርስቲያን ጋር ሊወዳደሩ የሚችሉ ሌሎች ሃይማኖቶች ሌሎች ቤተ ክርስቲያኖች ሊመሠረቱ ችለዋል። ይህ በኢትዮጵያ የሃይማኖት ታሪክ ብቻ ሳይሆን ባጠቃላይ በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ክስተት ነው። ለመጀመሪያ ጊዜ በኢትዮጵያ ታሪክ የሀገሪቱ ብቸኛ ሃይማኖት ከሆነችው ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ሃይማኖት ጋር የሚፎካከር የክርስትና ሃይማኖት መፈጠሩ በወቅቱ እጅግ የሚያስገርም ሁኔታ እንደነበር መገመት አያዳግትም። በታሪክ የክርስቲያን ደሴት እየተባለች በምትታወቅ ሀገር የውጭ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በኢትዮጵያ መናገሻ ከተማ ውስጥ ተንሰራፍታ የራሷን የፊደላዊ ጣቢያ ከፍታ ወንጌልን

በግልጽ ስታሰታምር ማየት በወቅቱ እጅግ የሚያስገርም ሁኔታ ነበር። የኢትዮጵያን የሃይማኖት ታሪክ ብንመለከት አንድ ሃይማኖት እንደዚህ ለረጅም ዘመናት የመንግሥት ሃይማኖት ሆኖ በኅብረተሰቡም ሆነ በታሪክ እጅግ ገናና ቦታ ይዞ የቆየች የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ሃይማኖት ነች። ይህ ልዩና በጣም ከፍተኛ የሆነ ታሪካዊ ሂደት ነው። አንድ ሃይማኖት አንድ ቤተ ክርስቲያን የመንግሥት ሃይማኖት በመሆን እጅግ ገናና ሆኖ ለረጅም ጊዜ የቆየበት ሀገር ቢኖር ኢትዮጵያ ናት።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከተመሠረተችበት ከ220 ዓ.ም ጀምሮ የዘውድ መንግሥት እስከወደቀበት 1967 ዓ.ም ለኢትዮጵያ ሕዝብ ሁለተኛ መንግሥት ነበረች ማለት ይቻላል። በርግጥ በኢትዮጵያ የሃይማኖት ታሪክ ውስጥ ሊላው ከፍተኛ ቦታ የያዘው የእስልምና ሃይማኖት እንደነበር የታወቀ ነው። ነገር ግን የእስልምና ሃይማኖት የመንግሥት ሃይማኖት ሆኖ እንደ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ለሁለት ሺህ ዘመናት ያህል ገናና ሆኖ የቆየ ሃይማኖት አልነበረም። በኢትዮጵያ ታሪክ በተለያዩ ጊዜያት የኢትዮጵያን መንግሥት በተለያዩ ጦርነቶች በመፈታተን እስልምናን የኢትዮጵያ የመንግሥት ሃይማኖት ለማድረግ ብዙ ሙከራዎች ተደርገው እንደነበር ከታሪክ እንረዳለን። የኢትዮጵያ ሕዝብ በክፊል የእስልምና ሃይማኖት ተከታይ እንደሆነና እስከአሁን ድረስ እሱ ከሚባሉት የኢትዮጵያ ከፍተኛ ሃይማኖቶች አንዱ የእስልምና ሃይማኖት ነው። በነዚህ በሁለቱ ሃይማኖቶች መካከል የኢትዮጵያ የሃይማኖት ታሪክ ለረጅም ጊዜ በሚደረገው ሽኩቻ ላይ የተመሠረተ ነበር። የእስልምና ሃይማኖትም በኢትዮጵያ እጅግ ልዩ የሆነ ታሪክ ያለው ነው። የኦርቶዶክስ ሃይማኖት እምብርት በሚባሉት በትግራይ፣ በሸዋ፣ በጉንደር፣ በጉጃም እንኳን ሳይቀር የእስልምና ሃይማኖት ገናና ነበር። የእስልምና ሃይማኖት በኅብረተሰቡ ዘንድ ከፍተኛ ቦታ እንደነበረው ግልጽ ነው። የእስልምና ሃይማኖት እጅግ ገናና ከነበረችው ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ሃይማኖት ጋር ጉን ለጉን በመሆን ለረጅም ጊዜ የኢትዮጵያ ሕዝብ ሁለተኛ ተቀዳሚ ሃይማኖት ሆኖ መቆየቱ

እጅግ የሚያስገርም ነው። ይህም ታሪካዊ ሁኔታ ስለሆነ የእስልምና ታሪክ በኢትዮጵያ ታሪክ ለብቻው መጠናት የሚገባው ከፍተኛ ርእስ ነው።

ዛሬ በተመሳሳይ ሁኔታ በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ ሦስተኛ ተቀዳሚ ሃይማኖት የሆነችው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያንም በዘመናዊ የኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ ከፍተኛ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ነው። በተለይ ባለፉት 25 ዓመታት የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ ልዩነት እያሳየች ነው። የእስልምና ሃይማኖት በኢትዮጵያ ውስጥ በአንድ ወቅት በታሪክ እንደምንመለከተው ከፍተኛ የፖለቲካ ኃይል የነበረው ሃይማኖት እንደነበር መገንዘብ እንችላለን። እንዲያውም ባንድ ወቅት የእስልምና ሃይማኖት ኢትዮጵያ ውስጥ ከፍተኛ የሃይማኖት ጦርነት ቀስቅሶ እንደነበር በታሪክ ይታወቃል። ይህ ጦርነት የተካሄደው በ16ኛ ክፍለ ዘመን ማለትም በ1531-1543 ዓ.ም አካባቢ መሆኑ ከኢትዮጵያ ታሪክ መረዳት ይቻላል። ይህም ጦርነት የተካሄደው ማዕከላዊ መንግሥት በርስ በርስ ሽኩቻ ተዳክሞ ስለነበር ነው። የጦር አበጋዝ ሆኖም የተነሣው ግራኝ መሐመድ ይባል እንደነበር ታሪካችን ይናገራል።

ቀደም ሲል የዲት ጉዲት በመባል የምትታወቀው አይሁዳዊት ንግሥት የክርስትና ሃይማኖትን ከኢትዮጵያ ለማጥፋት እንደተነሳችና ብዙ ቤተ ክርስቲያኖችን እንዳቃጠለች ከታሪክ መረዳት እንችላለን። እዚህ ላይ የዲት ጉዲትን የጠቀሰው የፈላሻዋን የአይሁድን ሃይማኖት ከኦርቶዶክስ ሃይማኖትና ከእስልምና ሃይማኖት ጋር ለማነፃፀር ሳይሆን ለሁለቱም ታላላቅ ሃይማኖቶች በነበረው ማዕከላዊ መንግሥት ውስጥ ተቀናቃኝ ኃይሎች እንደነበሩ ለማስገንዘብ ያህል ነው። ለረጅም ዘመናት እነዚህ ሁለት አንጋፋ ሃይማኖቶች እጅግ የተካረረ ጦርነት ውስጥ በየጊዜው በመግባት የፖለቲካ የበላይነትን ለመያዝ በየጊዜው ይፎካከሩ እንደነበር እንረዳለን። ከጊዜ በኋላ የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ሥር እየሰደደች ከፍተኛ የፖለቲካ ሥልጣን ሰለያዘች የእስልምና ሃይማኖት ጠቡን እያበረደ ከጊዜ ብዛት አብሮ መኖርን የመረጠ ይመስላል። በኢትዮጵያ ታሪክ የነዚህን የሁለቱን ሃይማኖት ጉን

ለጉን በኢትዮጵያ ተንሰራፍተው ለረጅም ዘመናት አብረው መኖራቸው በተለይ ደግሞ ሁለት በጣም ተቃራኒ የሆኑ ሃይማኖቶች ጉን ለጉን አንዱ አንዱን ሳያጠፋው ለረጅም ዘመን አብረው መኖራቸው ለታሪክ እጅግ የሚያስገርም ነው። እንዲህ ዓይነቱ ስላማዊ የወንድማማችነትና የእህትማማችነት ግንኙነት ለወደፊት በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያንና በኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መካከል ቢፈጠር የሚያበረታታ አዝማሚያ ይሆናል።

ሐተታውን ለታሪክ ምሁራን እንተወውና በሁለቱ ኅብረተሰብ መካከል በኦርቶዶክስ ሃይማኖት ተከታዮችና በእስልምና ሃይማኖት ተከታዮች ያለውን በሰላም የተመሠረተ ግንኙነት ማጥናት አለብን። በመጠኑም ቢሆን የሃይማኖት መተሳሰብ ያለ ይመስላል። ዛሬም ቢሆን በኢትዮጵያ የእስልምና ዕምነት የሌለበት ክፍል እንደሌለ እናውቃለን። ክርስትና በተወለደበት በአክሱም እንኳን ሳይቀር የእስልምና ሃይማኖት ተከታዮች ጥቂት አይደሉም። በጎንደር፣ በጎጃም፣ በወሎ፣ በሸዋ፣ በሐረርጌ፣ በኢሊባቡር፣ በወሊጋ፣ በባሌ ቁጥራቸው አያሌ የሆኑ የእስልምና ሃይማኖት ተከታዮች በወንድማማችና በእህትማማችነት አብረው በፍቅር እንደሚኖሩ ያደባባይ ምሥጢር ነው። ኢትዮጵያ ውስጥ የእስልምና ሃይማኖት ያልደረሰበት የለም። ይህ በብዙ መንገድ ሊተረጎም ይችላል። አንደኛ የእስልምና ሃይማኖት ከኢትዮጵያ ሕዝብ ጋር ከጥንት ጀምሮ የተዋሃደ መሆኑ፣ በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ የኢትዮጵያ መንግሥት ሀገር የጋራ ነው ሃይማኖት የግል ነው የሚለውን መርሕ የተከተለ ይመስላል። የሃይማኖት ልዩነት በሰላማዊ መንገድ የሚፈታ መሆኑን የኢትዮጵያ ሕዝብ ለዓለም ያስመሰከረ ይመስላል። ኢትዮጵያም የአንድ ሃይማኖት ሀገር ብቻ እንዳይደለች ከታሪክ ሂደት መገንዘብ ይቻላል።

ከታሪክ አንፃር ሰንተረጎመው ደግሞ ቀስ በቀስ የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ብቸኛ የኢትዮጵያ ሃይማኖት መሆኗ እየቀጠነ የመጣ ይመስላል። በጥንት የፖርቱጋል የወንጌል መልእክተኞች አማካይነት በኋላም

በጣሊያን ወረራ አካባቢ የካቶሊክ ሃይማኖት በኢትዮጵያ አንገቱን ብቅ ያደረገ ይመስል ነበር። በተለይ በሰሜኑ የኢትዮጵያ ክፍል ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ በጣም እየተስፋፋ መጥቶ ነበር። በመናገሻው ከተማ በአዲስ አበባም ሳይቀር የካቶሊክ ቤተክርስቲያን ተስፋፍቶ እንደነበርና በኋላም በፈረንሳይ ቆንስል አማካይነት በትላልቅ ከተሞች የካቶሊክ አዳሪ ትምህርት ቤቶች መስፋፋት እንደጀመሩ እናውቃለን። እንዲህም ሆኖ የካቶሊክ ሃይማኖት ኢትዮጵያ ውስጥ ብዙም ሊስፋፋ አልቻለም። የካቶሊክ ሃይማኖት ኢትዮጵያ ውስጥ ለምን በሰፊው እንዳልተስፋፋ ለታሪክ ሊቃውንት መተው የተሻለ ይሆናል። ወደፊት እንደምንረዳው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኢትዮጵያ ውስጥ ለመስፋፋት ብዙ ጊዜ አልፈጀባትም። በጥንት የኢትዮጵያ ታሪክ በአፄ ሱሲኒዮስ ዘመን መንግሥት ፖርቱጋሎች የቅኝ ግዛታቸውን ለማስፋፋት አፍሪካን ማሰስ በጀመሩበት ወቅት የካቶሊክን ሃይማኖት ኢትዮጵያ ውስጥ ለማስገባት መከራ እንደተደረገና መከራውም እንደከሸፈ ከታሪክ እንረዳለን።

የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን የምዕራባውያን ሃይማኖቶች ኢትዮጵያ ውስጥ እንዳይገቡ በማድረግ ለረጅም ጊዜ ተከላክላለች። ይህ የጥንት መከራ ከሸፎ ለረጅም ጊዜ የቆየውን የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የመከላከል ኬላ ጥሶ ለመግባት የቻለው የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ሳይሆን የኖርቴስታንት ዕምነት ነው።

በዓለም ታሪክ እንደምንረዳው በዓለም ውስጥ ተንሰራፍቶ የነበረውን የካቶሊክ ሃይማኖት ሥርዓትን ለመጀመሪያ ጊዜ ሊያፈራርሰው የቻለው በአውሮፓ ውስጥ የተጀመረው የኖርቴስታንት እንቅስቃሴ እንደነበር መገንዘብ እንችላለን። ሥልጣኔን፣ ዘመናዊ ትምህርትን፣ የሕክምና አገልግሎትን ተገን በማድረግ ኢትዮጵያ ውስጥ ሠርሳ ሊገባ የቻለ የውጭ ሃይማኖት የኖርቴስታንት ሃይማኖት ነው። በተለይ ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ የአሜሪካኖች ወደ ኢትዮጵያ በብዛት መግባት ለኖርቴስታንት ሃይማኖት መንገድ ሊከፍት ችሏል። በተለይም በኢትዮጵያ የትምህርት

ሥርዓት ለመጀመሪያ ጊዜ የመምህራን ማሰልጠኛ ተቋማት ሲቋቋሙ መምህራን ከአሜሪካ ይመጡ ስለነበሩ ቀስ በቀስ ወጣቱን ትውልድ በሃይማኖት ሊይዙት ችለዋል። እነዚህ ከመምህራን ማሰልጠኛ ተቋሞች እየተመረቁ የወጡ ወጣት መምህራን ለወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መስፋፋት ከፍተኛ ሚና ተጫውተዋል። በዚያን ወቅት ወጣቱን ትውልድ ለመያዝ የተደረገው ጥረት የተማረው ክፍል ቁልፍ በመሆኑ ይህንን ለመያዝ መሞከሩ ከፍተኛ ስትራቴጂ እንደነበር መረዳት ይቻላል። እነዚህ ወጣቶች ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ሃይማኖት ጋር የተሳሰረ ግንኙነት ስለሌላቸው ለማጥመድ ቀላል ነበር። ብዙዎቻችን እንደምናውቀው ከመምህራን ማሰልጠኛ ተቋሞች እየተመረቁ የሚወጡት ወጣቶች በየገጠሩ ይሰማሩ ስለነበረ ባንድ ወቅት ደግሞ የስዊድን የርዳታ ድርጅት በየገጠሩ ትምህርት ቤቶች ይሠራ ስለነበር በእነዚህ መምህራን አማካይነት የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መስፋፋት ችላለች። በተለይ ESBU በሚባለው ድርጅት አማካይነት መንሥት የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶችን ሕንፃ ለመሥራት ቃል ስለገባ ስዊድን የኖርቴስታንት ሃይማኖትን በኢትዮጵያ ውስጥ ለማስፋፋት ከጀመሩት ሀገሮች አንዷ ነበረች።

ቀስ በቀስ የኖርቴስታንት ቤተ ክርስቲያን በታዳጊው ወጣት ክፍል ውስጥ እየሰረገች በመግባት በአጭር ጊዜ ውስጥ ብዙ ቦታዎችን ማዳረስ ችላለች። አስቀድሞ የወጣቱን ክፍል በመያዝ የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መሠረቷን በኢትዮጵያ ውስጥ ለመጣል ችላለች። ዛሬ ኢትዮጵያ ውስጥ ባለፉት 40 ዓመታት ያህል የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ ተፈካካሪ ድርጅት ሆና ቆይታለች። በተለይ ባለፉት 25 ዓመታት የዘውድ አገዛዝ ፈርሶ የሰሻለበት ሥርዓተ መንግሥት ኢትዮጵያ ውስጥ ከተመሠረተበት ጊዜ ጀምሮ የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በኢኮኖሚ በፖለቲካ በማኅበራዊ ኑሮና በሞራል ከፍተኛ ችግር ላይ ወድቃ ስለነበር በተዘዋዋሪ መንገድም ቢሆን ትልቅ የታሪክ ለውጥ ስለነበር የኦርቶዶክስ መዳከም ለወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መንስራራትና መስፋፋት በሩን የከፈተላት ይመስላል። ከዚያ ቀደም ሲል በ1960 ዓ/ም የተቋቋመው

የብሥራተ ወንጌል ሬዲዮ ጣቢያ በመላው ኢትዮጵያና ባካባቢው ባሉ የአፍሪካ ሀገሮችና እስከ አረብ ሀገር ላሉ ኢትዮጵያውያን ይሰራጭ ስለነበር ለወንጌላዊት ቤተክርስቲያን መስፋፋት አዲስ ምዕራፍ የከፈተ ይመስላል። በወቅቱ በኢትዮጵያ ውስጥ እንደ CNN የሚቆጠረው የሬዲዮ ጣቢያ ለኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መስፋፋት ከፍተኛ ስነ ልቡናዊ አስተዋጽኦ አድርጓል።

በትላልቅ ከተሞች በየቀበሌው ራሳቸውን በተለያዩ ስም በመጥራት አያሌ የኖርቴስታንት አብያተ ክርስቲያናት ሊመሠረቱ ችለዋል። በተለይ የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎችን ለመሰብ በስድስት ኪሎ አካባቢ ትኩረት አድርገዋል። በተለይ የብሥራተ ወንጌል ሬዲዮ ጣቢያ ብዙ የተለያዩ የቤተሰብ ንግግራዎችን ዓለም አቀፍ ዜናዎችን በመተንተን ለኢትዮጵያ የወቅቱ CNN እንደነበር ማስታወስ ይቻላል። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ታሪክ ራሱን የቻለ መጽሐፍ የሚያስፈልገው ነው። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በኢትዮጵያ ኅብረተሰብ ውስጥ አዲስ የመንፈሳዊ ኑሮ አኗኗር አዲስ የመንፈሳዊ ኑሮ አመለካከት የፈጠረች ቤተክርስቲያን ናት። የዚህ ምዕራፍ ዓላማ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያንን ታሪክ ለመተንተን ሳይሆን የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ኢትዮጵያ ውስጥ መስፋፋት የኅብረተሰቡን የሃይማኖት አመለካከት እንዴት እንደለወጠው ለመገምገም ነው። በተጨማሪም በኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አማካይነት አዲስ የሃይማኖት ሥርዓተ አምልኮ የተፈጠረ መሆኑን ለመረዳት እንሞክራለን። በተለይም ይህች ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን የኢትዮጵያ ወጣቶች በሃይማኖት ውስጥ ያላቸውን ተሳትፎ እንዴት አድርጋ መለወጥ እንደቻለች መተንተን አስፈላጊ ይሆናል። ሃይማኖትን በሚመለከት የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በኢትዮጵያ ውስጥ አዲስ ወጣቶችን ስለፈጠረች የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያንን እንዴት ለማነቃነቅ እንደቻለች በዚህ ምዕራፍ በሰፊው ለመወያየት እንሞክራለን።

የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በአሁኑ ወቅት በአሜሪካ ከፍተኛ እንቅስቃሴ በማድረግ የተነሳቃች ቤተ ክርስቲያን ለመሆን በቅታለች። በአሁኑ ወቅት የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን አሜሪካ ውስጥ በሚኖሩ ኢትዮጵያውያን መካከል ሁለተኛዋ ከፍተኛ የቤተክርስቲያን ድርጅት ሆኗለች። በዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ እንደተገለጸው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ ዘንድ አዲስ የሃይማኖት ባህል ለመፍጠር ችላለች። የኢትዮጵያን የዘውድ አገዛዝ ለመጣል ምክንያቶች ከሆኑት ውስጥ አንዱ የወሎ ድርቅ ነበር። በመሆኑም ወደ ኢትዮጵያ መጉረፍ የጀመሩት እንደ World Vision ያሉ የርዳታ ሰጪ የሃይማኖት ድርጅቶች ለኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን መስፋፋት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርገዋል። ዛሬ ኢትዮጵያ ውስጥ በየቦታው ተንሰራፍተው የሚገኙት አብዛኛዎቹ የእርዳታ ሰጭ ድርጅቶች ከሃይማኖት ጋር የተያያዙ ናቸው። የኢትዮጵያ ዘልማት ወደኋላ መቅረት ብዙ የሃይማኖት ድርጅቶችን ወደ ኢትዮጵያ ለመላብ ችሏል። የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከወሎው ድርቅ ወዲህ በኢትዮጵያ ውስጥ በጣም በመስፋፋት ላይ ያለች ቤተ ክርስቲያን ናት።

የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኢትዮጵያ ውስጥ እንዴት እንደገባች እንዴት እንደተፈጠረች እንዴት እንደተስፋፋች በአሁኑ ወቅት ምን ደረጃ ላይ እንዳለች የኢትዮጵያን ኅብረተሰብ መንፈሳዊ አመለካከት እንዴት እንደቀየረች መጠናት ያለበት ኅብረተሰባዊ ርእስ ነው። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን የኢትዮጵያን የኅብረተሰብ አሰላለፍ እንዴት እንደለወጠች ለኢትዮጵያ ሥልጣኔ ያደረገችውን አስተዋጽኦ፣ ለኢትዮጵያ ትምህርት መስፋፋት ያደረገችውን እንቅስቃሴ፣ ኢትዮጵያ ከውጭው ዓለም ጋር እንድትገናኝ ምን አስተዋጽኦ እንዳደረገች የሃይማኖትና የታሪክ ፀሐፊዎች መመርመር ይኖርባቸዋል። በዚህ ምዕራፍ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በአሜሪካ ምን ዓይነት ሁኔታ ላይ እንደምትገኝ አሜሪካ ውስጥ ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ለመንፈሳዊና ስነ ልቡናዊ አኗኗር ምን አስተዋጽኦ በማድረግ ላይ እንዳለች ለመተንተን እንሞክራለን። የኢትዮጵያ

ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ኅብረተሰብ በአኗኗሩ ከሌሎች ኢትዮጵያውያን ጋር እንዴት እንደሚለይ እንዳራዊ ትንተና እናቀርባለን። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ለውጭ ሀገር ኑሮ እንዴት ልታዘጋጃቸው እንደቻለች ኑሮአቸውን ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ጋር እንዴት እንደሚያዛምዱት የሰነ ልቡና ለውጥ ለማድረግ እንዴት ሊረዳቸው እንደሚችል ለመተንተን እንሞክራለን።

ሃይማኖት የሰውን ስነ ልቡናዊ አመለካከት በመቀየስ ረገድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል። ሃይማኖት የሰውን የአኗኗር ስልት እንደሚቀይር አስተሳሰባችንን አመለካከታችንንና ሕይወታችንን በሙሉ ይለውጠዋል። ሃይማኖት የሕይወት መመሪያ እንደመሆኑ መጠን በአዲስ ኅብረተሰብ በአዲስ ባህል በምንኖርበት ጊዜ ሃይማኖታችን አዲሱን ኅብረተሰብ እንዴት መመልከት እንዳለብን አዲሱን ኑሮአችንን በአሜሪካ ውስጥ እንዴት መቀየስ እንዳለብን መንገዱን ይመራናል። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኅብረተሰብ በአሜሪካ ውስጥ ኑሮው ምን እንደሚመስል፣ በሃይማኖት ወንጌላውያን በባህል ኢትዮጵያውያን በመሆናቸው ሃይማኖታቸውና ባህላቸውን እንዴት ማዋሃድ እንደቻሉ ሃይማኖቱ ባህላቸውን ምን ያህል እንደለወጠው ባህላቸው ሃይማኖታቸውን እንዴት እንዳተስተካከለውና እንዴት እንደለወጠው ለማየት እንሞክራለን።

የወንጌላውያን ሃይማኖት በመሠረቱ የምዕራባውያን ሃይማኖት በመሆኑ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ተከታዮች አሜሪካ ውስጥ የሚያጋጥማቸው የተለመደ ችግር የተለየ አተረጓጎም ይኖረዋል። ይህንን ጥያቄ ለመመለስ አስቀድመን የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን የሃይማኖቱ መሠረት ምዕራባዊ ቢሆንም ምን ያህል የኢትዮጵያ ባሕርይ እንዳለው መመርመር ይኖርብናል። በዚህ መጽሐፍ መግቢያ ላይ እንደተገለጸው ለረጅም ዘመናት የኖርንበትን ሀገር ለቀን በውጭ ሀገር አዲስ ኑሮ ለመመስረት በምንጣጣርበት ወቅት የሚጠብቀን ትልቁ ፈተና የሁለቱን የተለያዩ ባህሎች እንዴት ለማዋሃድ እንደምንችል ነው። ባለፈው ምዕራፍ

እንደተወያየነው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ከምዕራባውያን ሃይማኖቶች እጅግ በጣም የተለየች ናት። በዚህ ልዩ በሆነ ከኢትዮጵያ ባህል ውጭ በሆነ በምዕራባውያን ባህል የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን መኖር መቻሏ እጅግ የሚያስደንቅ ነው። የሰውን ልጅ ችግር ድባቅ ሲመታው ባህሉንና ሃይማኖቱን እየተወሰደው ሕይወቱን ለማሻሻል ወደ ሌላ ሃይማኖት የሚከበልል ቁጥሩ ጥቂት አይደለም። ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ፈተናው ከባድ ነው። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን የሚያጋጥም ችግር ግን ከዚህ ሁኔታ ጋር ፈጽሞ የተለየ እንደሆነ መግመት አያዳግትም።

ቀደም ሲል እንደተረዳነው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ስረ መሠረትና አመጣጥ ምዕራባዊ ነው። መሠረቱ የምዕራባውያን ሃይማኖት እንደመሆኑ መጠን ለኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በምዕራባውያን ሃይማኖት መካከል በምዕራባውያን ሀገር በምዕራባውያን ባህል ውስጥ ለመኖር ለሚደረግ ጥረት መነሳሩን እንደሚከፍት ጥርጥር የለውም። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በኢትዮጵያ ውስጥ ብዙ ተቃውሞ የገጠማት፣ ብዙ አባሎች የተሰደዱበት፣ መሪዎቿ የታሰሩበት፣ የተገረፉበት፣ ነፃነቷ ያልተጠበቀላት በከፍተኛ ችግር ላይ የነበረች ቤተክርስቲያን ነች። በተለይም በኢትዮጵያ እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ ፀረ-ማሪያም በመባል ይፈክባቸው እንደነበር ብዙ በደልና ሰነ ልቡናዊ ዘለፋ ይደርሰባቸው እንደነበር የቅርብ ታሪክ ነው። ዛሬ ከሞላ ጎደል ከዛ ሁሉ ችግር ተላቃ የሃይማኖት ነፃነት በሰፊው በተንጣለለበት በአሜሪካ ምድር ላይ በመገኘት በከፍተኛ ደረጃ በመጠናከር ላይ ያለች ታዳጊ ቤተክርስቲያን ለመሆን በቅታለች። ኢትዮጵያ ውስጥ ገና በመደራጀት ላይ እንዳለች ብዙዎቹ እንደተሰደዱና እንደታሰሩ የታወቀ ነው። በዚህ በምሥረታው ዘመን አባሎቹ የሃይማኖታቸውን ስነ ሥርዓት ያካሂዱ የነበረው በድብቅና በተዘጋ ቤት ውስጥ ነበር።

የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ተከታዮች በኢትዮጵያ ውስጥ ብዙ ተቃውሞ እንደደረሰባቸው ብዙ ኢትዮጵያውያን የሚያውቁት ነው።

በተለይ በኢትዮጵያ ውስጥ የሰሻሊስት መንግሥት ከተቋቋመ በኋላ ብዙ የወንጌላዊት ቤተክርስቲያኖች እንደተዘጉና የብሥራተ ወንጌል ሬዲዮ ጣቢያም በመንግሥት እንደተወረሰ የምናስታውሰው ነው። እንግዲህ በእንዲህ ዓይነት ከፍተኛ ተቃውሞ የተመሠረተች ቤተክርስቲያን አባሎቿ ወደ ጥንት መሠረቷ ከሆነው ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ ጋር በመቀላቀላቸው ይዞ የምዕራባውያን ኅብረተሰብ እንዴት እንደሚቀበላቸው መመርመር ይኖርብናል በተጨማሪም የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ኅብረተሰብ በምን ሁኔታ ላይ እንዳለ መረዳት ይኖርብናል። አብሯቸው ከሚኖረው ከምዕራባውያን ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ጋር ያላቸው ግንኙነት ምን ደረጃ ላይ እንዳለ መወያየቱ አስፈላጊ ነው። የምዕራባውያን የወንጌል መልእክተኞች በኢትዮጵያ ውስጥ ይህንን ሃይማኖት ለማስፋፋት ምን ያህል ይሯሯጡ እንደነበርና ያደርጉት የነበረውም እርዳታና ልግስና በገንዘብም ሆነ በማቴሪያል ምን ያህል ከፍተኛ እንደነበር የምናስታውሰው ነው። በምዕራባውያን የተመሠረተችው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ግማሽ አካሏ ወደ አሜሪካ ከተመለሰና ከምዕራባውያን ጋር ከተቀላቀለ በኋላ ግንኙነቱ ምን መልክ እንደያዘ መመልከቱ አይከፋም። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ሥርዓቷ ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ፍጹም ልዩ የሆነች ቤተክርስቲያን እንደመሆኗ መጠን ስለ ኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አጠቃላይ ገጽታ ከመነጋገራችን በፊት ስለ ኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን መሠረት ስለሆነችው ስለ ዓለም ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ማወቅ አስፈላጊ ይሆናል። ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ሙሉ በሙሉ ምዕራባዊ የሆነች ቤተክርስቲያን ናት። የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አመሠራረትዋ ከፕሮቴስታንት ሃይማኖት ጋር የተያያዘና የተላሰረ ነው።

የካቶሊክ ሃይማኖት በአውሮፓ በከፍተኛ ደረጃ በተጠናከረበት ወቅት ውስጥ ለውስጥ ሲካሄድ በነበረው የፖለቲካና የማኅበራዊ እንቅስቃሴ አማካይነት የፕሮቴስታንት ሃይማኖት ሊወለድ ችሏል። የፕሮቴስታንት ሃይማኖት በመሠረቱ ከካቶሊክ ቤተክርስቲያን የተገነጠለ የተቃውሞ

ሃይማኖት ነው። ይህ የፕሮቴስታንት የሃይማኖት ፍልስፍና እየተራባ ባሁኑ ወቅት ከሦስት መቶ በላይ የሚሆኑ የተለያዩ የፕሮቴስታንት ሃይማኖት ቅርንጫፎች በዓለም ላይ ተዘርተዋል። ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በመሠረቱ የአንድ ቤተ ክርስቲያን ስም ሳይሆን አጠቃላይ የሆነ የሃይማኖት ቅርንጫፍ ስም ነው። ባጠቃላይ መልኩ የፕሮቴስታንት የሃይማኖት ንቅናቄ የካቶሊክ ቤተክርስቲያንን አክራሪ ሥርዐት በመቃወም ላይ የተመሠረተ ነው። ስለ ኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አጠቃላይ ገጽታ ከመነጋገራችን በፊት ስለወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አመጣጥና አመሠራረት ባጭሩም ቢሆን ግንዛቤ ሊኖረን ይገባል።

በመሠረቱ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከፕሮቴስታንት የሃይማኖት ክፍል የመነጨች የ19ኛው ክፍለ ዘመን ሃይማኖት ናት። በታሪክ እንደምንረዳው የፕሮቴስታንት ሃይማኖት ተጠንሰሶ የተወለደው አውሮፓ ውስጥ ነው። የካቶሊክ ሃይማኖት ለዘመናት በአውሮፓ ብቸኛ ሃይማኖት በመሆን መላው አውሮፓን ያጥለቀለቀ ከፍተኛ የፖለቲካ የማኅበራዊና የኢኮኖሚ ኃይል የነበረው ሃይማኖት ነው። አውሮፓ በሥልጣኔ እየገፋ በሳይንስ እየተራቀቀና በትምህርት እየተጠናከረ ሲሄድ የካቶሊክ ሃይማኖት በአንዳንድ የሃይማኖት ምሁራን አማካይነት ከፍተኛ ተቃውሞ እየደረሰበት መጣ ። በተለይ የካቶሊክ ሃይማኖት የሚከተለው ሥርዓት ለአውሮፓ የኢኮኖሚ ሥርዓት በጣም ጓላቱር የሆነና እጅግ ጥንታዊ በመሆኑ የሃይማኖቱም ሥርዓት የተንዛዛ በመሆኑ ከሐዘቡ ተራማጅ አስተሳሰብ ጋር ሊጣጣም አልቻለም። የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ጊዜውን በመከተል አስፈላጊውን ለውጥ ባለማድረግ ከፍተኛ ተቃውሞ እየደረሰባት መጣ። በለተር ይመራ የነበረው ተቃውሞ እየከረረ ቢመጣም የካቶሊክ ቤተክርስቲያን ሲወርድ ሲዋረድ የቆየውን የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ለመለወጥ ዝግጁ አልነበረችም። በዚህ የተነሳ የእንቅስቃሴው መሪ ማርቲን ሉተር ከካቶሊክ ቤተክርስቲያን በይፋ ተገንጥሎ የመጀመሪያውን የፕሮቴስታንትን የሃይማኖት ድርጅት ማቋቋም ችሏል። ከዛም ይህ የሃይማኖት ሥርዓት ለውጥ በአውሮፓ ውስጥ እየተፋፋመ በመሄድ

በጀርመን፣ በኖርዌይ፣ በስዊድን፣ በዴንማርክ በስዊዘርላንድ የፕሮቴስታንት ሃይማኖት እየገነነ መጣ። ከዛም ካልሺን የተባለው የስዊዘርላንድ ተወላጅ ተመሳሳይ እንቅስቃሴ በማስተባበር አዲስ የፕሮቴስታንት ቅርንጫፍ ሃይማኖት ለመመሥረት ችሏል። የፕሮቴስታንት ሃይማኖት መመሥረት በዓለም ታሪክ ውስጥ ከፍተኛ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ የታሪክ ሂደት ነው። የሰው ልጅ በሥልጣኔ እየገፋ ሲሄድ የኅብረተሰቡ አመለካከትና የኅብረተሰቡ አስተሳሰብ እየተለወጠ በመምጣቱ አዳዲስ ማኅበራዊ እንቅስቃሴዎች መከሰታቸው የማይቀር ነው። የፕሮቴስታንት ንቅናቄ ከሃይማኖት ንቅናቄነቱ የበለጠ የማኅበራዊ እንቅስቃሴ የመሆን አዝማሚያን የሚያሳይ ይመስላል። ይህ ካልሺን የመሠረተው የፕሪስፒቴሪያን ቤተ ክርስቲያን በአሜሪካ በከፍተኛ ደረጃ የተስፋፋበት ሁኔታ ይታያል።

የፕሮቴስታንት ሃይማኖት እንቅስቃሴ ለመጀመሪያ ጊዜ ሃይማኖት ሊለወጥና ሊሻሻል እንደሚችል ሥርዓቱም ሊስተካከል እንደሚችል ያመለከተ እንቅስቃሴ ነው። በዓለም ታሪክ ውስጥ በሃይማኖት ታሪክ ብቻ ሳይሆን በዓለም ኅብረተሰብ ታሪክ ውስጥ ከፍተኛ የማኅበራዊና የሰነ ልቦናዊ እንቅስቃሴ ነበር ማለት ይቻላል። ከዚህ በኋላ በመላው ዓለም በተለይ በአውሮፓና በአሜሪካ እንደ ሰደድ እሳት እየተቀጣጠለ ብዙ በፕሮቴስታንት ጽንሰ ሀሳብ ላይ የተመሠረቱ አያሌ የፕሮቴስታንት ቅርንጫፍ ሃይማኖቶች ሊቋቋሙ ችለዋል። የፕሮቴስታንት ሃይማኖት በመሠረቱ ወንጌልን እንደገና በመረዳት ወንጌልን እንደገና በማጥናት ክርስትናን ከሰው ልጅ የእለት ተለት ኑሮ ጋር በማዛመድ ላይ የተመሠረተ ተራማጅ ሃይማኖት ነው። የፕሮቴስታንት ሃይማኖት በትራዲሽን የተመሠረተ ሳይሆን መጽሐፍ ቅዱስን በማንበብና በመተርጎም ላይ የተመሠረተ ነው። ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጭ የሆነ ሥርዓትን መከተል ከዓላማቸው ውጭ ነው። በፕሮቴስታንት ፍልስፍና መሠረት ዛሬ ማንኛውም ሰው መጽሐፍ ቅዱስን በተለይም አዲስ ኪዳንን ከዘመኑ ጋር በማያያዝ የራሱን ትርጉም በመስጠትና ሕሊናውና አስተሳሰቡ እንደመራው የራሱን ቤተ ክርስቲያን ሊመሠርት ችሏል። ዛሬ በአሜሪካ

ብቻ ከ300 በላይ የሚሆኑ የተለያዩ የፕሮቴስታንት ሃይማኖት ዝርያዎች አሉ። ይህ በሃይማኖት ታሪክ ውስጥ አዲስ እንቅስቃሴ ነው።

በፕሮቴስታንቶች አተረጓጎም ሃይማኖት እንደ ካቶሊክ ቤተክርስቲያን በአንድ አጠቃላይ ሕግና ደንብ መተዳደር ሳይሆን በመጽሐፍ ቅዱስ አተረጓጎም ላይ የተመሠረተ የግል አስተሳሰብን የግል አመለካከትን የተመለከተ መሆን አለበት። ላሬ 20 ወይም 30 ሰዎች ተሰብስበው የራሳቸውን የቤተክርስቲያን ቡድን የፈጠሩ አያሌ ቤተክርስቲያኖች አሜሪካ ውስጥ እንዳሉ በየጊዜው የምንሰማውና የምናየው ነው። ስማቸውንም ሰምተናቸው የማናውቃቸው ብዙ የፕሮቴስታንት ሃይማኖት ቅርንጫፎች በየቦታው ተፈጥረዋል። በመሠረቱ የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በዚህ እንቅስቃሴ የተወለደች ቤተ ክርስቲያን ናት። በውስጧ የተለያዩ ወንጌላውያን ቤተ ክርስቲያኖች ቢኖሩም ዋና ጽንሰ ሃሳቡ መጽሐፍ ቅዱስን በመንፈስ ተነሳሳቶ በመተርጎም ላይ የተመሠረተ ነው። ከታሪክ ለመረዳት እንደምንችለው ቤተ ክርስቲያን ከመንግሥት ጋር ከተለያየች በኋላ ሕዝቡ የራሱን ሃይማኖት በራሱ አመለካከት በሕሊናው በመመራት መጽሐፍ ቅዱስን በራሱ መንገድ ለኑሮው በሚያመቸው መልክ ሃይማኖቱን እንደአሻንጉሊት እየፈጠረውና እያስተካከለው የመጣ ይመስላል። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከእነዚህ የሃይማኖት ፍልስፍናዎች የተጠነሰሰች ዘመናዊ ቤተ ክርስቲያን ናት። አመሠራረቷም በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ላይ እንጅ በቤተ ክርስቲያን ጥንታዊ ሥርዓትና በታሪካዊ ልምድ ላይ የተመሠረተች አይደለችም። ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በወንጌል ትምህርት ላይ ያተኩረች፤ ወንጌልን በመሰበክና በማጥናት ላይ የተመሠረተች የክርስትና ዘርፍ ናት። እያንዳንዱን የመጽሐፍ ቅዱስን ጥቅስ ጠለቅ ባለ መንገድ ለመረዳት የምትጣጣር፤ ቤተ ክርስቲያን መሄድ ብቻ ሳይሆን መጽሐፍ ቅዱስን ሌት ተቀን በማንበብ መጽሐፍ ቅዱስን የሕይወት መሣሪያ አድርጎ በመውሰድ ላይ የምታተኩር ድርጅት ናት። መጽሐፍ ቅዱስን ልቅም አድርጎ ማጥናት የእያንዳንዱ ክርስቲያን ተግባር መሆኑን ታስተምራለች።

ለዚህ መጽሐፍ ዝግጅት ባደረኩት ጉብኝት እንደተረዳሁት በአሜሪካ ያሉትን የኢትዮጵያን ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን እንቅስቃሴ የሚመሩ የቤተ ክርስቲያን አባቶች ወይም የቤተክርስቲያን አገልጋዮች ክህነት ያላቸው ሳይሆን በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት የላቁ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት የሰለጠኑ የወንጌል ትምህርትን የሚጠብቁ አስተማሪዎች ናቸው። ክህነታቸው ፅምነታቸውና ታማኝነታቸው ነው። የፕሮቴስታንት የሃይማኖት ትምህርት አጠቃላይ ፍልስፍና የወንጌልን ትምህርት ከጎብረተሰቡ ኑሮ ጋር ማዛመድ ነው። የሃይማኖትን ትምህርት ከሕዝቡ ሕይወት ጋር በማያያዝ የመጽሐፍ ቅዱስን ምንባብ ከሕዝቡ የዕለት ተዕለት ኑሮ ጋር በማዛመድ መጽሐፍ ቅዱስን የኑሮ መመሪያ ለማድረግ ከፍተኛ ጥረት ያሳያሉ። በአውሮፖም ሆነ በአሜሪካ የፕሮቴስታንት ሃይማኖት አዲሱ አመለካከት ይህ ነው። ሃይማኖትን ከሕዝቡ የዕለት ተዕለት ኑሮ ጋር ማዛመድ የምዕራባውያን አዲሱ የሃይማኖት እንቅስቃሴ ነው።

በአብዛኛው የአሜሪካ ቤተ ክርስቲያን በየሰንበቱ የሚሰጠው የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት በቀጥታ ከሕዝቡ ፍላጎት ጋር የተያያዘ ነው። እያንዳንዱ የሃይማኖት ትምህርት እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ከሕዝቡ ኑሮ ጋር መገናኘት ይኖርበታል። ሃይማኖት ለየትውልዱ አዲስ ትርጉም መፈለግ ይኖርባታል። መጽሐፍ ቅዱስ ለዛሬው ትውልድ የሚሰጠውም መልእክት ምንድን ነው የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ ኃላፊነት አለባት። የፕሮቴስታንት ሃይማኖት መመሪያ የዓለምን ምሥጢር ለመረዳት በተወሳሰበ ፍልስፍና ላይ የተመሠረተ ሳይሆን የዕለት ኑሮን በማሸነፍ ላይ የተመሠረተ ነው። በወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ፍልስፍና ሃይማኖት ከሕይወት ጋር የተሳሰረ የኑሮ መሣሪያ ነው ለማለት ይቻላል።

ሃይማኖት የእግዚአብሔርን ምሥጢር ለመመርመር ሳይሆን ሕይወታችንን እንዴት ሊለውጥ እንደሚችል የምንገለገልበት ዕውቀት ነው

ሃይማኖት በለውጥ ላይ የተመሠረተ ስለሆነ በወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ምስክርነት መስጠት በጣም የተለመደ በመሆኑ እያንዳንዱ አባል ሕይወቱ እንዴት እንደተሰወጠ ዕምነቱ ምን ላይ እንዳደረሰው የሕይወቱን ገጠመኝ ለሕዝቡ ያካፍላል። በየጊዜው በየሰብሰባው ምስክርነቱ እየተያያዘና እየተቀጣጠለ የሚሄድ ሥርዓት ነው። ዕምነት በሕይወታችን ላይ ለውጥ እስካላመጣ ድረስ ትርጉም የለውም የሚለው ግንዛቤ ከፍተኛ ትኩረት የሚሰጠው ነው። በወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ተከታዮች ዘንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ከፍተኛ ቦታ የያዘ ነው። አነሱተኛ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ክብብ በማቋቋም በቡድን በቡድን እየተከፋፈሉ መጽሐፍ ቅዱስን ያጠናሉ። የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት በወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ነው። ትልቁ የአባልነት ምልክት እሱድ ጥዋት ቀድሞ መገኘት ሳይሆን መጽሐፍ ቅዱስን ጠንቅቆ ማወቅ ነው። ይህም የቡድን የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት በመካከላቸው ከፍተኛ የማኅበራዊ ግንኙነት እንዲፈጥሩ ረድቷቸዋል። ከቤተ ክርስቲያንም ውጭ ያላቸው ግንኙነት በጣም የጠበቀ ነው። ርስ በርስ የመማማር፣ ርስ በርስ የመረዳዳት መንፈስ በመካከላቸው የሰፈነ ነው።

ቤተክርስቲያንም ስለእያንዳንዱ አባል ትቆረቆራለች፤ በችግር ላይና በሕመም ላይ ላሉ የዘወትር የጋራ ድጋፍ ይደረግላቸዋል። ሕይወታቸው ርስ በርስ የተቆራኘ ነው። ከመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ቀጥሎ ጸሎት ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ነው። በጸሎት በመተሳለር በጸሎት በመገናኘት ከፍተኛ የቤተሰብ ስሜት በመካከላቸው ሊፈጠር ችሏል። ይህም በስነ ልቡናቸው ላይ ከፍተኛ ዕምነት ያሳድርባቸዋል። ቀደም ሲል እንደገለጽነው የኖርቴስታንት ሃይማኖት መጽሐፍ ቅዱስን በመተርጎም ከፍተኛ ነፃነት ያለው ሃይማኖት ነው። የኖርቴስታንት ሃይማኖት የምትከተለው እምነት አንድ ወጥ ሳይሆን፤ የተለያየ አተረጓጎም ሊኖረው የሚችል ነው። ስለዚህ በወንጌላዊት ቤተክርስቲያን መሠረት እያንዳንዱ አማኝ መጽሐፍ ቅዱስን ሌት ተቀን በማንበብ ጠንቅቆ መረዳት ይኖርበታል። እያንዳንዱ ግለሰብ ወይም አማኝ

የራሱን ዕምነት መፈለግ ይኖርበታል። በየቤተ ክርስቲያኑ እንደምናየውና እንምንሰማው በቀን በቀን አዳዲስ ምስክሮች ይቀርባሉ።

ጠለቅ ብለን ካየነው በአጠቃላይ መልኩ የኖርቴስታንት ሃይማኖት ለካጊታሊዝም የፖለቲካና የኢኮኖሚ ፍልስፍና እጅግ የሚያመች ነው። የሃይማኖት ፍልስፍና የተመሠረተው በግለሰብ ፈጠራ ነፃ በሆነ አስተሳሰብና አመለካከት ሲሆን የአስተሳሰብ ተጽእኖ በሌለው ሥርዓት የሚተዳደር ሃይማኖት ነው። የኖርቴስታንት ሃይማኖት ወደ አሜሪካ ከገባ በኋላ እጅግ የተለየ አቅጣጫ በመከተል በፍጹም ነፃነት ላይ የተመሠረተ በመሆኑ ከመጽሐፍ ቅዱስ የተወሰነ ጥቅስ ይዘው በራሳቸው አተረጓጎም በመመራት በራሳቸው አስተሳሰብ በመሄድ የራሳቸውን ቤተ ክርስቲያን መፍጠር ይችላሉ። ቀስ በቀስም ባሻገሩት ሚቶዲስት የሚለውን በዶክትሪን ላይ የተመሰረተ ቤተ ክርስቲያን በመተውከድ በዶክትሪን ነፃ የሆነ ማንም አባል ሊሆን የሚችልበት ቤተክርስቲያን እየመሰረቱ መጡ። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ዶክትሪን የሌለው በማኅበራዊ ግንኙነት ላይ ብቻ የተመሠረተ ቤተ ክርስቲያን ቁጥሩ ብዙ ነው። እነዚህ ቤተክርስቲያኖች ለማንኛውም ሰው ከፍት ናቸው። የሃይማኖት ልዩነት ሳይፈጥሩ ተራማጅ የሆነ ትምህርት በመስጠት ላይ የተመሠረተ ነው። ሰብዙ የኖርቴስታንት አማኞች ቤተ ክርስቲያን ኅብረተሰብን ማኅበራዊነትን ወንድማማችነትንና እህትማማችነትን የምትፈጥር እንጅ የዶክትሪን አስከባሪ አይደለችም። በብዙ የኖርቴስታንት ሃይማኖቶች የቤተ ክርስቲያኗ ዓላማ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርትን ማስፋፋት ነው። የዶክትሪን ልዩነት ሕዝብን ስለሚከፋፍልና በአባላት መካከል ልዩነትን ስለሚፈጥር ብዙ ቤተክርስቲያናት የዶክትሪንን ጣጣ ርግፍ እድርገው የተውጡ ይመስላል። የቤተ ክርስቲያን ዓላማ የዶክትሪን ተገዥ ለመሆን ሳይሆን መጽሐፍ ቅዱስ በሚሰጠው መልእክት ላይ በማተኮር ወንድማማችነትና ትብብርን አንድነትን ወይም ፊሎሽፕን መፍጠር ነው። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ይህንን ሰፊ መሠረታዊ የኖርቴስታንት ሃይማኖት ፍልስፍና በመከተል የተቋቋመች ቤተ ክርስቲያን ናት።

የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያኖች ሁሉ አባት የሆነው የሉቃስን የፕሮቴስታንት ሃይማኖት ዛሬ በአሜሪካ ውስጥ ተጠናክሮ ባይገኝም እንደ አሸን የፈሉት የፕሮቴስታንት ቅርንጫፎች ሃይማኖትን ከሕዝቡ የዕለት ተዕለት ኑሮ ጋር በማዛመድ ላይ የተመሠረቱ ናቸው። የፕሮቴስታንት ሃይማኖት በመሠረቱ የካቶሊክ ቤተክርስቲያንን በመቃወም ሃይማኖት ከደግሞ ውጭ ሆኖ ለሕዝቡ ተግባራዊ በሆነ መንገድ የተመሠረተ የሃይማኖት ፍልስፍና ነው። ባጀማመሩ የፕሮቴስታንት ዓላማ ሃይማኖትን ከአለት ተዕለት ኑሮ ጋር የተዛመደ ለማድረግ የሚጥር የሃይማኖት እንቅስቃሴ ነው። የፕሮቴስታንት እንቅስቃሴ የደግሞ እንቅስቃሴ ሳይሆን ሃይማኖትን ባጠቃላይ እንደገና የተረጎመ የሃይማኖትን ጽንሰ ሃሳብ እንደገና የፈጠረ ከፍተኛ የፍልስፍና እንቅስቃሴ ሆኖ ሊታይ ይችላል። በተለይ ከአውሮፓ ሀገሮች ወደ አሜሪካ ፈልሰው የመጡ ሕዝቦች ሃይማኖት የግል ኑሮአቸውን ለማቃናት፣ የግል ኑሮአቸውን ለማስተካከል ለኑሮአቸው ለሕይወታቸው መልስ የሚሰጣቸው የአስተሳሰብ መመሪያ ነው። ባንድ በኩል ስናየው ከሕይወት ጋር የተያያዘ ከኑሮ ጋር የተያያዘ ዕምነት ጥንካሬው ከፍተኛ ነው። ሃይማኖት ከግል ሕይወታችን ጋር የተዛመደ ሲሆን በከፍተኛ ስሜትና ተመስጦ የምንከተለው ይሆናል። ሃይማኖትን ማክበር ሳይሆን የኑሮ መመሪያቸው የሕይወት መሣሪያቸው አድርገው ይጠቀሙበታል። ሃይማኖት ሰዎችን ለሁለተኛው ዓለም የሚያዘጋጅ የሞራልና የዲሲፕሊን መመሪያ ሳይሆን ለዛሬው ኑሮአቸው ለዛሬው ሕይወታቸው መንገዱን የሚያሳያቸው ነው። ብዙ ጥንታዊያን ሃይማኖቶች ይህን ዓለማዊ ኑሮ በመናቅ ሌላውን ሁለተኛውን መንፈሳዊ ዓለም ለመያዝ የሚያዘጋጁባቸው ዕምነት ሲሆን በመሠረታዊነት የፕሮቴስታንት ሃይማኖት የሚያተኩረው ሃይማኖትን ተግባራዊ ለማድረግ ነው። ይህ ትልቅ የፍልስፍና ለውጥ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስን ትርጉም ለማወቅ የሚፈልጉት የዕለት ኑሮአቸውን ለማሻሻል እንጂ ደግሞውን ለማምለክ አይደለም። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን የመጽሐፍ ቅዱስን መልእክት በመረዳት ላይ

የተመሠረተች በመሆኗ አባላቱ የእግዚአብሔርን ቃል እጅግ የተጠመናቸው።

የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ተከታዮች መጽሐፍ ቅዱስን ለማጥናት ከፍተኛ ትጋት ያሳያሉ። ወንጌልን በማወቅ ላይ የተመሠረተ ሃይማኖት እንደመሆኑ መጠን የቤተ ክርስቲያን አለቆች የቤተ ክርስቲያን አስተማሪዎች ዕውቀታቸውና ዕምነታቸው የሚለካው በማስተማር ችሎታቸው ነው። ዛሬ መጽሐፍ ቅዱስን የሚሰብኩት የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ፖስተሮች አድማሶቻቸውን የሚያፈዙ አድማሶቻቸውን የሚማርኩ የነጠፋና የረቀቁ መምህራን ናቸው። የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አስተማሪዎች ሲሰብኩ ማየት እጅግ የሚማርክና የሰውን ልቦና የሚጠልፍ ነው። በዚህ ስነ ልቡናዊ የማስተማር ዘዴዎችና በዚህ ልዩ በሆነ የማስተማር ችሎታቸው ብዙ አባላትን በየጊዜው ለመማሪያ ችለዋል። የትምህርቱ አሰጣጥ ስለሚናፍቃቸው እሁድ በመጣ ቁጥር ቤተክርስቲያኑ ጥቅጥ ብሎ ይሞላል። በየጊዜው አዳዲስ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ስለሚቀሰሙ የቤተ ክርስቲያን አባላት ቤተ ክርስቲያን ለመሄድ ያላቸው ጉጉት ከፍተኛ ነው። ይህ የትምህርት አሰጣጥ የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አባላትን ለመሳብ የምትጠቀምበት ትልቁ ዘዴ ነው። በዚህ ረገድ የመጽሐፍ ቅዱስን ቃል በማስፋፋት ረገድ የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገች ቤተ ክርስቲያን ናት። ለመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ከፍተኛ ትኩረት መስጠት ይህችን ቤተ ክርስቲያን የተለየች ሊያደርጋት ችሏል።

የመጽሐፍ ቅዱስን ቃል በማሳደግ ረገድ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገች ቤተ ክርስቲያን ናት። በዚህ ከፍተኛ የትምህርት ትኩረት መስጠት ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያንን የተለየች አድርጓታል። ሌላው የኢትዮጵያን ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያንን የተለየች የሚያደርጋት ማንኛውም የቤተ ክርስቲያን አባል እከሌ ተከሌ ሳይል በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ንቁ ተሳትፎ ያደርጋል። የጌታን ምስክርነት የማይሰጥ በቤተ ክርስቲያን አገልግሎት የማይሳተፍ አባል ብቁ ክርስቲያን አይደለም።

ክርስቲያንነት በተግባር መታየት ያለበት በዕምነትና በምስክርነት የሚገለጽ በመሆኑ እያንዳንዱ አባል የሕይወት ምስክርነቱን መስጠት ይኖርበታል። እያንዳንዱ አባል ጌታ ያደረገበትን መመስከር ቃሉን መስጠት የውዴታ ግዴታው ነው። ይህ የሃይማኖት ግዴታቸው ነው። ይህ የያንዳንዱ ገለበገበ ንቁ ተሳትፎ ቤተ ክርስቲያኗን ሊያጠናክራትችኋል። በአንደኛ ደረጃ ይህ የዕምነት ጉዞ ቤተ ክርስቲያኗን ጠንካራ መሠረት ላይ ሲያስቀምጣት በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ በሀሳብ ላይ ያሉትን አባላት፣ ትምህርትን በመማር ላይ ያሉትን አባላት በፈተና ላይ ያሉትን አባላት፣ የልብ ልብ በመስጠት በዕምነት ያደፋፍራቸዋል። ተስፋም ይሰጣቸዋል።

ሌላው ቤተ ክርስቲያኗን ጠንካራ ሊያደርጋት የቻለው ችግር ለሚደርስባቸው አባላት፣ ችግር ለሚፈታታቸው ቤተሰቦች መፍትሔ ለመሻት ቤተ ክርስቲያኗ ምንጊዜም ቢሆን ታጥቃ የተነሳች ነች። በጸሎትም ሆነ በተለያዩ መንገዶች ለችግር ደራሽ የሆነች ለአባሎቿ ደህንነት የቆመች ቤተ ክርስቲያን ናት። ለእያንዳንዱ አባል የምታደርገው መንፈሳዊ እንክብካቤ ከፍተኛ ነው። የእያንዳንዱ አባል የኑሮ ሁኔታ የቤተክርስቲያኗ ኃላፊነት ነው። የሃይማኖቱ ፍልስፍና ዞሮ ዞሮ ሃይማኖትን ዕምነትን ከግል ኑሮአችን ጋር ማሳመድ ስለሆነ የቤተክርስቲያን አባላት የተለያዩ ችግር በሚያጋጥሟቸው ጊዜ ችግራቸውን ለቤተክርስቲያን በማቅረብ መፍትሔ እንዲፈለግላቸው ያደርጋሉ። በመጀመሪያ ደረጃ ችግራቸውን የሚካፈልላቸውና ብሰታቸውን የሚያደምጥላቸው በማግኘታቸው ብቻ በጣም ሲጠናከሩ በችግራቸው ጊዜ የምትደርስላቸው ቤተ ክርስቲያን በማግኘታቸው ደግሞ ትልቅ ተስፋ ያገኛሉ። ይህን ማወቁ ለሕሊናቸው የሚያጽናና ሁኔታ ይፈጥራቸዋል። ችግራቸውን ለሌላው በማካፈላቸው ለሕሊናቸው እረፍት ያገኛሉ። ከዚህም በላይ ሃይማኖትም በኑሮአቸው ትርጉም እንዲኖረው ያደርግላቸዋል። ዕምነታቸውም እንዲጠናከር ያደርጋል ይህ ከፍተኛ መንፈሳዊ ስሜት ነው።

ሌላው ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያንን እጅግ ያሳወቃት በተለይ በኢትዮጵያ በመስፋፋት ላይ ባለችበት ወቅት ወጣቱን ልትስብ የቻለችው ባላት የዝማሬ ጣዕም ነው። ከቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ሁሉ የመዝሙሩ ሥርዓት እጅግ ማራኪ በመሆኑ በተለይ ወጣቱን ሊስበው ችሏል። ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ያላት የዝማሬ ሥርዓት ተወዳዳሪ የለውም። የዝማሬው ሥርዓት አባላቱ በሙሉ የሚካፈሉበት በመሆኑ በዘመናዊ መሣሪያ ተቀንብሮ በጎብረት በሚዘመርበት ጊዜ በምዕመናኑ ዘንድ ከፍተኛ ተመስጦን ይፈጥራል። በማንኛውም ሃይማኖት ሥርዓት መዝሙር፣ ውዳሴ፣ ቅዳሴ የተለመደ ነው። የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ለዚህ ከፍተኛ ትኩረት ትሰጣለች። እያንዳንዱ አባል በመዝሙር በመሳተፍ ስሜቱ ይቀሰቅሳል። ጥልቀት ያለው መዝሙር አእምሮን ለተመስጦ ያዘጋጃል። ይህም መንፈሳዊ አንድነትን ይፈጥራል የመንፈስ መተላለርንም ያዳብራል። ሰዎች ስሜታቸውን በገለጹ ቁጥር ከፍተኛ እርካታና የውስጥ ደስታ ይሰጣቸዋል። ከቤተ ክርስቲያን መልስ ታድሰው መንፈሳቸው ረከቶ ይመለሳሉ። ሃይማኖት በመሠረቱ የአምልኮ ሥርዓት ያስፈልገዋል። ማንኛውም አምልኮ መንፈሳዊ ስነ ሥርዓትን የያዘ ነው። ይህ መንፈሳዊ ስነ ሥርዓት የሰውን መንፈስ የሚገዛ የሰውን መንፈስ የሚቆጣጠር ስነ ልቡናዊ ኃይል ነው። በስነ ሥርዓቱ ላይ እያንዳንዱ አባል ተሳታፊ እንጂ ተመልካች ስላልሆነ ተሳታፊ በመሆኑ የመንፈስ ጥንካሬን የመንፈስ ተሐድሶን ይሰጠዋል። የሰው ልጅ ስሜቱን መግለጫ ካገኘ ከፍተኛ የመንፈስ ርካታ ይሰጠዋል። የሰው ልጅ ከሃይማኖት የሚፈለገው እንደ ክዋኔ ይህ ነው።

መዝሙር በሃይማኖት ሥርዓት ውስጥ ከፍተኛ ድርሻ እንዳለው የታወቀ ነው። የዝማሬ ሥርዓት የሌለው ሃይማኖት የለም። በአምልኮ ጊዜ ምዕመናኑን አንድ የሚያደርገውና የሚያስተላለፈው ይህ ሥርዓት ነው። ይህንን የዝማሬ ሁኔታ ያነሳንበት ልዩ ምክንያት በሌላው ሃይማኖት በሌላው ቤተ ክርስቲያን ዝማሬ ቦታ የለውም ለማለት ሳይሆን በኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን እያንዳንዱ ምዕመን በዝማሬው ሙሉ በሙሉ ተሳታፊ ስለሆነ ይህ ንቁ የገለበገበ ተሳትፎ ባጠቃላይ በቤተ ክርስቲያኗ ሥርዓት ላይ

ይንጸባረቃል። በጸሎት በመዘመርና ምስክርነት በመስጠት እያንዳንዱ አባል በሰነ ሥርዓቱ ንቁ የሆነ ተሳትፎ ያሳያል። ባጠቃላይ ቤተ ክርስቲያኗ ፅምንቱን በተግባር የሚገለጽበት መድረክ ትክክትለታሰች። በዚህ ዓይነት አሰራር የሃይማኖት ትርጉሙን ለመረዳት ፅምንቱን በተግባር በመገለጽ የሕይወትን ጣዕም ለመረዳት ይችላል።

ቤተ ክርስቲያን ትልቅ የማኅበራዊ ድርጅት እንደመሆኗ መጠን የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ለአባላቷ የተሟላ ማኅበራዊ አገልግሎት ለመስጠት በከፍተኛ ማኅበራዊ ፅቅድ የምትመራ ድርጅት ናት ቀደም ብለን እንደገለጽነው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በምዕራባውያን ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን መዋቅር የተመሰረተች በመሆኗ ቤተ ክርስቲያኗ በቀደምትነት የምትሰጠው አገልግሎት በሕዝቡ ማኅበራዊ ፍላጎት ላይ የተመሠረተ ነው። ከጸሎትና ከመዝሙር ባሻገር ቤተክርስቲያኗ ለሕዝቡ የምትሰጠውን ልዩ ልዩ ማኅበራዊ አገልግሎቶች ተቀዳሚ ተግባሯ በማድረግ አስፈላጊውን ፅቅድ ታወጣለች። ቤተክርስቲያን የማህበራዊ ግንኙነት ምንጭ ስለሆነች የተለያዩ ማኅበራዊ አገልግሎቶችን ለአባሎቿ ታቀርባለች።

ይህ ዝግጅት ከቤተ ክርስቲያን ሕንፃ ስለሚጀምር ባሬ በሰሜን አሜሪካ የተሟላ የቤተክርስቲያን ሕንፃ አላቸው ከሚባሉት አንዷ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ናት። እንዲያውም ከኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ ሁሉ ቀድሞ ሕንፃ በማሰራት ቀዳሚነት ካገኙት ቤተ ክርስቲያናት አንዷ ዋሽንግተን ዲሲ የምትገኘው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ናት። ቅጽረ ቤተ ክርስቲያን ወይም ቤተ መቅደስ ትልቁ የሃይማኖት ምልክት ስለሆነ አባላት የሚገልገሉበት ሕንፃ ማሰራት የአባላቱም ሆነ የቤተ ክርስቲያኑ ተቀዳሚ ዓላማ መሆን ይኖርበታል። ዋሽንግተን ዲሲ የምትገኘው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከሁለት ሚሊዮን ዶላር በላይ የፈጀ የቤተ ክርስቲያን ሕንፃ በመግዛት ለአባላቱ የተሟላ አገልግሎት በመስጠት ላይ ትገኛለች። የወንጌላዊት ቤተክርስቲያንን

አሁንም ለየት የሚያደርጋት ሕንፃው የአምልኮ ሕንፃ ብቻ ሳይሆን ለልዩ ልዩ ማኅበራዊ አገልግሎቶች የሚውሉ የሕክምና አገልግሎት የሚሰጥ ክሊኒክ የልጆች መዋያ የተደራጀ የሰው ኃይል ያለው የአንደኛ ደረጃ ት/ቤት የሰብሰባና የምግብ አዳራሽ ያለው ነው። በአሁኑ ወቅት ደገሞ የተሟላ ቤተ መጽሐፍትና ማሰክል በመሰራት ላይ ናቸው።

ቀደም ብለን እንደገለጽነው የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ፍልስፍና የሕዝቡን መደበኛና ማኅበራዊ ፍላጎቶችን ለማሟላት ስለሆነ ቤተ ክርስቲያኗን በሕዝቡ ማኅበራዊ ኑሮ ውስጥ ንቁ ተሳታፊ ያደርጋታል። ይህ ዓይነት አሠራር ለሃይማኖት ልዩ ትርጉም ይሰጠዋል። ለአሜሪካ ወይም ለምዕራባውያን ኅብረተሰብ ሃይማኖት ማለት ከሕዝቡ ማኅበራዊ ኑሮ ጋር የተዛመደ መሆን ይኖርበታል። ሃይማኖትና የሕዝቡ ኑሮ የተገናኘ ይሆናል።

የምዕራባውያን የሃይማኖት ፍልስፍና ድርጅታዊ አስተዳደር ዲሞክራሲያዊ አሠራርን ማለትም ሕዝቡን ተሳታፊ በማድረግ ላይ የተመሠረተ ነው። አንድ የቤተክርስቲያን መሪ ለማግኘት ልክ እንደማንኛውም ድርጅታዊ አሠራር ብሔራዊ ውድድር በማድረግ በማስታወቂያ በማስለፈፍ ብዙ ተወዳዳሪዎችን በመጋበዝ ለቤተ ክርስቲያኑ ብቁ ሆኖ የሚገኘውን መሪ ለቤተክርስቲያናቸው ይቀጥራሉ። የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መሪ የሚሆነው በሹመት የሚተላለፍ ሳይሆን ከሕዝቡ በተውጣጣ በሕዝቡ በተመረጠ የቤተ ክርስቲያኗ የአስተዳደር ቦርድ የሚወሰን ነው። ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን የትምህርት የማኅበራዊና የመንፈሳዊ ድርጅት እንደመሆኗ መጠን ቤተ ክርስቲያኗን ለመምራትና ለማስተዳደር አስፈላጊው የትምህርት ደረጃና የአስተዳደር ብቃት ያላቸው መሆን እንዳለባቸው ግልጽ ነው። የምዕራባውያን የሃይማኖት ፍልስፍና በድርጅታዊ ሳይንስ ላይ የተመሠረተ ነው። የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን የምትከተለው ድርጅታዊ መዋቅር በቀላሉ የሚገመት አይደለም። እያንዳንዱ ቤተ ክርስቲያን የሚተዳደረው ቀደም ብሎ በጸደቀ ድርጅታዊ መዋቅር

ነው። የቤተ ክርስቲያኑም አስተዳደር በየአራቱ ዓመት በሚለወጡ የቦርድ አባላት በመሆኑ በየጊዜው አዳዲስ ሃሳቦች አዳዲስ አሰራሮች ይመነጫሉ።

ሌላው ድርጅታቸውን ሊያጠናክረው የቻለው በመላው አሜሪካ የሚገኙ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት አብያተክርስቲያናት በሙሉ በአንድነት ስለተደራጁ እያንዳንዱን ቤተ ክርስቲያን ከሌሎች ቤተ ክርስቲያናት ጋር የተሳሰረና የተገናኘ በመሆኑ አንዱ ድርጅት ከሌላው ድርጅት ትምህርት ያገኛል። ቡድኑም ስብሰባዎችና ትምህርታዊ ሴሚናሮች በየጊዜው ስለሚገናኙ አንድነታቸው የጠነከረ ነው። ድርጅታቸው በሰሜን አሜሪካ ብቻ የተወሰነ ሳይሆን አውሮፓንና አፍሪካን የሚጠቀሙ ነው። ይህ ከፍተኛ ድርጅታዊ መዋቅር በዓለም አቀፍ ደረጃ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያንን እጅግ ጠንካራ እንድትሆን አድርጓታል። በዚህ አህጉራዊና ዓለም አቀፋዊ ድርጅቶቻቸው አማካይነት ዓመታዊ የሆነ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ጉባኤን በማዘጋጀት ለአባላቱ ከዓለም የተውጣጡ ወንጌላውያንን በማሰባሰብ ሰፊና የተለያዩ ትምህርት ይቀርባል።

ለዚህ መጽሐፍ ዝግጅት ሺካጎ አካባቢ በተደረጉት ሁለት የዓለም አቀፍ የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ጉባኤ ተሳታፊ ሆኛለሁ። የጉባኤው አዘጋጅነት በጣም የተደራጀና በጣም የተቀላጠፈ ነበር። የጉባኤውም የትምህርት ይዘት የአባላቱን ፍላጎት የሚያንፀባርቅ ነበር። በተለይም ኘሮግራሙ ለሁሉም እንደፍላጎቱ ለቤተሰብ ለወጣቶች ለባለትዳሮች ለሴቶች ለወንዶች ሁሉንም የጎብረተሰብ ክፍል ፍላጎት የሚያሟላ ኘሮግራም ነበር። በየጊዜው እንደምናያቸው እንደማንኛውም ከፍተኛ ጉባኤዎች ኤግዚጂሽን በማዘጋጀት መጽሐፍት ካሴት ሲዲና የጠለቀ ትምህርት የሚሰጡ ኅትመቶች በማሰራጨት ከጉባኤው በኋላ አባላት ይዘውት የሚሄዱት ቅርሶች በማዘጋጀት ከፍተኛ የተሃድሶ ጉባኤ ነበር። ከዚህም በላይ አባላቱ ርስ በርሳቸው የማጎበራዊ ግንኙነት በመፍጠር ድርጅታቸውንና ቤተክርስቲያናቸውን አዳዲስ ማጎበራዊ ግንኙነት በመፍጠር ያለውን በማጸበር ከፍተኛ ውጤት ያለው ጉባኤ በየጊዜው ያዘጋጃሉ። በጉባኤው

ላይ ከተለያዩ የአፍሪካና የአረብ ሀገሮች ከፋቅ ምሥራቅ ሀገሮች ሳይቀር በጉባኤው ተሳታፊ በመሆን ዋና ዋና የዓለምን ክፍል የሚወክል ጉባኤ በመሆኑ እጅግ የሚያስቀና ሁኔታ ነበር። በተጨማሪም በዓለም የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን እጅግ ታዋቂ የሆኑ ወንጌላውያንን ከፍተኛ ዝናን ያተረፉ የወንጌል ዘማርያንን በመጋበዝ ለጉባኤው ከፍተኛ ድምቀት ሰጥተውት ነበር። በእነዚህ ጉባኤዎች ከተሳተፍኩ በኋላ ለወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አባላት ብቻ ሳይሆን በነዚህ ጉባኤዎች ማንኛውም ኢትዮጵያዊ ቢላተፍበት ከፍተኛ ትምህርት የሚያገኝበትና ብዙ ኢትዮጵያውያንን ሊያገናኝ የሚችል ከፍተኛ ማጎበራዊ መንፈሳዊና ትምህርታዊ ጉባኤ እንደሆነ መረዳት ችያለሁ።

ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ጥንታዊ አመሠራረቷ በምዕራባውያን ሚሽነሪዎች ቢሆንም አሁን በምትገኝበት ደረጃ ቤተ ክርስቲያን የምትመራው ሙሉ በሙሉ በኢትዮጵያ ልጆች ነው። በመሆኑም ቤተ ክርስቲያን የኢትዮጵያን ባህል ማንጸባረቅ ይኖርባታል። ቤተክርስቲያን የሚያስመሰግናት ጠቃሚና አስፈላጊ የሆነውን የምዕራባውያን ድርጅታዊ አሠራር በመቀበል በሥራ ላይ ለማዋል መቻሉ ነው። ዛሬ የዓለም ኅብረተሰብ በጣም እየተቀራረበ በመምጣቱ አንዱ ከሌላው ባህል የሚማረውና አንዱ ከሌላው የሚገበየው ብዙ ያሰራር ዘዴዎች ስላሉ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ከምዕራባውያን ባህል አንዳንድ አሠራሮችንና ልምዶችን መቅሰም ችላለች። ለምዕራባውያን ባህል ለምዕራባውያን ድርጅታዊ አሠራር አዲስ ባለመሆናቸው የቤተክርስቲያንን አሠራር ከአውሮፓውያን የድርጅት አሠራር ጋር የተዋሃደ እንዲሆን አድርገውታል።

የምዕራቡ የወንጌል መልዕክተኞች ኢትዮጵያ ውስጥ ሲገቡ አጀማመራቸው ትምህርት ቤትን በማስታከክ ነበር። ለማንኛውም ሥልጣኔ ትምህርት ቁልፍ እንደመሆኑ መጠን በወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ያሉ ወንድሞችና እህቶች በትምህርት መስክ ለመሰማራት የሚያሳዩት እንቅስቃሴ እጅግ የሚያበረታታ ነው። የአሜሪካ ኢኮኖሚ በየደረጃው የተለያዩ ዕድሎችን

የሚከፍት ስለሆነ በሥራ ዓለም ውስጥ ሙሉ በሙሉ በመሰማራት ትምህርቱን ችላ የሚሉ ኢትዮጵያውያን ቁጥራቸው ጥቂት አይደለም። በተለይ በጥቃቅን ሥራዎች ላይ ለመሰማራት ብዙ ትምህርት የሚጠይቅ ባለመሆኑ ብዙ ኢትዮጵያውያን በጊዜያዊ ሁኔታዎች በመዘናጋት ከትምህርት ዓለም ሊገለሉ ይችላሉ። የትምህርት ዓለም ፍላጎት በአእምሮአችን በትምህርት መራመድ ዓላማችን ካልሆነ በጥቃቅንና በጊዜያዊ ሥራዎች ተታለን ጊዜው ሊያልፍብን ይችላል።

በዚህ ረገድ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አባሎች በከፍተኛ ትምህርት እንዲገኙ የምታበረታታ ቤተ ክርስቲያን ናት። ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ለከፍተኛ ትምህርት አክብሮት የምትሰጥ ቤተ ክርስቲያን ናት። ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን እጅማመሯም አመሠራረቷም ከትምህርት ጋር የተገናኘ በመሆኑ በኢትዮጵያም ስትቆረቆር ከትምህርት ቤት ጋር የተመሠረተች በመሆኗ አሜሪካም ውስጥ የትምህርት እድል ለአባሎች ለመክፈት ከፍተኛ እንቅስቃሴ በማሳየት ላይ ናት። ይህም እንቅስቃሴ በአባላቱና በወጣቶች ዘንድ ከፍተኛ የትምህርት ፍላጎትን ስለሚያሳድር በትምህርት ላይ ያላቸው ዕምነት ከፍተኛ ነው።

በዚህ መጽሐፍ መግቢያ ላይ በሰፊው እንደገለጽነው በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ኑሮን ለማቃናት ትምህርት ቁልፍ መሃሪያ እንደሆነ ተወያይተንበታል። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ትምህርትን ለማስፋፋት አባሎቿ በትምህርት እንዲገኙ ታበረታታለች። ምሁራራንም በማስባሰብ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማድረግ ላይ ናት። ባለፉት ምዕራፎች እንደገለጽነው አሜሪካ ውስጥ የካቶሊክ፣ የባብቲስት፣ የኖሪስፒቲካናና ሌሎች ቤተ ክርስቲያኖች የከፍተኛ የትምህርትና የሕክምና ተቋሞች እንደሆኑ በሰፊው ተወያይተናል። ዛሬ በከፍተኛ ትምህርት በሕክምና ምርምር በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ጉልተው የሚታዩት አብዛኛዎቹ ተቋሞች የሚተዳደሩት በተለያዩ ቤተ ክርስቲያናት ነው። በተለይም የካቶሊክና የልዩ ልዩ የፕሮቴስታንት ቤተክርስቲያናት በትምህርት መስክ የሚያሳዩት ፋክክር

ከፍተኛ ነው። ዛሬ በአሜሪካ ውስጥ የታወቁ ዩኒቨርሲቲዎችና ሆስፒታሎች በቤተክርስቲያን ቁጥጥር ስር ናቸው። ሃይማኖት ብቻውን ኃይል ሊኖረው ስለማይችል በትምህርትና በሕክምና እንዲሁም በተመሳሳይ ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶች ኅብረተሰቡን መሳብ አስፈላጊ ይሆናል። ዛሬ በማንኛውም የአሜሪካ ክፍል ሀገር እንስተኛ የአራት ዓመት ኮሌጆች የሌለው የአሜሪካ ቤተ ክርስቲያን የለም። እንደኛና ሁለተኛ ደረጃ በጣም የተለመደ ነው። በተለይ የካቶሊክና የኖሮቴስታንት ዲኖሚኔሽን እንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በጥራታቸው በትምህርት አሰጣጣቸው እጅግ የተከበሩ ናቸው።

የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ይህንን ጽንሰ ሐሳብ በመረዳት በየቤተክርስቲያኗ ትምህርት ቤቶችን ለማስፋፋት ጥረት በማሳየት ላይ ትገኛለች። በአሁኑ ወቅት ቨርጂኒያ አካባቢ የምትገኘው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን 7 ሺህ ምዕመናንን የሚይዝ የተሟላ ፋሲሊቲ ያለው የቤተክርስቲያን ሕንፃ በመሥራት ላይ ትገኛለች። አቅጣጫዋም ይህንን የተከተለ ይመስላል። አንዲት ቤተክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱስን ከማስተማር አልፋ በሕዝቡ ኑሮ ውስጥ በመግባት ለኅብረተሰቡ ማኅበራዊና ትምህርታዊ እንቅስቃሴ ታደርጋለች። ይህም አስተዋጽኦ ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ተግባር ነው። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በኅብረተሰቡ ኑሮ ውስጥ በመግባት አኳያ የምትከተለው ዓላማ የአሜሪካ ቤተ ክርስቲያኖችን የሃይማኖት ድርጅቶች ከሚከተሉት ዓላማ ጋር የተቀራረበ ይመስላል።

ቀደም ባሉት ምዕራፎች እንደተወያየነው የአሜሪካንን ሥልጣኔና የአሜሪካንን ዕድገት ለመካፈል ትምህርት ቁልፍ ነው። ከተለያዩ ሀገሮች ወደ አሜሪካ በየጊዜው የሚፈልሱት ሕዝቦች ኑሮአቸውን ከሚያሻሽሉበት መንገድ አንዱ በትምህርት መስክ መሳተፍ ነው። ከረጅም ጊዜ ጀምሮ ቢያንስ ቢያንስ ከመቶ ዓመታት በፊት ጀምሮ የአሜሪካን ድንበር በመጣስ በየጊዜው ወደ አሜሪካ የሚጎርፉት የሚክሲኮ ተወላጆች ዛሬ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ያላቸው

የኑሮ ደረጃ በጊዜያዊ ሥራ ላይ የተመሠረተ በመሆኑ አዝማሚያው አስተማማኝ አይደለም።

በሌላ አንፃር ደግሞ አሁን በቅርቡ ባለፉት 20 ዓመታት ውስጥ ወደ አሜሪካ በከፍተኛ ቁጥር መግባት የጀመሩት የደቡብ ኤስያ ተወላጆች በተለይ ቻይናውያን ሕንዶች ዛሬ በአሜሪካ ውስጥ ታዋቂ የሆኑ ዶክተሮች፣ ኢንጅነሮችና የኮምፒውተር ሊቃውንት ለመሆን በትተዋል። ተደም ሲል እንደተገለጸው በየጊዜው ወደ አሜሪካ የሚጉርፉት የሜክሲኮ ተወላጆች ዓላማቸው የዕለት ሥራ ሰርተው መኖር ስለሆነ በኑሮአቸው ብዙም ሊገፉ አልቻሉም። ሕንዱ ቻይናውያን ፖሊስታኑ ግን ተሟሙተው በትምህርት ለመግፋት ስለሚጣጣሩ በጎብረተሰቡ ውስጥ አስተማማኝና ቋሚ መሠረት ሊይዙ ይችላሉ። በኢትዮጵያውያን መካከል ይህን የሚመስል ትክክለኛውን መንገድ ለማስያዝ ቤተ ክርስቲያን የትምህርትን ጥቅም በማስረዳትና ለወጣቶች መመሪያ በመስጠት የበኩሏን አስተዋጽኦ ማድረግ ትችላለች። የሚያጠግብ እንጀራ ከምጣዱ ያስታውቃል እንደሚባለው ለወጣቶች አጀማመሩንና አቅጣጫውን ካሳየናቸው የወደፊት ተስፋቸው ብሩህ ነው። ዛሬ የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን የጀመረችው አነስተኛ ክሊኒክ ነገ ከፍተኛ የሕክምና ተቋም ሊወጣው ይችላል። ዛሬ የተቀየሰው የእግር መንገድ ነገ ከፍተኛ አውራ ጎዳና ሲሆን ይችላል።

በብዙ መልካ አሜሪካ የምትገኘው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ልዩ ቤተክርስቲያን ናት ለማለት ይቻላል። ጥንት ሲጠነሰስ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በምዕራባውያን የወንጌል መልዕክተኞች በኢትዮጵያ ምድር የተመሠረተች ቤተክርስቲያን ናት። በምዕራባውያን የተመሠረተች ቤተክርስቲያን ዛሬ ተመልሳ በምዕራብ ሀገር ውስጥ የራሷን ቤተ ክርስቲያን በአዲስ መንገድ አቋቁማ መገኘቷ አግጣጠሙ እጅግ የሚያስገርም ነው። ብድር መላሽ ያድርገኝ እንደሚባለው ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ወይም በምዕራባውያን ሥልጣን ውስጥ የምትገኝ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ለእናት ሀገሯ ወንጌላዊት

ቤተክርስቲያን ከፍተኛ የታሪክ ኃላፊነት አለባት። ዛሬ በምዕራብ ዓለም የምትገኝ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከዛሬ መቶ ዓመታት በፊት በምዕራባውያን ሚሽነሪዎች የተቋቋመች የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ውጤት ናት። የዛሬ መቶ ዓመት የዘሩት ዘር እዚህ ሊደርስ ችሏል።

በሰሜን አሜሪካ የምትገኝ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከምዕራቡ ጎብረተሰብ ጋር ያላትን ታሪካዊ ግንኙነት እንደገና ማደስ ይኖርባታል። በአሜሪካ በካናዳ በጀርመን በስዊድን የሚገኙ የጥንት ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያኖች የዚች አሁን አፍሪካ ውስጥ የምትገኘው ቤተ ክርስቲያን የጥንት አባቶች በመሆናቸው ይህን ጥንት የተፈጠረ ግንኙነት እንደገና መፍጠር ሊታሪክ ልዩ ትርጉም ይሰጠዋል። በሌላ አንፃር ደግሞ ባሁኑ ወቅት በሰሜን አሜሪካ የምትገኝ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን የጥንት የወንጌል ውለታዋን መክፈል የታሪክ ግዴታዋ ነው። ከምንጊዜም የበለጠ ኢትዮጵያ ውስጥ ላለችው ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ሰሜን አሜሪካ የምትገኘው የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከፍተኛ ኃላፊነት አለባት። ዛሬ የምዕራባውያን ሚሽነሪዎች ባቋቋሙት ትምህርት ቤት ውስጥ ተምረው ቁም ነገር የደረሱ በሰሜን አሜሪካ የሚገኙ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ተከታዮች ዛሬ ውለታቸውን የሚከፍሉበት ወቅት ነው። ዛሬ ትምህርት በገጠሪቱ ኢትዮጵያ ያለበት ደረጃ በጣም ጓላ ቀር ነው። የጥንት ምዕራባውያን ሚሽነሪዎች ገጠር ድረስ በመሄድ የጉድጓድ ውሃ በመቆፈር የውሃ አገልግሎት እንደሰጡ ሁሉ ዛሬ በዛ ውሃ ያደጉ ወንጌላውያን የቤተ ክርስቲያን አባሎች ውለታቸውን የሚከፍሉበት ጊዜ ነው። የጥንት ሚሽነሪዎች የሕክምና ጣቢያ በመክፈት ከፍተኛ የጤና አገልግሎት እንደሰጡ ሁሉ የዛ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን የጤና ባለሙያዎች ውለታቸውን የሚከፍሉበት ወቅት ጊዜው አሁን ነው። ሚሽነሪዎች ባቋቋሙት ሕክምና በሕፃንነት ጊዜያቸው በተደረገላቸው ክትባት ሕይወታቸው የተረፈ የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አባላት ውለታውን የሚከፍሉት ዛሬ ነው።

ኢትዮጵያ ውስጥ ዛሬ መሠረታዊ የሆነ የሕዝምና ዕርዳታ ባለመገኘቱ በጥቃቅን በሽታ ሕይወቱ ባጭሩ የሚቀጭ ኢትዮጵያዊ ቁጥሩ ብዙ ነው። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ይህን መሠረታዊ የሆነ የሕዝምና አገልግሎት ለመስጠት አባሎችን የምታስተባብርበት ጊዜ አሁን ነው። የክርስትናም ትርጉም ይህ መሆን ይኖርባታል። ሀብት ኖሮን ሞልቶን ተርፎን ሳይሆን ያለንን በማስተባበር የተነሳ ወገኖችንን በመርዳት ከፍተኛ ለውጥ ማምጣት ይቻላል።

በኢትዮጵያውያን መካከል የሃይማኖት ልዩነት ቢኖርም ያንድ እናት ሀገር ልጆች እንደመሆናቸው መጠን የተደራጀ የኢትዮጵያውያንን ኅብረተሰብ አሟሪነት ውስጥ ለመፍጠር ሃይማኖት አያግዳቸውም። ሃይማኖት፣ የአስተሳሰብ፣የዕምነት፣ የአመለካከት ልዩነት እንጂ ዜግነትን ኢትዮጵያዊነትን የሚሸር አይደለም። ሃይማኖት በኢትዮጵያውያን መካከል መፈራራትን መፍጠር የለበትም። ሃይማኖት ሀገርን አይሸረውም። የተለያዩ ሃይማኖቶች በመከተላችን ብቻ ኢትዮጵያዊነታችንን አይለውጠውም። ሃይማኖት ዕምነታችን፣ ፍልስፍናችንና የሕይወት መመሪያችን እንጂ፣ ሃይማኖት ሆነራችን አይደለም። የሁላችንም ሀገር አንድ ኢትዮጵያ ናት። ሃይማኖት ዕምነት እንጂ ሀገር አይደለም። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አባላት እንደማንኛውም ኢትዮጵያዊ ዜጋ እነሱም ኢትዮጵያውያን ናቸው። የኢትዮጵያዊነት ባህላቸውን፣ ማንነታቸውንና ታሪካቸውን ጠብቀው የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ናቸው። የሰው ልጅ በሚከተለው ሃይማኖት ሀገሩን ባህሉን ታሪኩን ማንነቱን አይለውጠውም።

ከኢትዮጵያ ነገር ሃይማኖቶች ከሆኑት ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያንና ከእስልምና ሃይማኖት ውጭ የሆኑት ዕምነቶች ባንድ ወቅት መጤ ሃይማኖቶች እየተባሉ በኅብረተሰቡ ዘንድ የከረረ ጥላቻ መፈጠሩን የምናስታውሰው ነው። ይህም የፖለቲካው አዝማሚያ የፈጠረው ነበር። የሃይማኖት ነፃነት በሰፊነበት በዘመናዊ ዓለም ሥልጣኔ ዛሬ ሃይማኖት ሁሉ

የተደበላለቀ በመሆኑ በሀገር ጉዳይ ላይ ሃይማኖት ጨርሶ መግባት የለበትም። እንኳን ባሁኑ በሰለጠነው ጊዜ ይቅርና በጥንት የኢትዮጵያ የዘውድ አገዛዝ ጊዜ እንኳን የኢትዮጵያ መሪ የነበሩት ንጉሠ ሳይቀሩ ሕዝቡ በሃይማኖት የተነሳ ብጥብጥ ውስጥ እንዳይዝብ ለሕዝብ በሚያደርጉት ንግግር ላይ እንኳን ሀገር የጋራ ነው ሃይማኖት የግል ነው በሚል ሕዝቡን ከማሰገንዘብ ወደኋላ አላሉም።

በአንድ ሀገር ውስጥ የተለያዩ ሃይማኖቶች እንዳሉ ግልጽ ነው። ነገር ግን በኢትዮጵያ ታሪክ የኦርቶዶክስ ሃይማኖት በጣም ለረጅም ዘመን የመንግሥት ሃይማኖት ሆኖ በመቆየቷ ሌሎች ሃይማኖቶች ቦታ አልነበራቸውም። ይህ ልዩ የኢትዮጵያ የታሪክ ሂደት ስለነበር በኢትዮጵያ የነበረውን የሃይማኖት አሰላለፍ ለየት ሊያደርገው ቻሏል። ለሀገር ልማት ለሀገር ዕድገት ለሀገር ብልጽግና ማሰብ ሃይማኖት አይወሰነውም። ባንድ ሀገር ውስጥ ያሉ የተለያዩ የሃይማኖት መሪዎች በዚህ ከፍተኛ የሀገር ጉዳይ ላይ ጥርት ያለ አቋም መውሰድ ይኖርባቸዋል። ዛሬ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በከፍተኛ ደረጃ የተማሩ ከፍተኛ የሀገር ስሜት ያላቸው ሀገራቸውን ለመርዳት ታጥቀው የተነሱ ብዙዎች ናቸው። ሃይማኖት የግል አመለካከታችንን የመንፈሳዊ ሕይወታችንን የውስጥ አኗኗራችንን፣ መንፈሳዊ ባሕራችንን፣ ሰነ ልቦናችንንና መንፈሳዊ ርእዮተ ዓለማችንን የሚለውጥ እንጂ ስለሀገራችን ያለንን ፍቅር አይለውጠውም። ሀገር የተማርንባት፣ ያደገንባት፣ ታሪካችን የተጠነሰሰባት፣ የሰውነት ታሪካችን የተወለደባት፣ የተፈጥሮ መብታችንን የወረሰንባት፣ ዝርያችን ለሽህ ዓመታት የኖሩባት ምድር ናት። ሀገር የህልውናችን መግለጫ የሕልውናችን ምንጭ የታሪካችን መነሻ ከሃይማኖት በላይ የሆነች ሁሉንም ሕዝብ የምታቅፍ እናት ማለት ናት። በተለይ የክርስትና ዕምነት በፍቅር፣ በመተሳሰብ፣ በመረዳዳት ላይ የተመሠረተ ሃይማኖት እንደመሆኑ መጠን የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አባላት ከሌሎች ኢትዮጵያ ወንድሞቻቸውና እገቶቻቸው ጋር በኢትዮጵያዊነታቸው መረዳዳት መተሳሰብ ይኖርባቸዋል። ሀገር አንድ ያላደረገንን፣ ሀገር ያላቀራረበንን፣ ታሪክ ያላተሳሰረንን፣ ባህል ያላጣመረንን

አብሮ ማደግ፤ አብሮ መማር፤ እንደንተሳሰብ ያላደረገንን፤ ወንዝ ያላሰባሰበንን፤ ቋንቋ ያላቆራኘንን ሌላ ሊያቀራርበን አይችልም። ዛሬ ኢትዮጵያን በሥልጣኔና በትምህርት ለማራመድ አንድ ሆነን መገኘት የሚያስፈልገበት ጊዜ ነው።

የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በሰሜን አሜሪካ ብቻ ሳይሆን በሀገር ቤትም ወጣቱ ባክኖ እንዳይቀር ለወጣቱ አማራጭ በመስጠት ከፍተኛ ማኅበራዊ አገልግሎት በመስጠት ላይ ትገኛለች። በኢትዮጵያ ወጣቱ ትውልድ አቅጣጫ እንዲይዝ ለኑሮው መመሪያ እንዲኖረው ከፍተኛ አገልግሎት ስትሰጥ የቆየች የሃይማኖት ድርጅት ናት። በተለይ ለወጣት ኢትዮጵያውያን ችግር ከፍተኛ የማኅበራዊና ስነ ልቦናዊ ችግር ባለበት በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ለወጣቶች መንገድ በማሳየት ትምህርት ነክ የሆኑ ፕሮግራሞችን በማዘጋጀት ባለሙያዎችን በማሰባሰብ የካውንስሊንግ አገልግሎት በመስጠት ወጣቱን እየተንከባከበች ያለች ቤተ ክርስቲያን ናት። በምዕራባውያን ኅብረተሰብም ሆነ በማንኛውም ኅብረተሰብ ግምት ያንድ ቤተ ክርስቲያን አገልግሎት የሚሰጠው ለወጣቱ ትውልድ ማለትም ለተተኪው ትውልድ በምትሰጠው አገልግሎት ነው። ለተተኪው ትውልድ አስፈላጊውን ዝግጅት የማታደርግ ቤተክርስቲያን ለወደፊቱ ብዙ ችግር ያጋጥማታል። ከኅብረተሰቡ ሁሉ አመራር የሚሻ እንክብካቤ የሚያስፈልገው ወጣቱ ከፍል ነው።

ወጣቱን ለመሳብ ወጣቱን ለመማረክ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ ጥረት የምታሳይ ቤተ ክርስቲያን ናት። በዚህ አንጻር ልትመሰገን ይገባታል። ማንኛውም ኅብረተሰብ ወጣቱን ትውልድ ተንከባክሮ መያዝ ግዴታው ነው። በተለይ በምዕራባውያን ሥልጣኔ በምዕራባውያን ኅብረተሰብ የኑሮ ፍልስፍና ቤተሰብ ያለው ተቀባይነት በጣም እየመነመነ በመሄዱ እንደ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ያሉ ድርጅቶች ወጣቱን ለመያዝ ከፍተኛ ኃላፊነት አለባቸው። የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ባይለወጥም የሕዝቡ አኗኗር በመለወጡ የኅብረተሰብ መዋቀር የቤተሰብ መዋቀር

እየተለወጠ በመምጣቱ ወጣቱ ትውልድ ሜዳ ላይ እንዳይቀር ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብናል። ይህ ኃላፊነት የወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኃላፊነት ብቻ ሳይሆን የማንኛውም ቤተክርስቲያን ተቀዳሚ ኃላፊነት መሆን ይኖርበታል። ዛሬ ወጣቱ ትውልድ ከኅብረተሰቡ የሚጠብቀው ምን እንደሆነ እያንዳንዱ ኅብረተሰብ መረዳት ይኖርበታል። ከምዕራባውያን የሃይማኖት ድርጅቶች ትልቁ እንቅስቃሴአቸው የወጣቱን ትውልድ ለመያዝ የፈጠሩት የወጣት ክፍል አገልግሎት ነው። ማንኛውም አሜሪካ ውስጥ የሚገኝ ቤተ ክርስቲያን ለወጣቱ የተለየ ትምህርት የሚያዘጋጅ ለወጣቱ ልዩ ልዩ ዝግጅቶችን የሚነድፍ ወጣቱን የሚመለከት ራሱን የቻለ ክፍል አለው። ለወጣቱ ትውልድ የሚመጥን መልዕክት ለወጣቱ ስነ ልቦናዊ ዕድገት የሚበጅ ዝግጅት በተለይ ወጣቱን ከአሜሪካ የቱሌቬዥንና ያልተስተካከለ የሲኒማ ውዥንብር ውስጥ ለማውጣት ከፍተኛ ጥረት መደረግ ይኖርበታል። በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ወጣቱን ወደተሳሳተ ጎዳና የሚመሩ የገበያ ድርጅቶች ጥቂት አይደሉም የወጣቱን ትውልድ በሚመለከት የወጣቶች ጉዳይ ችግሩ የቤተ ክርስቲያን ብቻ ሳይሆን የትምህርት ቤቶችና የወላጆች የጋራ ኃላፊነት ነው። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን የወጣቶችን ጉዳይ በሚመለከት ልዩ ፕሮግራሞችን በማዘጋጀት ወጣቱን ለመምራት ከፍተኛ ፍልሚያ ይጠብቃታል።

በተለይ ወጣት ወንጌላዊንን በማዘጋጀትና በአስተማሪነት በማሰማራት እሾህን በሾህ እንደሚባለው እሳት የላሱ ወጣት ወንጌላዊያን ወጣቱን ትውልድ እየገነቡ ነው። ቤተ ክርስቲያን በማኅበራዊና በድርጅታዊ አሠራር የ21ኛው ክፍለ ዘመን ቤተክርስቲያን መሆን ይኖርባታል። ሃይማኖት ባሠራፍና ባስተዳደሩ ከዘመኑ ሥልጣኔ ጋር ኅብረተሰቡ በደረሰበት የሚደርስና በቴክኖሎጂ ዕድገት አኳያ ኅብረተሰቡ የሚሻውን አገልግሎት የቤተ ክርስቲያን አባቶችና የሰነ ሃይማኖት ሊቃውንት በጥምና ማጥናት ይኖርባቸዋል። ቤተ ክርስቲያንም ባስተዳደሯና በአሰራሯ ወደ 21ኛው ክፍለ ዘመን መሸጋገር የምትችለው ይህንን ስታደርግ ነው። የ21ኛ ክፍለ ዘመን ቤተ ክርስቲያን ለ21ኛው ክፍለ ዘመን የሚሆን መልእክት ለኅብረተሰቡ

ማዘጋጀት ይኖርባታል። የሰው ልጅ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ቢራቀቅም ምንጊዜም ቢሆን መንፈሳዊ ሕይወት ያስፈልገዋል። መንፈሳዊ ሕይወት የሰው ልጅ የተፈጥሮ ባሕርይ ስለሆነ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ሊሸረው አይችልም። የቤተ ክርስቲያን ኃላፊነት የሚሆነው መልእክቷን ከጎብረተሰቡ ደረጃ ጋር ማዛመድ ነው። የሰውን ልጅ መንፈሳዊ ፍላጎት በሳይንስና በቴክኖሎጂ ብቻ ማርካት አይቻልም። በትክክለኛው መንፈስ ካየነው በሳይንስና በቴክኖሎጂ የመጠቀ ጎብረተሰብ በሰው ልጅ የተፈጥሮ ባሕርይ የተገነጠለ በመሆኑ በመንፈሳዊ ኑሮው እጅግ የተጠማ ይሆናል።

የአሜሪካንን ጎብረተሰብ በጥልቀት ከመረዳቱ በፊት በሥልጣኔ እጅግ የመጠቀ ሀገር በመሆኑ ጎብረተሰቡም በሳይንስና በቴክኖሎጂ የበለጸገ በመሆኑ ሃይማኖት በጎብረተሰቡ ዘንድ የሚኖረው ቦታ በጣም ዝቅ ያለ ይሆናል የሚል ግምት ነበረኝ። ጉዳዩ ግን የተገላቢጦሽ ነው። አብዛኛው የአሜሪካ ሕዝብ በተደራጀ ሃይማኖት የሚሳተፍ ነው። ሥልጣኔ ሃይማኖትን ሊያጠፋው አይችልም። አዲስ ለመጣ ሰው አሜሪካ ውስጥ የሚታዩት ስፍር ቁጥር የሌላቸው የቤተ ክርስቲያን ሕንፃዎች ይዘት የሚያስገርም ነው። የቴክኖሎጂና የሳይንስ ምጥቀት የመንፈሳዊ ኑሮአችንን አይተካውም። መንፈሳዊ ኑሮ በከፍተኛ ደረጃ የሚያስፈልገው ጎብረተሰብ ቢኖር በሳይንስና በቴክኖሎጂ የመጠቀ ጎብረተሰብ ነው። በሳይንስና ቴክኖሎጂ የረቀቀ ጎብረተሰብ መንፈሳዊ ተሐድሶ ያስፈልገዋል። በምዕራባውያን ጎብረተሰብ በተለይ በአሜሪካ ጎብረተሰብ መካከል ሃይማኖት ከፍተኛ ቦታ ይዞ ስንመለከት ሳይንስና ቴክኖሎጂ የሰውን ልጅ መደበኛ ባህርይ እንደማይለውጥ በተግባር መረዳት ይቻላል።

በሳይንስና በቴክኖሎጂ እጅግ በተራቀቀ ጎብረተሰብ ውስጥ ሃይማኖትና ቤተ ክርስቲያን የሚኖራቸው ድርሻ ምን መሆን እንዳለበት ማጥናትና መመርመር ይኖርብናል። የጎብረተሰቡን የልብ ትርታ የምትከታተል የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ይህን ጥናት በማድረግ በኩል መሪነቱን መያዝ ትችላለች። ሃይማኖት በሳይንስና በቴክኖሎጂ

እንደማይሻር የተገነዘብን ይመስለኛል። ለቤተ ክርስቲያን መስፋፋት የጎብረተሰቡን የልብ ትርታ ማዳመጥ አስፈላጊ ነው። ጠንካራ ቤተ ክርስቲያን ለመፍጠር ቤተ ክርስቲያን ከጎብረተሰቡ ጋር አብራ መራመድ እንዳለባት በተግባር ተገንዝበናል። በምዕራባውያን ጎብረተሰብ ቤተ ክርስቲያን ከሕዝቡ ተገንጥላ መኖር እንደማትችል መገንዘብ ችለናል። ቤተ ክርስቲያን ጠንካራ ልትሆን የምትችለው ከሕዝቡ ጋር አብሮ በመጓዝ ትምህርቱን ከሕዝቡ ፍላጎት ጋር በማገናዘብ ከሕዝቡ የዕለት ዕለት ኑሮ ጋር አብራ ስትራመድ ነው። በዚህ ረገድ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በአሜሪካ ከፍተኛ ርምጃ እያሳየች ነው። የምታስተምረው ትምህርት ከሕዝቡ ፍላጎት ጋር የተዛመደ ነው። የሕዝቡን መንፈሳዊ ስነ ልቦናና ማጎበራዊ ፍላጎት በማርካት በየጊዜው እያደገችና እየተጠናከረች ለረጅም ጊዜ የምትቆይ ቤተ ክርስቲያን ናት። የሕዝቡን የልብ ትርታ በማዳመጥ ከሕዝቡ ጋር አብሮ በመራመድ ዓለም አቀፍ በሆነ ድርጅት በመደራጀት ጠንካራ መሠረት ጥላለች። ወንጌልን ከሕዝቡ ኑሮ ጋር በማዛመድ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት የተራቀቁ በሰነ አእምሮ ትምህርት የሰለጠኑ ወንጌላውያን ለማፍራት ችላለች። የአንዲት ቤተክርስቲያን ህልውና የሚመሠረተው ትምህርቷን አገልግሎቷን ድርጅቷን አሠራሯን አስተዳደሯን ከሕዝቡና ከጎብረተሰቡ የኑሮ ሁኔታ ጋር ማገናዘብ ስትችል እንደሆነ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በተግባር ልታስመሰክር ችላለች።

የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ለወደፊት የሚጠብቃት ኃላፊነት ምን ይመስላል የሚለውን ጥያቄ ማንሳት ይኖርብናል። የታዳጊ ሀገር ሃይማኖት የታዳጊ ሀገር ቤተ ክርስቲያን ውልድ እንደመሆኗ መጠን ኢትዮጵያ ለምትገኘው እናት ቤተ ክርስቲያን ማሰብ ይኖርባታል። ዛሬ በአሜሪካ በአውሮፓ በካናዳ የሚገኙ የተለያዩ ቤተ ክርስቲያናትና የሃይማኖት ድርጅት ኢትዮጵያ ውስጥ ከፍተኛ የወንጌልና የልማት ርዳታ በማድረግ ሳይ ናቸው። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በበኩሏም የኢትዮጵያ የወንጌልና የልማት ድርጅት ማቋቋም ይኖርባታል። ይህ በኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን የሚመራው የወንጌልና የልማት

ድርጅት በኢትዮጵያ ልማት በወንጌል የሚሰፋፋበትን መንገድ የሚቀይስ ይሆናል። በታዳሚ ሀገሮች ቤተ ክርስቲያን በልማትና በትምህርትና በሕዝብ ጤና ጥበቃ ላይ ማተኮር ይኖርባታል። በተለይ በሕክምና ላይና በልማት ላይ በማተኮር ሕዝቡን ከድህነት ለማውጣት የቤተ ክርስቲያን ተቀዳሚ ተግባር መሆን ይኖርበታል። ድህነትና የጤና ችግር በሰፊነበት ሀገር ወንጌልን ብቻ ማስተማሩ ወንጌል ላይ ብቻ ማተኮሩ በቂ አይደለም። እንደ አሜሪካ ባሉ በስልጣኔ በገፉ ሀገሮች ደግሞ እነዚህ መሠረታዊ የልማት አውታሮች የተደራጁ ስለሆነ ቤተ ክርስቲያን ማተኮር ያለባት የቤተሰብና ኅብረተሰብ ግንባታ ላይ ይሆናል። በተለይ ሰሜን አሜሪካ ውስጥ በሚገኙ በትላልቅ ከተሞች የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን የቤተሰብ አገልግሎት መምሪያ በመፍጠር ከፍተኛ ማኅበራዊ አገልግሎት መስጠት ትችላለች። የቤተሰብ መጠናከር ወጣቶች በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ቦታ እንዲይዙ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ሊያደርግ ይችላል። በተለይ የሴቶችንና የታዳሚ ሕፃናትን መብት በማሳወቅ እህቶቻችን በኅብረተሰብ ውስጥ ንቁ ተሳትፎ እንዲያሳዩ የተለያዩ ዝግጅቶች ማቅረብ ይቻላል። በተለይ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከላይ እንደጠሰቅነው የቤተሰብ መምሪያ ካውንስል በማቋቋም በልጆች አስተዳደግ የተለያዩ ኘሮግራሞችን በማዘጋጀት ለቤተሰብ መጠናከር የኅብረተሰብ መጠናከር ከፍተኛ አገልግሎት መስጠት የምትችል ድርጅት ናት ባጠቃላይ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ውስጥ በተለይ በሰሜን አሜሪካ ጠንካራ የሆነ የኢትዮጵያ ኅብረተሰብን በመፍጠር ላይ የምትገኝ ቤተ ክርስቲያን ናት።

ምዕራፍ አሥራ ሦስት

ትምህርትና ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ

የምዕራባውያን ሥልጣኔ ከፍተኛ መሻሻልና ምጥቀት ካሳየበት መስክ አንዱ ትምህርት ነው። በትምህርት ያልገፋ ኅብረተሰብ በሥልጣኔ ሊገፋ አይችልም። ኅብረተሰቡ በሳይንስና በቴክኖሎጂ የትምህርት ምርምር ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሷል። በታዳሚ ሀገሮችና በምዕራባውያን ኅብረተሰብ መካከል በጣም ንልተው ከሚታዩት ልዩነቶች አንዱና ከፍተኛው በሁለቱ ኅብረተሰቦች ያለው የትምህርት ልዩነት ነው። ሳይንሳዊና ዘመናዊ ትምህርት በማደግ ላይ ባሉ አገሮች ገና በሰፊው አልተሰፋፋም። የአንደኛ ደረጃ፣ የሁለተኛ ደረጃና የከፍተኛ ትምህርት በሦስተኛው ዓለም ሀገሮች መዋቅሩ ቢኖርም ለአብዛኛው ኅብረተሰብ ገና አልተዳረሰም። በኢትዮጵያም እንደምናየው ዘመናዊ ትምህርት ከተጀመረበት ጀምሮ በትምህርት መስፋፋት በኩል የሚደረገው እንቅስቃሴ መስመሩን በይዝም ገና ጨቅላ ነው።

ዘመናዊ ትምህርት በኢትዮጵያ በውል የተጀመረው ከ116 ዓመት በፊት በአፄ ምኒሊክ ዘመነ መንግሥት ቢሆንም በኢትዮጵያ የትምህርት እንቅስቃሴ መደበኛ ለውጥ ያደረገ አይመስልም። በዚህ ምዕራፍ ኢትዮጵያ ባለፉት 116 ዓመታት ያደረገችውን የትምህርት እንቅስቃሴ ዘመቻችን አሁን ካለው የኢትዮጵያ የትምህርት ሁኔታ ጋር በማገናዘብ ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ በትምህርት ተሳትፎ የሚያደርጉትን እንቅስቃሴ ለመገምገም እንሞክራለን። የምዕራባውያን ሥልጣኔ ለዓለም ሕዝብ ከአቀረበው ዕድል አንዱና ዋነኛው ትምህርት በመሆኑ በአሜሪካ ያለውን የትምህርት ዕድል በሚመለከት የትምህርቱ ሥርዓት ምን እንደሚመስል ኢትዮጵያውያን በዚህ ዕድል እንዴት ሊጠቀሙበት እንደሚችሉ ለመወያየት እንሞክራለን። በተለይ ቀደም ብለን ባለፉት ምዕራፎች በሰፊው እንደተወያየንበት የኢትዮጵያውያን ተተኪው ትውልድ በአሜሪካ ከምዕራባውያን ሥልጣኔ፣ ከኅብረተሰቡና

ከሥርዓቱ ጋር ለመዋሃድ የሚችልበት ዋነኛው መንገድ ትምህርት ነው። በመሆኑም ኢትዮጵያውያን በትምህርት በኩል ማድረግ የሚገባቸውን እንቅስቃሴ ጠለቅ ብለን ለመወያየት እንሞክራለን። ዘመናዊ ትምህርት ኢትዮጵያ ውስጥ ከተጀመረ ከመቶ ዓመት በላይ ቢሆነውም መቶ ዓመት በአንድ ኅብረተሰብ ታሪክ ውስጥ ቀላል ዘመን አይደለም። በሥልጣኔ ረገድ አሜሪካ በአንድ መቶ ዓመት ውስጥ ተአምር ሠርታለች። አሜሪካ ውስጥ አሁን የምናያቸው የሥልጣኔ ተቋሞች ከመቶ ዓመት በፊት አልነበሩም። የአሜሪካንን የሥልጣኔ ርምጃን ብንመለከት ከመቶ ዓመት በፊት በአየር ላይ ከሰላላ ሰከንድ በላይ መቆየት ያልቻለው በሁለቱ አሜሪካውያን ወንድማማቾች የተሠራው የመጀመሪያው አውሮፕላን ነበር። ከመቶ ዓመት በኋላ አሜሪካኖች ዛሬ ሰማይን እየሰነጠቀ የሚበር መንኲራኩር ማርስ ላይ ለማሳረፍ ችለዋል። ባንድ መቶ ዓመት ያሳዩት የአቪየሽን እንቅስቃሴ ዕጽብ ድንቅ የሚያሰኝ ነው። አንድ መቶ ዓመት ረጅም ጊዜ ነው። ከመቶ ዓመት በፊት የተመሠረተው የምኒሊክ ትምህርት ቤት እስከአሁን ድረስ ምንም መሻሻል ሳያደርግ ባሁኑ ወቅት ኢትዮጵያ ውስጥም አሉ ከሚባሉት ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች አንዱ ነው።

በማንኛውም ኅብረተሰብ ትምህርት የሥልጣኔ መሠረት ነው። የትምህርት መሠረታዊ ፍልስፍና በማንኛውም ኅብረተሰብ አንድ ቢሆንም የትምህርቱ ዕቅድ ሥርዓት ትምህርቱ እንደየኅብረተሰቡ የተለያየ መሆኑ የሚያከራክር አይደለም። ባንድ መልኩ የሳይንስ ጽንሰ ሃሳቡና መሠረቱ አንድ በመሆኑ ዓለም በደረሰችበት ደረጃ የትምህርት ይዘት ባጠቃላይ ተመሳሳይነት ያለው ይመስላል። ለምሳሌ ያህል በተለያዩ ሀገሮች የሕዝቡ የበሽታ ዓይነት ይለያይ እንጂ የሕክምና ሳይንስ ጽንሰ ሐሳብና መሠረቱ አንድ ነው። የተለያዩ የትምህርት ዘርፎችንም ብንመለከት ይዘታቸው ይለያዩ እንጂ ሁሉም የሚከተሉት የአጠናን ዘዴና ሳይንሳዊ መሠረታቸው አንድ ነው። በዚህ አንጻር የየሀገሩ ዕቅድና ዓላማ ይለያይ እንጂ ትምህርት ዓለም አቀፋዊ ነው ለማለት ይቻላል።

ለማንኛውም ኅብረተሰብ ትምህርት የዕድገት መሠረት ነው። ልዩነት የሚፈጠረው ትምህርት ምን ላይ ማተኮር እንዳለበትና ዓላማው እንደየኅብረተሰቡ ፍላጎት የተለያየ መሆኑ ነው። ከላይ እንደጠቀስነው የሕክምና ሳይንስ መሠረቱ አንድ ቢሆንም እንደየኅብረተሰቡ የዕድገት ደረጃና እንደየሀገሩ ጂኦግራፊያዊ አቀማመጥ የተለያዩ በሽታዎች የተለያዩ ኅብረተሰቦችን ስለሚያጠቁ እያንዳንዱ ኅብረተሰብ የሚያተኩርበት የበሽታ ዓይነት የተለያየ ይሆናል። ጌራና ያልተበከለ የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ለታደጊ ሀገሮች ከፍተኛ ችግር እንደሆነ ግልጽ ነው። በመሆኑም በቆሻሻ የመጠጥ ውሃ የሚተላለፈው በሽታ ታዳጊ ሀገሮችን የሚያጠቃ ሲሆን በበለጸጉ ሀገሮች በውሀ የሚተላለፍ በሽታ ከጥያቄ ውጭ ነው። በሕክምና ሳይንስ ትምህርት ረገድ አንድ ኅብረተሰብ የሕክምና ጥናቱ ምን ላይ ማተኮር እንዳለበት የሀገሪቱ የዕድገት ደረጃና የኅብረተሰቡ ፍላጎት የሚወስነው ይሆናል። በምሕንድስና ሳይንስም እንደዚሁ የትምህርቱ ሂደት በሀገሪቱ የዕድገት ደረጃ ላይ የተመሠረተ ይሆናል።

ዛሬ ታዳጊ ሀገሮች መንገድ ቅየሳ ላይ ሲያተኩሩ በሥልጣኔ የመጠቁ ሀገሮች ደግሞ ሰውን ማርስ ላይ ለማሳረፍ ፈጣን መንኲራኩር መሥራት ላይ ያተኩራሉ። ለታዳጊ ሀገሮች የጠፈር ሳይንስ ምርምር ባሁኑ የዕድገት ደረጃቸው ትርጉም ሊኖረው አይችልም። ለታዳጊ ሀገሮች የትራንስፖርት ሳይንስ ትርጉም የሚኖረው አንዱን ክፍለ ሀገር ከሌላው ማገናኘት፣ አንዱን አውራጃ ከሌላው አውራጃ ጋር ማገናኘት ሲቻል ነው። የትራንስፖርት አገልግሎቶች የሚፈጥሩትም መንገዶችና ድለድዮች ከተሠሩ በኋላ ነው። በተጨማሪ በአብዛኛው የአፍሪካ ሀገሮች የኤሌክትሪክ ብርሃን ለሕዝቡ ለማድረስ አስቸኳይ ትኩረት የሚያስፈልገው ሲሆን በበለጸጉ ሀገሮች ደግሞ የኢንተርኔት አገልግሎት ለአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በሙሉ ማዳረስ ነው። እንግዲህ ሳይንስና ቴክኖሎጂ መሠረቱ አንድ ቢሆንም እንደየኅብረተሰቡ የዕድገትና የሥልጣኔ ደረጃ ትኩረቱ የተለያየ ነው።

የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ በትምህርት ረገድ ማይምነትን ለማጥፋት ከፍተኛ ትግል ማድረግ ይኖርበታል። ዛሬ ያንደኛ ደረጃ ትምሕርት ያልደረሳቸው ወጣት ኢትዮጵያውያን ጥቂቶች አይደሉም። በሦስተኛው ዓለም ሕዝብ ወደ ኋላ ከቀረባቸው ዐበይት ዘርፎች አንዱና ትልቁ ጉዳይ የትምህርት አለመስፋፋት ነው። ባንድ ወቅት በስዊድን መንግሥት ርዳታ የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶችን ለማስፋፋት ከፍተኛ ጥረት እየተደረገ ነበር። በሌላ በኩል ደግሞ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶችን በኢትዮጵያ ለማስፋፋት ከዓለም ባንክ ጋር ከፍተኛ ትብብር ተደርጎ እንደነበር ይታወቃል። ከመቶ ዓመታት የዘመናዊ ትምህርት እንቅስቃሴ ያተረፍነው አንድ ዩኒቨርሲቲ ብቻ ነው። በርግጥ አሁን ዩኒቨርሲቲዎች በመስፋፋት ላይ እንዳሉ እናያለን። የጉንደር የጤና ጥበቃ ኮሌጅ ዓይነት የሕክምና ተቋም በሀገሪቱ ውስጥ በብዛት ያስፈልጋል። በመሠረቱ የከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች ለዓይነትና ለናሙና የተቋቋሙ መሆን የለባቸውም።

ባጠቃላይ መልኩ ትምህርት በኢትዮጵያ ምን አቅጣጫ መከተል እንዳለበትና በተለይም የከፍተኛ ትምህርት ሁኔታ በኢትዮጵያ ራሱን የቻለ አንድ መጽሕፍ የሚወጣው ነው። በዚህ አነስተኛ ምዕራፍ ውስጥ የምንነጋገርበት ርእሰ የኢትዮጵያውያንን የትምህርት ሁኔታ በአሜሪካ የተመለከተ ይሆናል። የኢትዮጵያውያን የትምህርት መሠረት ከኢትዮጵያ ስለሚጀምር በመጀመሪያ የኢትዮጵያን የትምህርት አጠቃላይ ገጽታ መንደርደሪያ ማድረግ ይኖርብናል። ከጥንት ከመሠረቱ እንደምንረዳው ኢትዮጵያ ውስጥ ዘመናዊ ትምህርት ከተቋቋመበት ጊዜ ጀምሮ ሀገሪቷ የምትከተለው የትምህርት ሥርዓት በምዕራባውያን የትምህርት ፍልስፍና ላይ የተገነባ ነው።

ቀደም ሲል ዘመናዊ የምዕራባውያን የትምህርት ፍልስፍና ኢትዮጵያ ውስጥ ከመጣቱ በፊት ኢትዮጵያ ውስጥ ይካሄድ የነበረው የትምህርት ሥርዓት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የትምህርት ሥርዓት ነበር። ይህ የትምህርት ሥርዓት ዓለማዊ ትምህርት ላይ

የተመሠረተ ሳይሆን ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከሃይማኖት ጋር የተያያዘ ትምህርት ነበር። የትምህርቱም ዋና ዓላማ ከቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ጋር የተገናኘ ነበር። የአውሮፓውያን ዘመናዊ የትምህርት ፍልስፍና ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ ኢትዮጵያ የገባው በአፄ ምንጊክ ዘመነ መንግሥት መሆኑን ጠቅሰናል። በታሪክ እንደምንረዳው ዳግማዊ ምኒልክ ዘመናዊ ሥልጣኔን ዘመናዊ ትምህርት ቤትን፣ ዘመናዊ የሕክምና ዘዴንና ዘመናዊ ትራንስፖርትን ኢትዮጵያ ውስጥ በማስገባት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርገዋል። የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት በተለያየ ጊዜ በአሜሪካ በፈረንሳይ በጣሊያን በእንግሊዝ የትምህርት አመራር ላይ የተቃኘ ነበር።

ዘመናዊ ትምህርት በዳግማዊ ምኒልክ ቢጀመርም በከፍተኛ ደረጃ እንዲስፋፋ ያደረጉት ቀዳማዊ አፄ ኃይለ ሥላሴ ራሳቸው በፈረንሳይ ሥርዓት ትምህርት የተማሩ በመሆናቸው ነበር። በጠቅላይም የነበሩት ከፍተኛ የመንግሥት ባለሥልጣናት የንጉሡን አርእያ በመከተል የፈረንሳይኛ ቋንቋ ሁለተኛ ቋንቋቸው እንደነበር የታወቀ ነው። ከዳግማዊ ምኒልክ ዘመነ መንግሥት ጀምሮ ኢትዮጵያ ውስጥ ሥር የሰደደው የምዕራባውያን ሥርዓት ትምህርት እስካሁን ድረስ ተንሰራፍቶ ይገኛል። የኢትዮጵያን ዘመናዊ ትምህርት በሚመለከት ሀገር አቀፋዊ ጥናት በውል የተካሄደ የለም። ባጭሩ የተቀጨው ሴክተር ሪቪው የሚባለውም ጥናት በፖለቲካ ምክንያት ደብዛው ጠፍቷል። ከተለያዩ የኢትዮጵያ ክፍላት ሀገር ሁሉም ወደ አዲስ አበባ መምጣት የጀመረው የዘመናዊ ትምህርት ኢትዮጵያ ውስጥ ሲገባ ዕድሉ የተሰጠው ለጥቂቶች ብቻ ስለ ነበር ነው። በአንድ ወቅት የሁለተኛ ደረጃ ትምህርትን ለመከታተል ተማሪዎች ከየአቅጣጫው ወደ መናገሻ ከተማ መምጣት እንዳለባቸው ይታወቃል።

ቀስ በቀስም የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት በየክፍሉ ሀገሩ ዋና ከተሞች መስፋፋት ጀመረ። እንዲህም እያለ ቀስ በቀስ የአውራጃ ከተማዎች የራሳቸውን የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ማቋቋም ጀመሩ። እጅግ

የሚያስገርመው በወቅቱ በየክፍለ ሀገሩ በመሰማራት የኢትዮጵያን ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ያጥለቀለቁት መምህራንና አብዛኛዎቹ የትምህርት ቤቶቹ ዳይሬክተሮች ጭምር የሕንድ ተወላጆች ነበሩ። ቀስ በቀስ የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በኢትዮጵያኖች ለማካሄድ በደብረብርሃን፣ በአዲስ አበባ፣ በሐረር የመምህራን ማሰልጠኛ ተቋማት ተከፍተው ለአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች አስተማሪዎች የሚሆኑ መሠልጠን ጀመሩ። የሥርዓተ ትምህርቱ ይዘት አከራካሪ ቢሆንም ኢትዮጵያ በወቅቱ ያደረገችው ዘመናዊ የትምህርት እንቅስቃሴ የአንደኛ ደረጃ ትምህርትን አጠናክሮታል።

የእነዚህ የአንደኛ ደረጃ መምህራን ማሰልጠኛ ተቋማት በኢትዮጵያ የትምህርት እንቅስቃሴ ታሪካዊ የሆነ እጅግ ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው እንቅስቃሴ ነበር። በመምህራኑ ትምህርት ረገድ ከፍተኛ ጥራት የነበራቸው ተቋማት ነበሩ። ዛሬ መምህራኑ ለአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ብቃት ባለው ሁኔታ ሠልጥነው የሚወጡ ብቁ የሆኑ ወጣት ኢትዮጵያውያን ዘመናዊ ትምህርት ኢትዮጵያ ውስጥ እንዲመሠረት ወደር የሌለው አገልግሎት ሰጥተዋል። በኔ አስተያየት ይህ ተቋም እንደገና በአዲስ መንገድ መጠናከር ያለበት ለኢትዮጵያ ትምህርት መስፋፋት ቁልፍ የሆነ ተቋም ነው። ለማንኛውም ትምህርት መሠረቱ የአንደኛ ደረጃ ትምህርት በመሆኑ እንደገና መጠናት ያለበትና እንደገና መፈጠር ያለበት የትምህርት ተቋም ነው። ዛንድ ወቅት ኢትዮጵያ የነበራት የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ጥራትና ጥልቀት ያለው የትምህርት ደረጃ አሳይቷል። የአንደኛ ደረጃ ትምህርታቸውን አጠናቀው የሚጨርሱ ተማሪዎች የነበራቸው ከፍተኛ እውቀት በተለያዩ ዘርፍ በሳይንስ በቋንቋ በጽሑፍ በሂሳብ ትምህርት ከፍተኛ ነበር።

ይህ ባንደኛ ደረጃ ትምህርት ሲሆን የሁለተኛ ደረጃን ትምህርት ለማጠናከር ደግሞ የዩኒቨርሲቲው የትምህርት ኮሌጅ የዩኒቨርሲቲው አካል የሆነ የልዑል በዕደ ማርያም ሳቦራቶሪ ትምህርት ቤትን በዩኒቨርሲቲው ቅጽር ግቢ ውስጥ በማቋቋም ወጣቶችን ለሁለተኛ ደረጃ መምህርነት ያሰለጥን ነበር። ብዙ ሰከለ በመባል የሚታወቀው የልዑል በዕደ ማርያም

ሳቦራቶሪ ወይም የዝግጅት ትምህርት ቤት ጽንሰ ሀሳቡ ከመላው ኢትዮጵያ ካለት የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ምርጥ የሆኑ የአሥራ አንደኛ ክፍልን ያጠናቀቁ ተማሪዎችን ለዕጩ መምህርነት በዩኒቨርሲቲው ባለሞያዎች ምልመሳ ይካሄድ ነበር። 12ኛ ክፍል ትምህርታቸውንም የዩኒቨርሲቲው ውስጥ ካጠናቀቁ በኋላ የትምህርት ፋክልቲ ተማሪዎች በመሆን በተለያዩ የትምህርት መስክ የኮሌጅ ዲግሪያቸውን ካገኙ በኋላ በሀገሪቱ በ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በሰላጠኑበት የትምህርት መስክ በመምህርነት ይሠማሩ ነበር። ይህ ነገርም በኢትዮጵያ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርትን ለማስፋፋትና ጥራቱን ለመጠበቅ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል።

ቀደም ሲል ከገለጽነው ከመምህራን ማሠልጠኛ ተቋም ጋር የሚመሳሰል የትምህርት ተልዕኮ ያለው ይህ የትምህርት ኮሌጅ በኢትዮጵያ ውስጥ ለትምህርት መስፋፋት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገ ነው። እንዲሁም ይህ ኮሌጅ ባዲስ ጽንሰ ሀሳብና ባዲስ አሠራር እንደገና መፈጠርና እንደገና መታደስ የሚገባው ነው። የኮሌጁ ዓላማ መምህራንን አሰልጦና ማውጣት ቢሆንም በሀገሪቱ የሳይንስን ትምህርት ለማስፋፋት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል። አብዛኛዎቹ የሳይንስ ኮሌጅ ተማሪዎች የትምህርት ኮሌጅ ተማሪዎች በመሆናቸው በሳይንስ ትምህርት ዕድገት ላይ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ነበራቸው። በወቅቱ በአሜሪካኖች የቅርብ ትብብርና ዕርዳታ የተቋቋመው የዓለማዊ እርሻ ኮሌጅ የእርሻ ሳይንስን ለማስፋፋት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ካደረጉት ኮሌጆች አንዱ ነው። አሁንም እንደገና ይህ ኮሌጅ በአዲስ መልክ በአዲስ አሠራር እንደገና መፈጠር ያለበት ኮሌጅ ነው። በዩኒቨርሲቲው ሥር የነበረው የጉንደር የጤና ጥበቃ ኮሌጅ በኢትዮጵያ በተለይም በገጠሪቱ ኢትዮጵያ የማይረሳ የሕክምናና የጤና አገልግሎት ያበረከት ትልቅ የትምህርት ድርጅት በመሆኑ አሁንም በኔ ግምት እንደገና መፈጠር ያለበት ተቋም ነው።

የገጠሪቱ ኢትዮጵያን የጤና አገልግሎት ለማሟላት በየክልሉ የጥንቁን የጉንደር ጤና ጥበቃ ኮሌጅን የሚመስል ተቋም በመፍጠር ከአካባቢውና

ከጎብረተሰቡ ችግር ጋር የተያያዙ አገልግሎቶችን መስጠት ይችላል። የኢትዮጵያ ዘመናዊ ትምህርት ለረጅም ጊዜ አብሮት የኖረው ችግር አጠቃላይ መዋቅሩና የትምህርቱ ሥርዓት በምዕራባውያን መዋቅር ላይ ብቻ የተመሠረተ በመሆኑ ነው። የኢትዮጵያ ዘመናዊ ትምህርት ከተቋቋመበት ጀምሮ የትምህርቱን ፍልስፍና በመለወጥ ረገድ ያደረገው መሻሻል በጣም የተወሰነ ነው። በመሠረቱ የኢትዮጵያ ዘመናዊ የትምህርት ሥርዓት ከተመሠረተበት ከአፄ ምኒልክና ከአፄ ኃይለ ሥላሴ ጀምሮ በጥሞና ከተመለከትነው የትምህርቱ አቅጣጫ ለሀገሪቱ ዕድገትና ለሀገሪቱ ሥልጣኔ ሳይሆን ቁጥራቸው የተወሰነ ምሁራንን ለማፍራት ነበር ማለት ይቻላል። በመሠረቱ የኢትዮጵያ ተማሪዎች የሁለተኛ ደረጃ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በኋላ ያላቸው ምርጫ በጣም የተወሰነ ነው። እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ ከሁለተኛ ደረጃ ትምህርት በኋላ የነበረው አማራጭ አንድ ዩኒቨርሲቲ ብቻ ነበር። አሥራ ሁለተኛ ከፍል የደረሰ ሁሉ የኢትዮጵያ ሁለተኛ ደረጃ መልቀቂያ ፈተና ይወስዳል። ይህ በመሠረቱ የዩኒቨርሲቲው የመግቢያ ፈተና ነው። ዩኒቨርሲቲው ከአንድ ሺህ እስከ ሁለት ሺህ ብቻ የመቀበል አቅም ስለነበረው ከ300,000 በላይ የሚሆኑ ተማሪዎች በታ ሳያገኙ ይቀሩ ነበር።

የትምህርቱ ሥርዓት የተቀረፀውና ያተኩር የነበረው ለመምህራንና ለትምህርት መሣሪያዎች ብዙ ወጭ የሚያስወጣ ነገር ግን ውጤቱ እጅግ አነስተኛ የነበረ መሆኑ የቅርብ ጊዜ ትዝታ ነው። ይህ እስከ 1986 ዓ/ም ድረስ በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፍኖ የነበረ የትምህርት ሥርዓት ነው። መደበኛ አሠራሩን ስናየው የምዕራባውያንን የትምህርት ሥርዓት የተከተለ ነው። በመሠረቱ ኢትዮጵያ ይህንን የምዕራባውያንን የትምህርት ሥርዓት ከመቶ ዓመታት በላይ ስትከተል ቆይታለች። አልፎ አልፎ እንዳንድ ጥገናዎች ቢደረጉም በኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት መሠረታዊ ለውጥ አልተደረገም። ለመቶ ዓመታት ያህል ሰፍኖ የነበረው የትምህርት ሥርዓት የሚያዘጋጅን ለምዕራባውያን ጎብረተሰብ እንጂ ለኢትዮጵያ ጎብረተሰብ አልነበረም። ይህን ሁኔታ በግል ለመረዳት የቻልኩት የመጀመሪያ ዲግሪዬን አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ካጠናቀቅሁ በኋላ የማስተርስ ትምህርቴን አሜሪካ

በሚገኝ ዩኒቨርሲቲ በምክታተልበት ወቅት ያለምንም ችግር ለትምህርቱም ሆነ ለትምህርት አስጣጡ እንግዳ ሳልሆን በከፍተኛ ማዕረግ ለመጨረስ ችያለሁ። ይህም የሚያመለክተው በሆነፊ የተከታተልኩት የዲግሪ ፕሮግራም ያዘጋጀኝ ለውጭ የከፍተኛ ትምህርት ፕሮግራም እንጂ ለሀገር ውስጥ እንዳልሆነ ነው። ባጠቃላይ የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት እንደገና መጠናት ያለበት መስክ ነው።

የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት ጊዜያዊ ጥገና ሳይሆን መሠረታዊ ለውጥ ያስፈልገዋል። በምዕራባውያን የትምህርት አካሄድ ላይ የተመሠረተ የትምህርት ሥርዓት ጥገና ስለሚበዛው አዲስ ሥርዓት መቋቋም ይኖርበታል።። የኢትዮጵያ የትምህርት ሂደት ለኢትዮጵያ ዕድገት ሳይንስና ቴክኖሎጂ ኢትዮጵያ ውስጥ እንዲበፋፋ አስተዋጽኦ ማድረግ አለበት። ኢትዮጵያ እስካሁን የተከተለችው የትምህርት ፍልስፍና የኢትዮጵያን ጎብረተሰብ አለመጠውም። የመቶ ዓመት ዕድሜ ያለው የትምህርት ሥርዓት የሀገሪቱን ሁኔታ ሊለውጠው አልቻለም። የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት ሙሉ በሙሉ ለግል ድርጅቶች መሰጠት አለበት ለማለት ሳይሆን የኢትዮጵያ አጠቃላይ የትምህርት ፖሊሲ ከኢትዮጵያ የዕድገት ፖሊሲ ጋር መዋሃድ አለበት። የዚህ ምዕራፍ ዓላማ ስለኢትዮጵያ የትምህርት ሁኔታ ለመተንተን ሳይሆን አጠቃላይ መንሻ ሃሳብ ለመስጠት ያህል ነው።

የኢትዮጵያን የትምህርት ሁኔታ በሚመለከት ራሱን የቻለ አንድ መጽሐፍ የሚያስፈልገው ሰፊ ርዕስ ነው። በግልና በነፃ ኢኮኖሚ ፍልስፍና ላይ የተመሠረተው የአሜሪካ ሥርዓት እንኳን በትምህርት ጉዳይ ላይ መንግሥት ከፍተኛ ኃላፊነት አለበት። አሜሪካንን ጨረቃ ላይ ያወጣት የግል ድርጅት ሳይሆን የመንግሥት በጀት የተመደበለት የጥናትና ምርምር ውጤት ነው። አሜሪካ ውስጥ እያንዳንዱ ሰቱት፣ እያንዳንዱ ካውንቲና እያንዳንዱ ከተማ የራሱ የሆኑ ኮሌጆችና ዩኒቨርሲቲዎች አሉት። አሜሪካ ውስጥ የግል ትምህርት ቤቶች ዩኒቨርሲቲዎች በብዛት ቢኖሩም በመንግሥት የሚተዳደሩ የከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች ብዙ ናቸው። በኢትዮጵያ የከፍተኛ

ትምህርት የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት እካሄድ እንደገና መጠናት ያለበት መስክ ነው የምንለውም ስለዚህ ነው።

ለወደፊቱ የኢትዮጵያን የትምህርት ሂደት በሚመለከት አንድ መሠረታዊ መጽሐፍ ለማውጣት ዕቅድ አለኝ። ባጠቃላይ በዚህ ምዕራፍ መጠቀስ ያለበት መሠረታዊ ነጥብ ትምህርት ለአንድ ሀገር ዕድገት መሠረት መሆኑን አውቆ የትምህርቱም ዓላማ ሀገሪቷ ባላት የተፈጥሮ ሃብት ላይ የተመሠረተ ሆኖ በሳይንስና በኢንዱስትሪ እንድትበለጽግ የሚያደርግ መሆን አለበት። ይህንን በሚመለከት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙ አንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች እንደላየአካባቢው ሁኔታ ሰፊ መሬት ተሰጥቷቸው ራሳቸውን እየረዱና ያካባቢያቸውን ኢኮኖሚ እያዳበሩ የሀገሪቱንም የትምህርት አቅጣጫ በተቀየሰው መሠረት ሊያበለጽጉት ይችላሉ። ለምሳሌ የኢሉባቡርን አካባቢ በሚመለከት ምርጥ ለሆኑ ለአንደኛና ለሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች መጠነኛ የሆነ የቡና እርሻ መሬት ተሰጥቷቸው የቡና ችግሩን በማዘጋጀት ስለቡና ተክል የሚሰጠውንም እንክብካቤ ተማሪዎች ከአስተማሪዎቻቸው በመቅሰም ትምህርትን ከተግባር ጋር በማዛመድ ስለቡና እርሻ ሳይንስና ስለቡና ኢኮኖሚ መሠረታዊ ትምህርት ሊያገኙ ይችላሉ። ቀስ በቀስ አካባቢውም የራሱን የቡና የእርሻ ኮሌጅ በማቋቋም በከፍተኛ ደረጃ ስለቡና ምርት ስለቡና ሳይንስ ትምህርት መስጠት የቻላል። ከዚያም የቡናን ምርት በሚመለከት ያካባቢውን ዝግጋዎች በማስተባበርና በማደራጀት አነስተኛ የቡና ኢንዱስትሪ ማስፋፋት ይችላል።

በሌሎች የኢትዮጵያ ክልሎች እንደዚሁ በአካባቢው የተፈጥሮ ሀብት መሠረት ለምሳሌ በአትክልትና ፍራፍሬ በታወቀቸው ሐረር ውስጥ የተወሰኑ የአንደኛ ደረጃና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች እንደሁኔታቸው እየተመረጡ ለናሙና የሚሆን የአትክልትና ፍራፍሬ ተክልን በማዘጋጀት ስለአትክልትና ፍራፍሬ ሳይንስ ማዋናት ይቻላል። ከዚያም በአትክልትና ፍራፍሬ ላይ የሚያተኩር የእርሻ ኮሌጅ አቋቋሞ በከፍተኛ ደረጃ የአትክልትና ፍራፍሬ ሳይንስ ምርምር ስርዐትንም አዳብሮ አነስተኛ

የአትክልትና ፍራፍሬ ኢንዱስትሪ መክፈት ይቻላል። በሌላ አንጻር ደግሞ በከብት ርባታና በወተት ሃብት ልማት በታወቀው የሀገሪቱ ደቡባዊ ክፍልም የከብት ርባታ ሳይንስ ሳይ በማተኮር ወተትን በዘመናዊ መንገድ በማቅረብ ከፍተኛ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴን መፍጠር ይቻላል። በእንስሳት ሥጋ ሀብት የታወቀው የባሌ አካባቢ በተመሳሳይ ሁኔታ የከብት ርባታ ኮሌጅ በማቋቋም ተገቢውን የትምህርት እንቅስቃሴ በማድረግ፣ የከብት ርባታንም በዘመናዊ ሳይንስ በማዳቀልና ምርቶችንም በማሳደግ ዘመናዊ የሥጋ ኢንዱስትሪ ማቋቋም ይቻላል።

ከፍተኛ ኢንዱስትሪዎችን በሚመለከት የግል ኩባንያዎች ከአነስተኛ ኢንዱስትሪዎች ጋር በመተባበር ዘመናዊ መሣሪያዎችን ማቅረብ ይቻላል። በተጨማሪም ከውጭ ድርጅቶች ጋር በመተባበር ለሀገሪቷ በአትክልት፣ በፍራፍሬ፣ በቡና፣ በከብት ርባታና በመሳሰሉት አዲስ የውጭ ገበያ መፍጠር ይቻላል። በዚህ አንፃር እያንዳንዱ አካባቢ ካለው የተፈጥሮ ሀብት በመነሳት የሀገሪቱን የትምህርት ሥርዓት ከሀገሪቱ መልክለምድር/ ስነምህዳር ጋር በማዛመድ ምርትን ማስፋፋት ይቻላል። የምርቱን ጥራት ለማሻሻል ከአፍሪካ ከአውሮፓ፣ ከጃፖን፣ ከቻይናና ከሌሎችም ሀገሮች ጋር በመሻረክ የጋራ ኢንዱስትሪዎችን መክፈት ይቻላል። ባጠቃላይ የትምህርት መሠረቱ ከሀገሪቱ ሀብትና ቅርስ፣ ከአካባቢው የተፈጥሮ ሁኔታ ጋር የተዛመደ መሆን ይኖርበታል። የኢትዮጵያን የትምህርት ሁኔታ በሚመለከት ራሱን የቻለ መጽሐፍ እንደማዘጋጀ ቀደም ሲል ጠቅሷል። ዘመናዊ ከፍተኛ ትምህርት ኢትዮጵያ ውስጥ ከተቋቋመ ከ 50 ዓመት በላይ ቢሆነውም ኢትዮጵያ በከፍተኛ ትምህርት ምን ያህል እንደገፋች መመርመር ይኖርብናል። ከ 50 ዓመታት በኋላ ደረጃውን ጠብቆ ያለው አንድ ዩኒቨርሲቲ ጠቻ እንደሆነ የታወቀ ነው። በመሠረቱ የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲን የሚስተካከል ሌላ የከፍተኛ ትምህርት ተቋም ሳይቋቋም ከ50 ዓመታት በላይ አልፏል። የከፍተኛ ትምህርትን በሚመለከት ኢትዮጵያ ያደረገችው መሻሻል የሚያወሳዳ እንዳልሆነ የታወቀ ነው። ይህን አስመልክቶ በኢትዮጵያ

የትምህርት አካሄድ ከፍተኛ ትኩረት ሊሰጠው ከሚገባ ጉዳይ አንዱ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማትን በሚመለከት ነው።

በትምህርት ጥበብ ከተራቀቁትና በከፍተኛ ትምህርት ምርምርም በጣም ከመጠቀት ሀገሮች አንዷ አሜሪካ መሆኗ የሚያከራክር አይደለም። በሳይንስና ቴክኖሎጂ ምርምር በተለያዩ የሳይንስና የተለያዩ የትምህርት ዘርፎች ከፍተኛ ምርምር የተደረገባት ሀገር አሜሪካ ናት። በኅብረተሰብ ሳይንስ፣ በሰነ ሕይወት፣ በተፈጥሮ ሳይንስ የተደረጉ ምርምሮች እጅግ ያደጉ ናቸው። አሁንም በመደረግ ላይ ያለው ሳይንሳዊ ምርምር ያለማቋረጥ እየተፋፋው ነው። አሜሪካ የከፍተኛ ትምህርት ቁንጮ ከሚባሉት ሀገሮች አንዷ እንደሆነች የታወቀ ነው። በተለያዩ የትምህርት መስክ ሊቃውንት የሆኑና በሙያው የተካኑ ምሁራን ከዓለም ዙሪያ ተጠራቅመው የሚገኙት አሜሪካ ነው። ከእውሮፓ፣ ከአፍሪካ፣ ከቻይና፣ ከሕንድ በተለይ በቅርቡ ደግሞ በሶብየት ኅብረት በመሳል ከምትታወቀው ሩሲያ እየፈለሱ የፊዚክስና የኒውክሊር ሳይንስ ምሁሮች በአሁኑ ጊዜ የሚገኙት አሜሪካ ውስጥ ነው። ከተለያዩ የአፍሪካ ሀገሮች ከኢትዮጵያ ጭምር በከፍተኛ ደረጃ የሰለጠኑ የሕክምናና የተፈጥሮ ሳይንስ ሊቃውንት ዛሬ የሚገኙት አሜሪካ ነው።

አሜሪካ የምሁራን “መካ” ከሆነች ሰንብቷል። በተለይም በዓለም ላይ የኮሚኒስት ኃይል እየፈራረሰ በመጣበት ዘመን ከመላው ዓለም እየፈለሱ ወደ አሜሪካ የሚመጡት ሳይንቲስቶች ቁጥር እየጨመረ መጥቷል። በተለይም የኮምፒውተር ቴክኖሎጂ በተራቀቀበት ባለፉት አሥር ዓመታት ውስጥ በከፍተኛ የኮምፒውተር ኢንጂነሪንግ ትምህርት የሰለጠኑ የሕንድ ወጣቶች ባሁኑ ጊዜ አሜሪካን አጥለቅልቀዋታል። እንግዲህ ከዚህ እንቅስቃሴ መረዳት የምንችለው የትምህርት መዲና በሆነች ሀገር የሚኖሩ ወጣት ኢትዮጵያውያን ይህን የትምህርት እንቅስቃሴ በመመልከት ራሳቸውን ማዘጋጀት ይኖርባቸዋል። ዛሬ እንኳን ያልተማረው ወጣት ይቅርና በከፍተኛ ደረጃ የተማረውም ወጣት ብዙ ውድድር እያጋጠመው ስለሄደ በአሜሪካ

የሚኖረው ወጣቱ ክፍል ከመቼውም ጊዜ የበለጠ ለትምህርት ከፍተኛ ትኩረት መስጠት ይኖርበታል።

ለወጣቱ ትውልድ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥርዓት ውስጥ ለመግባት አቋራጭ መንገድ የለም። ኅብረተሰቡ ሥርዓት ውስጥ ለመግባት ቁልፉ ትምህርት እንደሆነ የሚያከራክር አይደለም። በእንግሊዘኛ ቋንቋ ችሎታቸው ብዙም ያልታወቁት የቻይና ተወላጆች ዛሬ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ከፍተኛ ቦታ ይዘው ሊገኙ የቻሉት በትምህርት ከፍተኛ ደረጃ ላይ በመድረሳቸው ነው። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ባሉ ሆስፒታሎች ኢትዮጵያውያን አልፎ አልፎ ቢታዩም የዶክተር ካባቸውን ለብሰው የምናያቸው አብዛኛዎቹ ቻይናውያንና ሕንዶች እንዲሁም የሌላ የእስያ ሀገር ተወላጆች ናቸው። በትምህርት መስክ ብቻ ሳይሆን እነዚህ የእስያ ሕዝቦች በተለያዩ መንገድ አሜሪካንን የወረሩት ይመስላል። እነዚህም የእስያ ወጣቶች አሜሪካ የፈጠረቻቸውን ዕድሎች ሁሉ ለመጠቀም ሲረባረቡ እናያለን። ከዚህም አልፎ የኮርያ ተወላጆች በአነስተኛ ንግድ በመሳተፍ በተቻለ መጠን አገሪቱ የምትሰጠውን ዕድል ለመጠቀም ይሯሯጣሉ። ሀገሩን ለቆ የመጣ ሕዝብ ይህንን የመሰለ እንቅስቃሴ ማሳየት አለበት።

የአሜሪካ ትርጉም ሀገሪቷ በምትሰጠው ዕድል ሁሉ መሳተፍ ማለት ነው። እነዚህ የእስያ ተወላጆች በሚያሳዩት እንቅስቃሴ የሀገራውን ሕዝብ እንኳን እየቀደሙት መጥተዋል። ከሞኝ ንሮ ሞፈር ይቆረጣል እንዲሉ። ምንም እንኳን እንደ ብሂሉ/ እንደ አባባሉ አሜሪካኖች ሞኞች ባይሆኑም ሀገሪቱ/ አሜሪካ ሀገሩንና ወገኑን ለቆ ለመጣ ሕዝብ ሰፊ ዕድልና ቦታ እንዳላት ታሳየናለች። አሜሪካም የተመሠረተችው በእንደዚህ ዓይነት አመለካከት ነው። ውቅያኖስ አቋርጦ መምጣት ያለምክንያት ሰላላሆን የመጤነት ባሕርይ በእስያዎቹ በጣም ጉልቶ ሊታይ ከአፍሪካ ሀገሮች በሚመጡ ሕዝቦች መካከል ግን ይህ የመጤነት ባሕርይ በጣም ጎልቶ አይታይም። ውቅያኖስን አቋርጦ የምንመጣው ለጊዜያዊ ኅብረተሰብ ኑሮ

ከሆነ የአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥርዓት ውስጥ ገብቶ ጠንካራ ኅብረተሰብ መፍጠር አይቻልም።

በሀገሪቱ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ መግባት ዘላቂ የሆነ ውጤት ሊያስከትል በትምህርቱ ሥርዓት የማይሳተፈው ግን ከኅብረተሰቡ የተገለለ ይሆናል። ስለዚህ በጊዜያዊ ፍላጎት ላይ ብቻ የሚያተኩር በሕይወቱ ብዙም መሻሻል አያሳይም። በተባባሪ ሥራ ላይ መሰማራት ለጊዜው ኑሮን ለመቋቋም ቢረዳንም በኅብረተሰቡ ውስጥ አስተማማኝ ቦታ ሊሰጠን አይችልም። በኅብረተሰቡ ውስጥ አስተማማኝ ቦታ ሊሰጠን የሚችለው በኅብረተሰቡ ትምህርት ሥርዓት ስንሳተፍ ነው። ትምህርት ዘለቂታ ያለው ዕውቀት ስለሆነ በኅብረተሰቡ ውስጥ ዘለቂታ ያለው የኑሮ ሁኔታ ሊፈጥር ይችላል። በአንደኛ ደረጃ ራሱን በዕውቀት ማሻሻል ከፍተኛ ርምጃ ሲሆን ከዕውቀትም አልፎ በኅብረተሰቡ ዘንድ ተቀባይነትን ስለሚያተርፍልን ከዛም አልፎ አስተማማኝ የኑሮ ሁኔታን ሊፈጥር ይችላል። ትምህርት በአሜሪካ ኅብረተሰብ ብቻ ሳይሆን በማንኛውም በኅብረተሰብ ሊያስከብር የሚችልና በኅብረተሰቡ ውስጥ ቁልፍ ቦታ ሊያስገኝን ይችላል።

የኢትዮጵያ የትምህርት ሂደት በዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ እንዳየነው በአሜሪካና በአውሮፓውያን ሞዴል የተገነባ እንደመሆኑ መጠን ሀገሪቷን ብዙም ሊያራምዳት አልቻለም። የኢትዮጵያውያን ከፍተኛ ትምህርትን በአሜሪካ በካናዳና በአውሮፓውያን ሀገሮች መከታተል ከፍተኛ ስምን የሚያተርፍ እንደነበር የታወቀ ነው። ውጭ ሀገር ተምሮ መጣ ማለት ትልቅ ክብር እንደነበር የምናውቀው ነው። ከፍተኛ ትምህርት ማለትም የውጭ ሀገር ትምህርት ማለት ነበር። በኢትዮጵያ የከፍተኛ ትምህርት ታሪክ እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ ውጭ ሀገር መሄድ ዋነኛውና ብቸኛው ምክንያት ትምህርት እንደነበር የሚረሳ አይደለም። በአሁኑ ወቅት ግን ውጭ መሄድ መልኩን እየለወጠ በመሄዱ ትምህርት ድሮ የያዘውን ዋጋ እያጣ የመጣ ይመስላል። ዛሬ ከሀገር መውጣት ትልቁ ምክንያት ኑሮን ለማሸነፍ ነው። መጀመሪያ መቀመጫዬን አለች ዝንጀሮ እንደሚባለው በርግጥ ሰው ኑሮውን ለማሸነፍ

መቀመጫውን ማደላደል እንዳለበት ግንዛቤ ሊኖረን ይገባል። መቀመጫውንም ካስተካከለ በኋላ ኑሮውን የበለጠ አስተማማኝ ለማድረግ ጥረት ማድረግ ይኖርበታል። ይህ የሰው ልጅ የተፈጥሮ ጠባይ ነው። በተለይ ዕድሉ በሰፋበት አሜሪካ ኑሮን ለማደላደል መንገዱ ከፍተኛ ነው። ከተለያዩ ሀገሮች ፈልሰው የመጡ ሕዝቦች በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ንቁ ተሳታፊ ለመሆን የቻሉት በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ በማለፋቸው ነው።

በአሜሪካ ኅብረተሰብ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ ለማለፍ ስለትምህርቱ ሥርዓት ጠለቅ ያለ ዕውቀት እንዲኖረን ያስፈልጋል። በሀገሪቱ የሚገኙትን የተለያዩ የትምህርት መስኮች ጠንቅቀን ግወቅ ይኖርብናል። ባጠቃላይ መልኩ የትምህርት ዘርፍ በሦስት ታላላቅ ዘርፎች ሊከፈል ይችላል። እነዚህም የኅብረተሰብ ሳይንስ፣ የተፈጥሮ ሳይንስና የሰነ ሕይወት ሳይንስ ናቸው። በማንኛውም ኅብረተሰብ በእነዚህ የትምህርት ዘርፎች የሰለጠነ የሰው ኃይል በጣም አስፈላጊ ነው። በተለይ አሜሪካ ውስጥ በተፈጥሮ ሳይንስ በፊዚክስ፣ ኬሚስትሪና ሂሳብ የተካነ የሰው ኃይል ከፍተኛ እጥረት ስላለ በነዚህ የትምህርት መስኮች ለመሳተፍ ዕድሉ ከፍተኛ ነው። በተለይ ይህንን አዝማሚያ በሚገባ የተገነዘቡት ቻይናውኛና ሕንዶች ይመስላሉ። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ በየትኛውም ኮሌጅ ሆነ ዩኒቨርሲቲ በነዚህ የሳይንስ ዲፖርትመንቶች በብዛት ተመዝግበው የሚገኙት የሕንድና የቻይና ተወላጆች ናቸው። ትምህርት ድካም ብቻ ሳይሆን ዕቅድ ይጠይቃል። የትምህርት መስክ መምረጥ ከፍተኛና ወሳኝ ጥያቄ ነው። በትምህርት መስክ አመራረጥ ላይ ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብናል። በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ ለመሳተፍ ለሚዘጋጁ ኢትዮጵያውያን በተገቢው የትምህርት መስክ እንዲሰማሩ ለማድረግ ከሁሉ አስቀድመን የትምህርት አመራር እንድንሰጣቸው ያስፈልጋል። የትምህርትን አሰጣጥ የሚነድፍላቸው የትምህርትን አመራረጥ የሚያሳያቸው፣ የትምህርቱን ሥርዓት የሚያብራራላቸውና የትምህርት አመራር የሚሰጣቸው እንድ ድርጅት ያስፈልጋቸዋል። ባለፉት ምዕራፎች እንደገለጽነው በአሜሪካ የሚገኙት የኢትዮጵያ ኮሚኒቲ ድርጅቶች የትምህርት አመራርን

በሚመለከት ከፍተኛ እስተዋጽኦ ሊያደርጉ ይችላሉ። እያንዳንዱ የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ድርጅት የትምህርት አመራር ከፍል በማቋቋም ከፍተኛ የትምህርት አመራር ለወጣቶች ማበርከት ይችላል።

ባሁኑ ወቅት አሜሪካ ለሚገኙ ኢትዮጵያውያን ወጣቶች በዕቅድ ላይ የተመሠረተ የተደራጀ የትምህርት አመራር የሚሰጥ ክፍል በውል አልተቋቋመም። ስለ አሜሪካ የትምህርት አሰጣጥ የሚያብራራና መሠረታዊ የትምህርትን አመራር ሊመራ የሚችል የሚሰጥ የተደራጀ ክፍል ባሁኑ ወቅት የለም። ወጣቶች በየትኛው የትምህርት መስክ መሳተፍ እንዳለባቸውና በየትኛው የትምህርት መስክ ላይ እንዲያተኩሩ አስፈላጊውን ቅስቀሳ የሚያደርግ የትምህርት አመራር ሰሜን ሰሜን እጅግ አስፈላጊ ነው። በአሜሪካ ታሪክ ውስጥ የትምህርት እንቅስቃሴ ከፍተኛ ምጥቀት ያሳየው በ1960ዎቹ ዓ.ም ነው። በዚህ የታሪክ ዘመን አሜሪካ ከሶቪየት ኅብረት ጋር ታደርግ የነበረው ከፍተኛ ፋክክር በጠፈር ምርምር ላይ ያተኮረ ነበር። በታሪክ እንደምናውቀው በጠፈር ቴክኖሎጂ በቀደምትነት ዓለምን ትመራ የነበረችው ሶቪየት ኅብረት ነበረች። ለመጀመሪያ ጊዜ በሰው ልጅ ታሪክ በጠፈር ምርምር የመጀመሪያውን ሰው የላከች ሶቪየት ሕብረት እንደነበረች ይታወቃል። ዩሪ ጋጋሪ የተባለው የሶቪየት ኅብረት የጠፈር መንኲራኩር አብራሪ ለመጀመሪያ ጊዜ በጠፈር መንኲራኩር በመብረር ሶቪየት ኅብረት ተቀዳሚነትን በማሳየቷ አሜሪካንን እጅግ አስደንግጧታል። በዚህ ታሪካዊ እንቅስቃሴ የተነሳ አሜሪካኖች በጠፈር ቴክኖሎጂ ወደጓላ ቀርተናል በሚል ስበብ እንቅስቃሴአቸውን ለማሻሻልና ከፍተኛ ዘመቻ በማድረግ ያለ የሌለ ሃብታቸውን በጠፈር ላይንስ ትምህርት ላይ አፍስሰዋል። በመሆኑም መላው የአሜሪካ ትምህርት ቤት አስተማሪዎችና ተማሪዎች እንዲተባበሩ በማድረግ የጠፈር ላይንስ በጥቂት ጊዜ ውስጥ ከፍተኛ ደረጃ ደርሶ አሜሪካ ሰውን በጨረቃ ላይ በማሳረፍ የመጀመሪያ ሀገር ለመሆን በቅታለች።

ከዚህ ታሪካዊ እንቅስቃሴ ጀምሮ እስከ አሁን ድረስ በተደረገው ጥረት አሜሪካ በጠፈር ቴክኖሎጂ ከፍተኛ ድልን ለመቀዳጀት በቅታለች። አሜሪካ

በጠፈር ላይንስ ባደረገችው ውድድር በላይንስና በትምህርት በዓለም ዘንድ መሪነቱን አስጨብጧታል። ይህ ሁኔታ የሚያስረዳን ለሥልጣኔ መሠረቱ ትምህርት እንደሆነ ነው። ሌላም ይህ ሁኔታ የሚያስረዳን ንብረትን ሀብትን እንደዚህ በትምህርት ላይ ማጥፋት ለከፍተኛ የቴክኖሎጂ ዕድገት እንደሚያበቃ ነው። በዘይት ሀብታቸው በዓለም የታወቁት የአረብ ሀገሮች ያላቸውን ሀብትና ንብረት አሜሪካ እንደተጠቀመችው በላይንስና በቴክኖሎጂ ትምህርት ላይ ቢያውሉት ኖሮ ዛሬ በማንኛውም ረገድ የኮከለየር ኃይል በመሆን ዓለምን ሊመሩ ይችሉ ነበር። ነገር ግን ሀብታቸውን የሚያውሉት ለኑሮ መንደላቀቂያና ለቤተ መንግስት ማጌጫ እንጂ ለትምህርት መስፋፋት ለላይንስ ንብረቱና ሀብቱ በማይረባ ቦታ ባከኖ ስለሚቀር ኅብረተሰቡን ሊያሻሽለው አልቻለም። በእያንዳንዱ አረብ ሀገር የተሠራውን ቤተ መንግሥት ከአሜሪካው ቤተ መንግሥት ጋር ብናወዳድር የአሜሪካ ኘፊዚዳንት ቤተ መንግሥት ደሳሳ ጉጆ እንደሚመስል የታወቀ ነው።

ሀብትና ንብረትን በትክክለኛው መንገድ ካልተጠቀሙበት ዋጋ የለውም። ከምዕራባውን ሥልጣኔ ትልቁ ገጽታ በአውሮፓም ሆነ በአሜሪካ በኅብረተሰቡ ዘንድ የትምህርት ሥርዓት በሰፊው ተዘርግቷል። የምዕራባውያን ኅብረተሰብ ከፍተኛ የተማሪ ኃይል በየቦታው ያለበት ኅብረተሰብ ነው። ትምህርት ለጥቂት ምርጥ ሰዎች ብቻ ሳይሆን ለኅብረተሰቡ የተዘረጋ ነው። ኅብረተሰቡ በትምህርት ረገድ ያለው ልዩነት የከፋ አይደለም። የአሜሪካ ኅብረተሰብን ብንወስድ ማንም ዜጋ የትም ቦታ ቢኖር የሁለተኛ ደረጃ ትምህርቱን የማጠናቀቅ መብት አለው። የሁለተኛ ደረጃን ከጨረሱ በኋላ የወላጆችን የገቢ መጠን ማስረጃ በማቅረብና የመንግሥት ርዳታን በመጠየቅ ኮሌጅ ገብቶ መማር ይቻላል። ከግል ገቢያቸው እየከፈሉ ልጆቻቸውን የሚያስተምሩ ወላጆች ደግሞ የኑሮ ደረጃቸውና ገቢያቸው የሚፈቅድላቸው ስለሆነ ገንዘባቸውን አውጥተው ልጆቻቸውን ኮሌጅ ለማስተማር ይችላሉ። አቅሙ ስላላቸውም በገቢያቸው መጠን ጥሩ ቤት ጥሩ መኪና ጥሩ ልብስ ጥሩ ጌጣጌጥ እንደሚገዙ ሁሉ

ልጆቻቸውንም በጥሩ ሁኔታ ለማስተማር የኢኮኖሚ አቅማቸው ስለሚፈቅድላቸው ኑሮን ሊያማርሩት የሚገባ አይደለም።

ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ሕጋዊ ነዋሪ የሆነ ሁሉ ኮሌጅ ለመግባት አቅሙ ካልፈቀደለት ከመንግሥት ለመበደርና ጥሩ ትምህርት ለማግኘት መብቱ የተጠበቀ ነው። የከፍተኛ ትምህርት ጉጉት የነበራቸውና የመኖሪያ ፍቃድ ያላቸው ኢትዮጵያውያን አሜሪካ በመጡ በጥቂት ጊዜ ውስጥ ለትምህርታቸው ብዙም ወጭ ሳያደርጉ ተምረው በተለያዩ ትምህርት ሙያ ተመርቀው ከፍተኛ ደረጃ ላይ የደረሱ በግል የማውቃቸው ኢትዮጵያውያን ብዙዎች ናቸው። ከኢትዮጵያ የሚመጡ ብዙ ወጣቶች ጥሩ የትምህርት መሠረት ስላላቸው አስፈላጊውን የትምህርት አመራር መስጠት በጣም አሳሳቢ አይደለም። ከኢትዮጵያ ወደ አሜሪካ የሚመጡ ወጣቶች ስለአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ያላቸው ዕውቀት የተወሰነ በመሆኑ ምን ዓይነት የትምህርት አመራር እንደሚያስፈልጋቸው አስቀድመን መዘጋጀት ይኖርብናል። ብዙ ኢትዮጵያን የአሜሪካንን የትምህርት ሥርዓት ባለመረዳታቸው ከፍተኛ ችግር እንደሚያጋጥማቸው በየጊዜው የሚታይ ነው።

በኢትዮጵያ የትምህርት ታሪክ በኔ አመለካከት ጠንካራ የትምህርት ሥርዓት የነበረው የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ነበር። ነገር ግን የኢትዮጵያ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ሥርዓት ለዩኒቨርሲቲ መግቢያ ፈተና የሚያዘጋጅ እንጂ ከሀገሪቷ ተጨባጭ ሁኔታ ጋር ተማሪዎችን በልዩ ልዩ መስክ የሚያዘጋጅ አልነበረም። ተማሪዎችን ለዩኒቨርሲቲ ትምህርት ከማዘጋጀቱ ሌላ ለኢትዮጵያ ወጣቶች የወደፊት ዕድላቸውን በር የከፈተ አልነበረም። የኢትዮጵያ ወጣቶች የ2ኛ ደረጃ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በኋላ ዩኒቨርሲቲ ለመግባት ከማመልከት በስተቀር ሌላ ምንም ምርጫ አልነበራቸውም። እንዲሁም ሆኖ ዩኒቨርሲቲ የሚገቡት በጣት የሚቆጠሩ ነበሩ። የ2ኛ ደረጃ ትምህርታቸውን ከጨረሱ በኋላ እጅና እግራቸውን አጣምረው ቤት መቀመጥ ከሆነ የትምህርቱ ሥርዓት ምንም ፋይዳ አልሰጣቸውም ማለት ይቻላል።

የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት በቀለምና በንድፈ ሐሣብ ደረጃ ከፍተኛ ጥራት ያለው ቢሆንም ለሀገር ዕድገትና ለወጣቱ ተስፋ የሚሰጠው አገልግሎት በጣም የተወሰነ ነበር። የሁለተኛ ደረጃ ትምህርቱን አጠናቆ የቢሮ ተላላኪነት ሥራ እንኳን ማግኘት ካልቻለ የትምህርቱ ዋጋ በተግባር የሚታይ አይደለም። የትምህርቱ ሥርዓት ተከታታይ ካልሆነና አንድ ደረጃ ሲደርስ ቁጭ የሚል ከሆነ ችግር እንዳለ ግልጽ ነው። ከአሜሪካ ጋር ለማወዳደር ሳይሆን ስለትምህርት ተከታታይነት ምሳሌ ለመስጠት ያህል አሜሪካ ውስጥ 2ኛ ደረጃን በጥሩ ውጤት ያጠናቀቀ ከሦስት ነጥብ በላይ ያገኘ ተማሪ ቢያንስ ቢያንስ 10 ምርጥ የሆኑ ዩኒቨርሲቲዎች በተለያየ መስክ ለመቀበል ይሻሙታል። ዝቅ ብለን ደግሞ 2 ነጥብ ብቻ ያለውን ስናይ ኮሌጅ ወይም ዩኒቨርሲቲ ገብቶ ትምህርቱን ሊያጠናቅቅ ይችላል። በሀገሪቱ ያሉ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ያፈሩአቸው ተማሪዎች በከንቲ ተበታትነው አይቀሩም። በኢትዮጵያ ውስጥ ጎልቶ የሚታየው ችግር የሀገሪቱ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ከሀገሪቱ ከፍተኛ ትምህርት ጋር የተቀናጀ ባለመሆኑ ነው። ያንድ ሀገር የተለያዩ የትምህርት ደረጃዎች ካልተቀናጁ የትምህርት ዓላማ ግልጽ አይሆንም።

ለማንኛውም ሀገር የትምህርት መሠረት የሚሆነው የመምህራን ሥልጠና ወይም የመምህራን ትምህርት ዘርፍ ከፍተኛ ግምት ሲሰጠው ነው። ሲጠነሰስ ጀምሮ የኢትዮጵያ ዩኒቨርሲቲ ጠንካራ ጎኖች ከሆኑት አንዱ የትምህርት ኮሌጅ ነበር። ይህ የትምህርት ኮሌጅ ራሱን የቻለ የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ክፍልና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ክፍል እንደነበረው የሚታወስ ነው። ይህ የትምህርት ኮሌጅ የሀገሪቷን የትምህርት ፖሊሲ በመንደፍ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገ ኮሌጅ እንደነበርና ዩኒቨርሲቲው የትምህርት አስተዳደርን በመያዝ ለኢትዮጵያ የከፍተኛ ትምህርት አመራር መንገዱን የቀየሰ ኮሌጅ ነበር። ይህ ኮሌጅ ለከፍተኛ ትምህርት መስፋፋት ቁልፍ ስለነበረ እንደገና መዋቀር ያለበት ከፍተኛ ድርጅት ነው። በተለይም በኮሌጅ ሥር የነበሩ የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ የትምህርት ክፍሎች እንደገና

መፈጠር አለባቸው። የአንደኛ ደረጃ ትምህርት እስካል ድረስ የአንደኛ ደረጃ መምህራን ትምህርት መጠናት ያለበት ዘርፍ ነው። በዚህ እንጻር እንደገና ማንሰራራት ያለበት የትምህርት ክፍል ይመስለኛል። ይህ የአንደኛ ደረጃ የትምህርት ክፍል በሊጋ ዕድሜ ያሉትን ወጣቶች ለማስተማር ዘዴውንና ዕውቀቱን ለማስጠናት ከማንኛውም ደረጃዎች ሁሉ ከፍተኛ ጥንቃቄን የሚፈልግ ነው። በመሆኑም በአዲስ መልክ መጠናከር ያለበት የትምህርት ክፍል ነው።

የሁለተኛ ደረጃ የትምህርት ክፍልም ራሱን የቻለ የትምህርት ደረጃ እንደመሆኑ መጠን የራሱን ጥናትና ምርምር የሚጠይቅ ነው። እነዚህን አጠቃላይ ሁኔታዎች የጠቀሰንበት ምክንያት የኢትዮጵያን ጠቅላላ የትምህርት ሁኔታ ለመገምገም ሳይሆን ለውይይታችን መሠረት እንዲሆን ነው። ለኢትዮጵያውያን በአሜሪካ የሚያጋጥሟቸው የትምህርት ሥርዓት ሙሉ በሙሉ እንግዳ ሊሆን አይገባውም። ባጠቃላይ በኢትዮጵያ ያለው የትምህርት መዋቅር ቀደም ሲል በእንግሊዞች ቀጥሎም በአሜሪካኖች ካራኩለም የተቀረፀ በመሆኑ የኢትዮጵያ የትምህርት ሁኔታ ከአሜሪካን የትምህርት ሥርዓት ጋር እጅግ የተለያየ አይደለም። በተለይ በዩኒቨርሲቲ ደረጃ ሥርዓቱም ሆነ መዋቅሩ ከአሜሪካን የዩኒቨርሲቲ መዋቅር ጋር ተመሳሳይ ስለሆነ ለኢትዮጵያውያን አዲስ መሆን የለበትም። የሁለተኛ ደረጃ ትምህርትን ኢትዮጵያ ውስጥ ማጠናቀቅ በአሜሪካ ዘንድ ሙሉ በሙሉ ተቀባይነት ያለው የትምህርት ሥርዓት ነው ማለት ይቻላል። በኢትዮጵያ ውስጥ በማንኛውም የትምህርት መስክ የመጀመሪያ ዲግሪ ማግኘት ማለት በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ሙሉ በሙሉ ተቀባይነት አገኘ ማለት ነው። የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት እስከ ቅርብ ጊዜ ከ4ኛ ክፍል ጀምሮ የትምህርቱ አሳጣጥም በእንግሊዘኛ ስለነበር በኢትዮጵያውያን ዘንድ ቋንቋ ከፍተኛ ችግር አልነበረም። በአሁኑ ወቅትም ቢሆን ቋንቋን በሚመለከት አንዳንድ ችግሮች ቢኖሩም በአጠቃላይ መልኩ ለኢትዮጵያውያን በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ ለመግባት ከፍተኛ መሰናክል አይገጥማቸውም።

ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ ለመሳተፍ ማድረግ የሚገባቸውንና መከተል ያለባቸውን አቅጣጫ ከመጠቀማችን አስቀድመን የአሜሪካንን የትምህርት ሁኔታ አጠቃላይ መልኩን መግለጽ ይኖርብናል። ቀደም አድርገን እንደተመለከትነው የምዕራባውያንን ሥልጣኔ የተለየ የሚያደርገው አንዱ ሕዝቡ በትምህርት የደረሰበትን ደረጃና በትምህርት ረገድ ኅብረተሰቡ የሚያሳየውን እንቅስቃሴ በጥሞና መመልከት ነው። የአሜሪካ ኅብረተሰብ በትምህርት መሻሻል ያደረገው ርምጃ ከፍተኛ ነው። በተለይ በከፍተኛ ትምህርት በተለያዩ የትምህርት ዘርፎች አሜሪካ የደረሰችበት የሳይንስና የምርምር ደረጃ በጣም የሚደነቅ ነው። የተማሪ ኃይል ችግር የሌለበት ሀገር ቢኖር አሜሪካ ነው።

የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ምን ይመስላል ወደሚለው ጥያቄ ስንሄድ በመጀመሪያ ደረጃ የአሜሪካ ዘመናዊ ትምህርት ጽንሰ ሃሳብ የመነጨው ከጥንታዊው የእንግሊዝ የትምህርት ሥርዓት መሆኑን መገንዘብ ይኖርብናል። አዲሲቷ አሜሪካም የተመሠረተችው በዚህ በእንግሊዝ የትምህርት ሥርዓት ነው። ባጀማመሩ የአሜሪካ ሕዝብ የእንግሊዝ ሕዝብ በመሆኑ ለማንኛውም የአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥርዓት የእንግሊዝ ኅብረተሰብ ሥርዓት መሠረት መሆኑ የማይካድ ነው። ነገር ግን የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ቀስ በቀስ ከእንግሊዝ የትምህርት ሥርዓት መለየት ጀመረ። በዚህም መሠረት የአሜሪካ የትምህርት ፍልስፍና በተማሪዎች አገልግሎት ላይ እየተመሠረተ መጣ። የሥርዓት ትምህርቱ ፍልስፍና ደረት ትምህርት ላይ ያተኩረ ሳይሆን የተማሪዎችን ሰብእና በመገንባት ያተኩረ ነው። በመሠረቱ የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት በንግድ ላይ የተመሠረተ በመሆኑ ደንበኞቹ የሆኑ ተማሪዎችን ለመሳብ ብዙ ማራኪ የሆኑ ዝግጅቶችን ማቅረብ ይኖርበታል። ስለዚህ የትምህርቱ ሥርዓት የተማሪውን መሠረታዊ ፍላጎት የሚያሟላ የተማሪውን የዕድገት ደረጃ የሚያንጸባርቅ የተማሪውን ሕይወት የሚያድስ የተማሪውን ሁለንተናዊ ዕድገት የሚንከባከብ እንዲሆን የታቀደ ነው። የትምህርትም አቀራረብ ለተማሪዎች በሚጥም መልክ የተማሪዎችን ስነ ልቦና በሚማርኩ ኘሮማራዎች የተሞላ ነው። ከአንደኛ ደረጃ እስከ

ኮሌጅ ድረስ የተማሪዎች ጉዳይ በመባል የሚታወቀው ክፍል የትምህርት አስተዳደር መዋቅር አካል በመሆን ከፍተኛ ቦታ የሚሰጠው ነው።

ጥንታዊ የእንግሊዝ ሥርዓተ ትምህርት በተማሪው ፍላጎት ላይ የተመሰረተ ሳይሆን ለጎብረተሰቡ ምርጥ የሆኑ በሙያቸው እንቁ የተባሉና የተፈተኑ ምሁራንን ማፍራት ነው። የትምህርቱ ፍልስፍና ከፍተኛ ትምህርትን ለሕዝቡ ለማድረስ ሳይሆን በጎብረተሰቡ ገናና የሆኑና በዓለም ደረጃም ዝናን ያተረፉ የትምህርት ድርጅቶችን ለማፍራት ነው። በዓይኖችን እንደምናየው በአሜሪካ ኅብረተሰብ ከፍተኛ ትምህርት በእያንዳንዱ ክልል በያንዳንዱ ክፍለ ከተማ የተዘረጋ ነው። የትምህርቱ ሥርዓት በጥራትና በብዛትም ላይ የሚያተኩር ነው። በተለይ የከፍተኛ ትምህርት ሥርዓት የሚከተለው ፍልስፍና ሁሉንም ኅብረተሰብ የሚያቅፍ ነው። እያንዳንዱ ክፍለ ሀገር ደረጃውን የጠበቀ በአንደኛ ደረጃ የሚገመት የጥናትና የምርምር የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ሲኖሩት ሌሎች በሁለተኛ ደረጃ የሚገመቱ በማስተማር ላይ ብቻ የሚያተኩሩ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት በብዛት አሉ። በእንግሊዝ የትምህርት ሥርዓትና በኢትዮጵያም እንደምናየው የትምህርቱ ኃላፊነት በከፍተኛ ደረጃ የሚወድቀው በተማሪው ላይ ነው። ተማሪው የሚያሳየው ድካም ተማሪው የሚያሳየው ጥረት ወሳኝ ነው። በሥርዓቱ ለመጠቀም ተማሪው ከፍተኛ ኃላፊነትን መውሰድ ይጠበቅበታል። ተማሪው እንደምንም ተፍጨርቋልና ተጣጥሮ ትምህርቱን ማጠናቀቅ አለበት። ወደ ጓላ ከቀረ ወይም ትንሽ ካንገዳገደው የሚደገፈውና የሚያስታምመው የለም። በአሜሪካ የትምህርት ፍልስፍና ተማሪው የመማር ኃላፊነት ቢኖረውም ኃላፊነቱ የበለጠ የሚወድቀው በመምህራንና ባስተዳደሩ ላይ ነው። የትምህርት ቤቱ አስተዳደር ለትምህርት እመቺ የሆኑ ሁኔታዎችን መፍጠር ግዴታው ነው። የተማሪው በትምህርቱ ወደጓላ መቅረት የትምህርት ቤቱን ድካምና የአስተማሪዎችን አለመዘጋጀት የሚያመለክት እንጂ የተማሪው ስንፍና አይደለም። በብዙ መልኩ የአሜሪካ ኅብረተሰብ የትምህርት ፍልስፍና ከአውሮፓውያን ኅብረተሰብ የትምህርት ፍልስፍና ጋር ሲነፃፀር በተማሪዎች ሕጋዊ መብቶች ላይ ያተኩረ በመሆኑ ፍጹም የተለየ

ሂደትን የተከተለ ነው። ተማሪው የሚፈልገውን ያህል ርዳታ የመጠየቅ መብት ይኖረዋል። ዛሬ ሙሉ በሙሉ የአሜሪካንን የትምህርት ሥርዓት የሚመስል በሌሎች ሀገሮች የትምህርት ፍልስፍና ማግኘት አይቻልም።

በአሁኑ ወቅት የአሜሪካ የትምህርት ፍልስፍና በተማሪ ላይ ብቻ ያተኩረ በመሆኑ የአሜሪካንን የትምህርት ፍልስፍና በዓለም ውስጥ ብቸኛ የሆነ የትምህርት ፍልስፍና ያደርገዋል። አብዛኛው የአሜሪካ ሀገሮችም ዘመናዊ የትምህርት ፍልስፍና ከእንግሊዝ ወይም ከሌሎች የቅኝ ገዥዎች የትምህርት ፍልስፍና ጋር የተዛመደ በመሆኑ የትምህርቱ ዕድል ለተወሰኑ ጥቂት ዕድለኞችና ውጣ ውረዱን ተቋቋመው ፈተናውን ለሚያልፉ ተማሪዎች ብቻ ነው። ዘመናዊ ትምህርት ኢትዮጵያ ውስጥ ከመግባቱ አስቀድሞ ኢትዮጵያ ትከተለው የነበረው የትምህርት ፍልስፍና ከቤተ ክርስቲያን ትምህርት ጋር የተያያዘ ስለነበር የትምህርቱ ስርዓት የሀገሪቱን የኢኮኖሚ ዕድገት የተከተለ አልነበረም። የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ፍልስፍና ደግሞ ከእንግሊዝ የትምህርት ፍልስፍና ባላነሰ በተማሪዎች ከፍተኛ ኃላፊነት ላይ የተመሠረተ ነው። በኢትዮጵያ የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ሥርዓት የቆሎ ተማሪ የሚባለው ከኮሌጅ ተማሪ ጋር የሚወዳደር ደረጃ ያለው ነው። ሌላው ቀርቶ ለዕለት ምግቡ በእንተ ስሟ ለማርያም/ሰለ ለማርያም በማለት በልመና የሚተዳደር ተማሪ ነው። ራሱን መደገፍ ራሱን ማስተማር ሙሉ በሙሉ ኃላፊነቱ የተማሪው ነው። ጥንታዊው የትምህርት ሥርዓት በአጠቃላይ ተማሪውን የሚፈትን ነው። በዚህ ማለፍ ራሱ እንደ አንድ የትምህርት ሂደት ይቆጠራል።

ባጠቃላይ መልኩ ዘመናዊ ትምህርት በአሜሪካ ተማሪውን በመንከባከብና ተማሪውን በማባበል ላይ የተመሠረተ ነው። የኢትዮጵያን ዘመናዊ የከፍተኛ ትምህርትን ስናየው የተቋቋመው በእንግሊዞች በካናዳና አሜሪካውያን እንደነበር የታወቀ ነው። መዋቅሩ፣ አስተዳደሩ፣ አሠራሩና ሥርዓቱ በአሜሪካ በካናዳና በእንግሊዝ ካሉት የከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች ብዙ አይለይም። ለምሳሌ ያህል የመጀመሪያ ዲግሪውን አዲስ አበባ

ዩኒቨርሲቲ ያጠናቀቀ ተማሪ አሜሪካ ባሉ ዩኒቨርሲቲዎች የማስተርስ ትምህርቱን ለመከታተል የሚያጋጥመው የትምህርት ቅመራ አሳሳቢ አይደለም። የትምህርቱ ሥርዓት ተመሳሳይ በመሆኑ ለተማሪው መንገዱ አልጋ ባልጋ ይሆንለታል።

የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት ስለ ተማሪዎች አገልግሎት ጽንሰ ሀሳብን መሠረት ያደረገ አይመስልም። የተማሪዎች አገልግሎት በማንኛውም የትምህርት ሥርዓት መኖር ያለበት ነው። የተማሪዎችን ጉዳይ የማይከታተል የትምህርት ሥርዓት ጠንካራ አይሆንም። በአሜሪካ የከፍተኛ ትምህርት ፍልስፍና መሠረት የተማሪዎች አገልግሎት ከዋናው ኘፈዝዳንት ቀጥሎ ከፍተኛ ቦታ የሚይዝ የአስተዳደር መዋቅር ነው። ይህ ከፍተኛ የዩኒቨርሲቲ አካል የተማሪዎችን ጉዳይ የሚከታተል፤ የተማሪዎችን የኑሮ ሁኔታ የሚያጠና ተማሪዎች በትምህርት ገበታ ላይ ስለሚገኙባቸው ማኅበራዊና ስነ አእምሮአዊ ችግር መፍትሔ የሚሰጥ ከፍል ነው። ባጠቃላይ ከኢትዮጵያ ለሚመጡ ብቻ ሳይሆን ከሌሎች አፍሪካ ሀገሮች ለሚመጡ መጣቶችም የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ብዙ የሚያደናግር አይደለም። በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ ከፍተኛ ውጤት በማምጣት ብዙ የአፍሪካ ተማሪዎች የታወቁ ናቸው። በጣም የሚያሳስበው ግን ከአፍሪካ ሀገሮች የሚመጡት መጣቶች እንደቻይናውያንና እንደ ሕንዶች በትምህርት ላይ በከፍተኛ ደረጃ የሚያተኩሩ አይመስሉም።

ይህንን መጽሐፍ ለመጻፍ ካነሳሱኝ ዋና ዋና ሃሳቦች አንዱ አሜሪካ ውስጥ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን በትምህርት ረገድ የሚያሳዩትን እንቅስቃሴ በመመልከትና ራሳቸውን በትምህርት ለማራመድ እንዲችሉ አንዳንድ ጤቃሚ ሃሳቦችን ለመጠቀም ነው። የምዕራባውያንን ሥልጣኔ በሚመለከት በዚህ ጽሑፍ በመጀመሪያዎቹ ሁለት ምዕራፎች እንደተመለከትነው ምዕራባውያን እጅግ ከገሰገሱበት የሥልጣኔ መስክ አንዱ ትምህርት እንደሆነ ገልጸናል። በጥቅሉ ለሀገር ሁለንተናዊ ብልጽግና ትምህርት ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንዳለው ለመገንዘብ ሞክረናል። በተለይ አሜሪካ ሀብታም ሀገር

በመሆኑ ከሌሎች ምዕራባውያን ለየት የሚያደርገው ለንብረተሰቡ የሚሰጠው የትምህርት ዕድል ከማንኛውም ምዕራባውያን ሀገሮች የበለጠ ነው። ዛሬ በሺህ የሚቆጠሩ ከተለያዩ ሀገሮች የመጡ መጣቶች በአሜሪካ ውስጥ በተለያዩ የትምህርት መስኮች ተሰማርተው ይገኛሉ። አብዛኛው ቤተሰብም ወደ አሜሪካ ከሚሰደድበት ምክንያቶች አንዱ ለልጆቹ የትምህርት ዕድል ለመክፈት ነው። በከፍተኛ ትምህርት ተቋሞችም እንደዚሁ አያሌ የሚሆኑ የውጭ ተወላጆችና ልጆቻቸው በተለያዩ የትምህርት መስኮች ከፍተኛ ተሳትፎ በማድረግ ላይ ናቸው። በከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች ውስጥም በማስተማርና በምርምር በመሳተፍ ከፍተኛውን አስተዋጽኦ የሚያደርጉ የውጭ ተወላጆች መሆናቸው የአደባባይ ምስጢር ነው። ዛሬ በከፍተኛ የምርምር ዩኒቨርሲቲዎች ይቅርና አነስተኛ በሆኑ ኮሌጆች ጭምር በተለያዩ የትምህርት መስክ የተሰማሩ የውጭ ተወላጆች ቁጥር ከፍተኛ ነው።

ዛሬ ከመቸውም ጊዜ የበለጠ የኢትዮጵያውያን ቁጥር በአሜሪካ በጨመረበት ባሁኑ ወቅት በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ የኢትዮጵያ ልጆች በእንደኛና በሁለተኛ ደረጃ ትምህርታቸውን በመከታተል ላይ ይገኛሉ። አሜሪካ ለኢትዮጵያውያን ተወላጆች ከምትሰጣቸው ዕድሎች ሁሉ በጣም ከፍተኛ ነው ብዬ የምገምተው ይህ የትምህርት ዕድል ነው። ባለፉት ሃያ ዓመታት ውስጥ ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው ኢትዮጵያውያን በተለያዩ የከፍተኛ ትምህርት መስኮች በመሳተፍ መንገዱን ስለቀየሱላቸው ለመጭው ትውልድ ደህና መሠረት የጣሉለት ይመስላል። በማንኛውም ኅብረተሰብ ሥርዓት ውስጥ በትምህርት መግፋት ለኅብረተሰብ ግንባታ የሚኖረው ሚና በቀላሉ የሚገመት አይደለም። ስለዚህ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ሦስት ዋና ዋና ነጥቦችን በማንሳት ለመወያየት ሞክረናል።

አንደኛ ለዚህ ምዕራፍ መንደርደሪያ እንዲሆን የኢትዮጵያን የትምህርት ሁኔታ አጠቃላይ ገጽታ በማንሳት ተወያይተናል። የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት ምን እንደሚመስልና ምን ደረጃ ላይ እንዳለ እንዲሁም ትምህርት በኢትዮጵያ ምን መልክ እንደያዘ በአጠቃላይ ለመመልከት

ሞክረናል። ቀደም ሲል እንደገለጽነው ኢትዮጵያ ውስጥ ዘመናዊ ትምህርት በአሁኑ መልክ ከተቋቋመ ከመቶ ዓመት በላይ ይሆነዋል። የኢትዮጵያ ዘመናዊ ትምህርት ከመቶ ዓመት በላይ ታሪክ ያለው እንደመሆኑ መጠን በዚህ በመቶ ዓመት ውስጥ የኢትዮጵያ ትምህርት ምን ደረጃ ላይ እንዳለ ለማየት ሞክረናል። በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ የአሜሪካንን የትምህርት ሥርዓት አጠቃላይ ሁኔታ ለመመልከት ሞክረናል። በአሜሪካ ውስጥ ትምህርት ምን ደረጃ ላይ እንዳለና የትምህርቱ ሥርዓት ምን እንደሚመስል ለመወያየት ሞክረናል። የአሜሪካን የትምህርት ሁኔታ ከሌላው ዓለም የትምህርት ሥርዓት ጋር እንዴት እንደሚለይ ከኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት ጋር እንዴት እንደሚመሳሰልና እንዴት እንደሚለያይ አጠቃላይ ሃሳቦችን አንስተን ለመወያየት ሞክረናል። በሦስተኛ ደረጃ ደግሞ ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት እንዴት መጠቀም እንደሚችሉና የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ኢትዮጵያውያንን እንዴት መጥቀም እንደሚችል፣ አሜሪካ በምትሰጠው የትምህርት ዕድል ኢትዮጵያውያን እንዴት መጠቀም እንደሚችሉ ለመወያየት እንሞክራለን።

አሜሪካ ውስጥ በሚኖሩ የውጭ ተወላጆች መካከል 'ጦልቶ' የሚታየው ክስተት የአሪያንታልና የሕንድ ተወላጆች የሆኑ በአሜሪካ ትምህርት ሥርዓት ውስጥ በመሳተፍ ከፍተኛ ተጠቃሚ ሆነዋል። እነዚህ ተወላጆች በአሜሪካ ኅብረተሰብ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ ሆነ ብለው ለመሳተፍ ቆርጠው የተነሱ ይመስላል። በአሜሪካ ኅብረተሰብ ጠልቆ ለመግባት ትምህርት አማራጭ የማይገኝለት መንገድ መሆኑን የተነገረ ይመስላል። በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ተጠቃሚዎች የውጭ ተወላጆች ሲሆኑ ከደቡብ አሜሪካና ከአፍሪካ የመጡ ሰዎች የከፍተኛ ደረጃ ትምህርት እያላቸው የሚያላዩት እንቅስቃሴ ግን ብዙም የሚያስደንቅ አይደለም። በዚህ ረገድ ከኢትዮጵያም ሆነ ከሌሎች የአፍሪካ ሀገሮች በሚመጡ ሰዎች በከፍተኛ ትምህርት የሚደረገው እንቅስቃሴ መሻሻል ይኖርበታል። በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ለመዋሐድ በትምህርት ሥርዓታቸው የግድ መሳተፍ ይኖርብናል። አሜሪካ ለትምህርት በምትሰጠው ዕድል ለመጠቀም ከፍተኛ

ጥረት ማድረግ ያስፈልጋል። በተለይ በሁለተኛ ደረጃ ከፍተኛ ውጤት ለሚያመጡ ወጣቶች ያለው የትምህርት ዕድል ከፍተኛ ስለሆነ እንቅስቃሴውን መጀመር የሚኖርብን ወጣቶች በሁለተኛ ደረጃ ትምህርታቸውን መከታተል ሲጀምሩ ነው። አሜሪካ ውስጥ በሺህ የሚቆጠሩ ድርጅቶች የተለያዩ የነፃ ትምህርት ዕድል ይሰጣሉ። የዚህ ዕድል ተከፋይ ለመሆን እንዲችሉ ዝግጅቱን ቀደም ብለን ከሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎች መጀመር ይኖርብናል። አንዱ የአሜሪካንን የትምህርት ሥርዓት ልዩ የሚያደርገው የተለያዩ የትምህርት መስኮች፣ የተለያዩ ኮሌጆችና ዩኒቨርሲቲዎች ስላሉ ምርጫውን ስፊ ከባድና የሚያደናግር ያደርገዋል። ስለዚህ ሥርዓቱን የተረዳ ተገቢውን የትምህርት አመራር የሚሰጥ የተደራጀ ከፍል ያስፈልጋል። በተለይ ቀደም ብሎ ዝግጅት ካደረጉ ችግሩ የተቃለለ ይሆናል።

ለኢትዮጵያውያን ወጣቶች የተደራጀ አገልግሎት ለመስጠት በአሜሪካ ውስጥ የሚገኙት የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ድርጅቶች ምሁራንን በማስተባበር ለኢትዮጵያ ወጣቶች የስኮላርሽፕ ካውንስል በማቋቋም ወጣቶችን መርዳት ይቻላል። ዝግጅቱ ከሁለተኛ ደረጃ መጀመር አለበት። ወጣቱን ለኮሌጅ ትምህርት ለማዘጋጀት ለአሜሪካ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ሁሉ የትምህርት አመራር የሚሰጥ ክፍል ስላለ ይህ ክፍል ለተማሪዎች አስፈላጊውን አገልግሎት ይሰጣል። በተለይ ወላጆች በዚህ መስክ ከፍተኛ ድርሻ ይኖራቸዋል። የከፍተኛ ትምህርት ምርጫ በተለይ ከውጭ ሀገር ለሚመጡ ሰዎችና ለአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት እንግዳ ለሆኑ ወላጆች አሳሳቢ ነው። በመሆኑም በዚህም በኢትዮጵያ ኮሙኒቲ አማካኝነት የተለያዩ ዝግጅቶችን በመፍጠር የተቀነባበረ የትምህርት አመራር ለወላጆችና ለወጣቶች ማዘጋጀት ይቻላል። በተለይ በሁለተኛ ደረጃ የትምህርት ወቅት ወላጆች ከፍተኛ ኃላፊነት አለባቸው ባሁኑ ወቅት አሜሪካ ውስጥ ላሉ ኢትዮጵያውያን ትኩረት ከሚሰጣቸው ጉዳዮች አንዱ ወጣቶችን ለከፍተኛ ትምህርት የሚያዘጋጅ እንድ ድርጅት መፍጠር ነው። ይህ ጉዳይ ለኢትዮጵያውያን አንገብጋቢ የሆነ ጥያቄ ነው።

በዚህ በኩል የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ጥሩ ድርጅት ስላላት ትምህርትን በሚመለከት ከፍተኛ አገልግሎት መስጠት ትችላለች። በቤተ ክርስቲያን አማካይነትም ለወጣቶች የነፃ ትምህርት ማግኘት ይቻላል። ከአንደኛ ደረጃ ጀምሮ አሜሪካ ውስጥ በሺህ የሚቆጠሩ የኢትዮጵያውያን ልጆች በትምህርት ተሰማርተው ይገኛሉ። ለእነዚህ በሺህ ለሚቆጠሩ ወጣቶች የትምህርት አመራር የሚሰጣቸው አዲስ ድርጅት ያስፈልጋቸዋል። ኢትዮጵያውያን ወጣቶች በአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥርዓት ውስጥ እንዲቀላቀሉ ለማድረግ ትምህርት ከፍተኛ ድርሻ ስላለው አሜሪካ ውስጥ በልዩ ልዩ የሙያ መስክ የተሰማሩ ኢትዮጵያውያን ስለተለያዩ የሙያ መስኮች ለወጣቶች ገለጻ በማድረግ ማለትም ስለ ሕክምና ትምህርት ስለ ቴክኖሎጂ የትምህርት መስክ ስለ ንግድ ሥራና ስለመሳሰሉት አመቺ ጊዜ በመፈለግ ለኢትዮጵያውያን ወጣቶች የትምህርት ጉባኤ በማዘጋጀት ወጣቱን ትውልድ መርዳትና ለትምህርት ማዘጋጀት ይቻላል። በተጨማሪም ስለአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት፣ ስለአሜሪካ ኮሌጆች ባህላዊ አኗኗር የተለያዩ ገለጻዎች ማድረግ ይቻላል። የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት በጣም ሰፊ በመሆኑ ለሁሉም እንደፍላጎቱ፣ እንደእትሙ፣ እንደምኞቱ፣ እንደሃይማኖቱ እንደተሰጥሎ የትምህርትና የሥልጠና ዕድሎች ያለው ኅብረተሰብ ነው።

አቅማቸውና የትምህርት ደረጃቸው በፈቀደ መጠን የኮሙኒቲ ኮሌጅ በመባል የታወቀው የሁለት ዓመት የመዘጋጃ ኮሌጅ ዓይነተኛ ድልድይ ሆኖ የሚያገለግል የከፍተኛ ትምህርት ተቋም ነው። የሕዝቡ የዝቢ መጠን የተለያየ በመሆኑ እነዚህ ተቋሞች በመለስተኛና በአነስተኛ ገቢ ለሚተዳደሩ የኅብረተሰብ ክፍል አመች የሆኑ ድልድይ ናቸው። በነዚህ ተቋሞች ተመርቀው የሚወጡ ወጣቶችም ሆኑ ጉልማሶች እንደየዓላማቸው በዚህ ኮሌጅ የወሰዱትን ትምህርት ዋናዎቹ ኮሌጆች እንደሚቀበሉት ስምምነት ስላለና ሥርዓቱም ስለሚፈቅድ የሁለት ዓመት ኮሌጅ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በኋላ በቀላሉ ወደ ከፍተኛው ኮሌጅ መዘዋወር ይችላሉ። በተለይ ለአራት ዓመት ኮሌጆች በቋንቋም ሆነ በትምህርት ውጤታቸው ዝግጁ

ያልሆኑ፣ በኢኮኖሚያቸው ያልተደራጁ የኮሌጅ ትምህርት ልምድ ጨርሰ ለሌላቸው፣ እነዚህ የሁለት ዓመት ተቋሞች አመቺ መሸጋገሪያ ሊሆኑ ይችላሉ። በነዚህ ኮሌጆች የሁለት ዓመት ትምህርታቸውን በመከታተል የአሜሪካንን የትምህርት አሰጣጥ ከተረዱ በኋላ ወደ ከፍተኛው ኮሌጆች ሊሸጋገሩ ይችላሉ። በትምህርት መስክ ብቻ ሳይሆን የሀገሪቱን አጠቃላይ ማኅበራዊ ሁኔታ ለማጥናትም ጥሩ ዕድል ይከፍትላቸዋል። በሌላ በኩል ደግሞ ኢትዮጵያ ባሉት ኮሌጆችና ዩኒቨርሲቲዎች በተለይ በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የሁለት ዓመትና የሦስት ዓመት ልምድ ያላቸው ተማሪዎች በትምህርት የበሰሉ በመሆናቸው ወደ አሜሪካ በሚመጡበት ጊዜ በቀጥታ ወደ ከፍተኛው ኮሌጅ በማመልከት ትምህርታቸውን በቀላሉ መከታተል ይችላሉ።

በኢትዮጵያ የሚገኙ ኮሌጆችና ዩኒቨርሲቲዎች በተለይ የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ አሜሪካ ውስጥ ለሚገኙ ዩኒቨርሲቲዎች ጥሩ መሰናዶ እደሆነ በተግባር የተፈተነ ነው። ይህ ልምድ ያላቸው በቀጥታ ወደ ከፍተኛ ዩኒቨርሲቲዎች ቢገቡ የሚያጋጥማቸው ችግር የሚያሳስብ አይሆንም። ይህም ሆኖ ለኢትዮጵያውያን ወጣቶች መንገዱን የሚያሳያቸውና ሥርዓቱን የሚያስተዋውቃቸው አንድ የተደራጀ አካል ከተፈጠረ የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ለኢትዮጵያውያን አዳጋች አይሆንም።

የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት በየስቴቱ ማለትም በየክፍለ ግዛቱ የተዘረጋ በመሆኑ ካንዱ ስቴት ወደ አንዱ ስቴት መንከራተት አያስፈልግም። ዛሬ እያንዳንዱ የአሜሪካ ክፍለ ግዛት ደረጃቸውን ጠብቀው ስሙ ጥር የሆኑ ኮሌጆችና ዩኒቨርሲቲዎች አሉት። እያንዳንዱ ስቴት የትምህርት ጥራታቸውን የጠበቁ የምርምር ዩኒቨርሲቲዎች አሉት። እያንዳንዱ ስቴት በሀገር ደረጃና በዓለም አቀፍ ደረጃ ዕውቀት የሆኑ ዩኒቨርሲቲዎች ይኖሩታል። ዝነኛ የሆኑበት የትምህርት መስካቸው ይለያይ እንጂ እያንዳንዱ ስቴት ዕውቀት ኮሌጆችና ዩኒቨርሲቲዎች አሉት። ከዚህ አኳያ

በትምህርት ይኼኛው ክፍለ ግዛት ይሻላል በሚል ውድድር ውስጥ መግባት አስፈላጊ አይሆንም።

በትምህርት ረገድ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ከፍተኛ አስተዋጽኦ የሚያደርጉት በመንግሥት ደረጃ ብቻ ሳይሆን የግልና የሃይማኖት ድርጅቶች ኮሌጆች ዩኒቨርሲቲዎችን በማቋቋም በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርገዋል። በአሜሪካ ውስጥ በተለይ የሃይማኖት ድርጅቶች የትምህርት ተቋሞችን በማካሄድ በጣም ከፍተኛ እንቅስቃሴ በማሳየት ላይ ናቸው። በከፍተኛ ትምህርት ብቻ ሳይሆን ከሙከራ ሕፃናት ደረጃ ጀምሮ እስከ ኮሌጅ ድረስ በሃይማኖት ድርጅት የሚንቀሳቀሱ ት/ሌቶች በሺህ የሚቆጠሩ ናቸው። በተለይ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ድርጅት የመሪነቱን ደረጃ ይዛለች። በሃይማኖት ድርጅት የሚተዳደሩ የትምህርት ተቋሞች ለሕዝቡ ተጨማሪ ዕድል ከፍተውለታል። አሜሪካ ውስጥ ባጠቃላይ 16,294 ኮሌጅና ዩኒቨርሲቲዎች አሉ። በቴክሳስ ብቻ ከ20-28 ከፍተኛ ኮሌጆች አሉ። ዕድሉ በየትኛውም ክፍለ ግዛት ውስጥ ስላለ የትምህርት ዕድል ፍለጋው ብዙ የሚያንከራትት አይደለም። እንግዲህ ዕድሉ በየቦታው የተዘረጋ በመሆኑ እነዚህን ልዩ ልዩ የትምህርት ዕድሎችን ለመጠቀም አስቀድመን አስፈላጊውን ዝግጅት ማድረግ ይኖርብናል። የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የትምህርት መሠረት የሚጣልባቸው እንደመሆናቸው መጠን የወላጆች ከፍተኛና ጥብቅ ክትትል አስፈላጊ ነው።

የሀገሪቱ የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በትምህርት ክልል የተከፋፈሉ ስለሆነ እያንዳንዱ የትምህርት ክልል ምን ደረጃ ላይ እንዳለ የትምህርቱን ጥራትና የተማሪዎችን ውጤት በተመለከተ ማስረጃ መስጠብ ይቻላል። ለልጆች ትምህርት ቁልፍ የሚሆነው አንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት እንዳሉ አስፈላጊውን የትምህርት ዲሲፕሊን/ ስነ ምግባር ማስጨበጥ ይኖርብናል። በእንቁላሉ ጊዜ በቀጣሾች እንደሚባለው ለተማሪዎች የወደፊት ዕድል ወሳኝ የሚሆነው ከመጀመሪያው የምናሰርፀው የትምህርት ዲሲፕሊን/ ስነ ምግባር በመሆኑ ለዚህ ትኩረት መስጠት

ይኖርብናል። በትምህርት ጥራታቸው እጅግ የታወቁ ብዙ የሃይማኖት ድርጅት ትምህርት ቤቶች ስላሉ እንደየኅብረተሰቡ የአቅም ሁኔታ ምርጫ ማድረግ ይቻላል። እንደአካባቢው ሁኔታም ደግሞ ከግል ትምህርት ቤት የማይተናነሱ ጥራታቸውን የጠበቁ ብዙ የሕዝብ ትምህርት ቤቶች ስላሉ ተገቢውን ጥናት ማድረግ ይኖርብናል።

በአብዛኛው ትምህርት የዲሲፕሊን ውጤት ነው ለማለት ይቻላል። ብዙ ተማሪዎች ችሎታው እያላቸው ሥርዓቱና ዲሲፕሊን በአእምሮአቸው ስላልተቀረጸ ትምህርትን ያዝ ለቀቅ በማድረግ ችላ የሚሉ ጥቂቶች አይደሉም። በአንደኛ ደረጃ የትምህርት ወቅት ቤተሰብ ጥብቅ ክትትል ማድረግ ይኖርበታል። የትምህርትን አስፈላጊነት በማስረዳት የቤተሰብ ንቁ ተሳትፎ እስካለ ድረስ ለልጆች ጥሩ የትምህርት መሠረት መጣል ይቻላል። ትምህርት ቤት የግልም ሆነ የሕዝብ የቤተሰብ የቅርብ ክትትል ካልተጨመረበት ዋጋ የሰውም። የቤተሰብ ጥረት ከተጨመረበት ግን አጀማመሩን ጠንካራ ያደርገዋል። በማንኛውም የትምህርት ደረጃ የቤተሰብ ተሳትፎ ለልጆች ትምህርት በጣም አስፈላጊ ነው። ትምህርት ቤት ለታዳጊ ወጣቶች የቀለም ትምህርት መቅሰሚያም ብቻ ሳይሆን ከኅብረተሰቡ ጋር የሚቀላቀሉበት ስለሆነ ወላጆች ከትምህርት ቤታቸው ጋር የቅርብ ግንኙነት ማድረግ ይኖርባቸዋል።

የወጣቶችን ዕድገት የሚያዳብሩ ከትምህርት ቤት ውጭ የሚደረጉ ልዩ ልዩ ተግባሮች በአካባቢያቸው ስለሚገኙ በነዚህ ንግግራዎች እንዲሳተፉ ዕድል በመስጠት የልጆቻችንን ማኅበራዊ እንቅስቃሴ ማዳበር ይኖርብናል። የእግር ኳስ ጨዋታ የሙዚቃና የእጅ ጥበብ ትምህርት የባሌ ወይም የጅምናስቲክ ትምህርት የዋና ወይም የቴኒስ ትምህርት የወጣቶችን እእምሮ ከማደራም በላይ አስፈላጊውን የማኅበራዊ ግንኙነት መሠረት ይጥልላቸዋል። በአሜሪካ ውስጥ ደረቅ ትምህርት ብቻውን ዘለቂታ ያለው ውጤት አያመጣም። በያንዳንዱ የኅብረተሰብ ክልል ውስጥ ለወጣቶችና ለልጆች የታቀዱ የተለያዩ ንግግራዎች በብዛት ስላሉ ለልጆች በሰፊው ይሰጣሉ።

የልጆችና የወጣቶች ዕድገት በትምህርት ቤት ብቻ የተወሰነ አይደለም። ይህ እንቅስቃሴ የኅብረተሰቡ ባህል እንደመሆኑ ልጆችን የኅብረተሰቡ አባላት እንዲሆኑ ማዘጋጀት ይኖርብናል። የልጆችን ዕውቀት የምንገነባው በትምህርት ቤት ብቻ ሳይሆን በተለያዩ ከትምህርት ቤት ውጭ በሚደረጉ ነጭግራሞች ጭምር ስለሆነ በነዚህ ልዩ ልዩ ነጭግራሞች መጠቀም ለልጆች የባህርይ ዕድገት መሠረታዊ ጥቅም ያስገኛል። የሁለተኛ ደረጃን ትምህርት ደግሞ በጣም አሳሳቢ የሚያደርገው ስኮሊኛ ወይም ለከፍተኛ ትምህርት ተማሪዎች የሚዘጋጁበት ወቅት በመሆኑ በጣም ወሳኝ ነው። በዚህ ወቅት ወላጆች የተለያዩ የዩኒቨርሲቲዎችንና የኮሌጅ ግቢዎችን ከልጆቻቸው ጋር ሆነው በመጉብኘት ለልጆቻቸው ትምህርት ቤት የሚመርጡበት ጊዜ ነው። ይህንን በሚመለከት ኢትዮጵያውያን ቤተሰቦች ስለ አሜሪካ ኅብረተሰብና ስለአሜሪካ ከፍተኛ ትምህርት ሥርዓት ያላቸው ዕውቀት የተወሰነ በመሆኑ ቤተሰብንና ወላጆችን የሚተካ አንድ የኢትዮጵያውያንን ድርጅት መፍጠር በጣም አስፈላጊ ይሆናል።

ለኢትዮጵያ ወጣቶች የትምህርት መመሪያ የሚሰጥ ድርጅት ቢቋቋም ይህንን ማቀናበር ይቻላል። በተለይ ይህ ጊዜ በከንቱ ካለፈ ወጣቶች የዩኒቨርሲቲ ለመግባት ያላቸው ዕድል በጣም የመነመነ ይሆናል። ስለዚህ ይህንን የመዘጋጃ ወቅት በጣም ልናተኩርበት የሚገባ ነው። በተለይ ለውጭ ተወላጆች ችግሩ እጥፍ ድርብ ይሆናል። የአሜሪካ ኅብረተሰብ ለውጭ ተወላጆች ከሚሰጠው ዕድል ከፍተኛው የትምህርት ዕድል ስለሆነ በዚህ ለመጠቀም አስፈላጊውን ዝግጅት ማድረግ ይኖርበታል። በመሠረቱ የትምህርትን መስክ ለመምረጥ ለየት ያለ ዝንባሌና ፍላጎት ወሳኝ ቢሆንም የትምህርት መስክ አመራረጥ እጅግ በጣም የተወሳሰበ ሁኔታ ሊሆን ይችላል። የኮሌጅ የትምህርት መስክ በምንመርጥበት ጊዜ በቀሪ ሕይወታችን ላይ ከፍተኛውን ውሳኔ ማሳለፋችንን መገንዘብ አለብን ምክንያቱም በሰለጠነበት የሙያ መስክ ተሰማርተን መላውን ሕይወታችንን የምናሳልፍበት በመሆኑ ነው። የትምህርት መስክ ምርጫ እንደኅብረተሰቡ

የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ እንደኅብረተሰቡ ፍላጎት ሊለያይ ስለሚችል አስቀድሞ ዓላማችንን፣ ፍላጎታችንን፣ ችሎታችንንና ዝንባሌያችንን መገምገም ይኖርብናል። ዛሬ በአሜሪካ ኅብረተሰብ የትምህርት መስክ አመራረጥ ከትምህርቱ ገበያና ተቀባይነት ጋር የተያያዘ በመሆኑ በኅብረተሰቡ ሂደት ዘለቄታ ያለውን የትምህርት መስክ መምረጥ በጣም አስቸጋሪ ይሆናል። ይህ ምርጫ አሳሳቢ በመሆኑ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ራሱን የቻለ የትምህርት መምሪያ ክፍልን በማዘጋጀት ወጣቶች በሕይወታቸው በጣም ወሳኝ የሆነውን ወቅት እንዲቋቋሙት አስፈላጊውን ርዳታ ያቀርባል።

ለማጠቃለል አሜሪካ በማንኛውም የትምህርት መስክ የተራቀቀች በመሆኗ ለማንኛውም ተማሪ በዝንባሌው፣ በችሎታው፣ በፍላጎቱና የተመኘውን የትምህርት መስክ የመከተል ዕድሉ ከፍ ያለ ነው። የአሜሪካ ኅብረተሰብ በሕክምና ሳይንስ፣ በሕግ፣ በአስተዳደር፣ በኮምፒውተር ሳይንስ፣ በኅብረተሰብ ሳይንስ፣ በጋዜጠኝነት ሙያ፣ በስነ ጥበብ፣ በስነ ጽሑፍና በመሳሰሉት የትምህርት መስኮች ከፍተኛ ምጥቀትን ያላየ ኅብረተሰብ ነው። በአሜሪካ ውስጥ ሳለን ልንገነዘበው የሚገባን ትልቅ ቁም ነገር ቢኖር በትምህርት መደራጀትን ነው። እያንዳንዱ ትምህርት ቤት የተሟላ ድርጅት አለው። ተማሪዎች ተግተው ከተማና ጊዜያቸውን በትምህርት ላይ ብቻ ለማዋል ታጥቀው ከተነሱ የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት መንገዱ ቀና ነው። ኅብረተሰቡ በትምህርት ከመደራጀቱም በላይ የትምህርት ቤቱ አስተዳደር ለተማሪዎች የሚሰጠው እንክብካቤና የሚያደርገው ቴክኒካል ድጋፍ በደንብ የተደራጀ በመሆኑ ሁሉ በጀ ሁሉ በደጀ እንደሚባለው ነው። አሁንም አስተዳደሩ የተማሪውን ርምጃ፣ የተማሪውን አካሄድ፣ የተማሪውን የትምህርት እንቅስቃሴ በመገምገምና ተማሪው የሚያሳየውን መሻሻል በቅርብ በመከታተል አስፈላጊውን ድርጅታዊና ትምህርታዊ ድጋፍ ያደርጋል። የተማሪዎች አገልግሎት ክፍልም ከቀለምና ከቴክኒክ ትምህርት ባሻገር የተማሪዎች ማገበራዊና ስነ ልቡናዊ ዕድገት እንዲዳብር የተለያዩ ነጭግራሞችን በማዘጋጀት የትምህርቱን ሂደት የተቃና ያደርገዋል። የአሜሪካ

የትምህርት ሥርዓት በተማሪው ሕይወት ላይ በማተኮር እጅግ የታወቀ ሥርዓት ነው። ለተማሪው አገልግሎት በመስጠት የአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ወደር የለውም።

በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ማለፍ ከቀለም ትምህርት ባሻገር ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ኑሮ ስለኅብረተሰቡ ባህል ትምህርት የምንገባበት ከፍተኛ ተቋም ነው። የግል ሕይወታችንን ከመገንባት፣ ላይንላዊ ዕውቀትን ከማዳበርም ሌላ ትምህርት ቤት ስለአሜሪካ ኅብረተሰብና ስለምዕራባውያን የሥልጣኔ ትርጉም የምንረዳበት ከፍተኛ ተቋም ነው።

ምዕራፍ አሥራ አራት

ግጠቃለያ

ኢትዮጵያውያን በሰሜን አሜሪካ፣ ከየት ወዲት

ይህንን መጽሐፍ በዚህ ምዕራፍ እናጠናቅቃለን። በሰሜን አሜሪካ የኢትዮጵያውያንን አኗኗር በሚመለከት በአሥራ ሦስት ምዕራፎች በመከፋፈል ከሥር ከመሠረቱ ከሥልጣኔ ትርጉም ጀምረን ሥልጣኔ በዓለም ላይ እንዴት እንደጀመረ የሥልጣኔንም ታሪክ ቃችተንዋል። ዓለም በሥልጣኔ በአሁኑ ወቅት ምን ደረጃ ላይ እንዳለች፣ የዓለም ሕዝብ በሥልጣኔ እንዴት እንደተከፋፈለ፣ ከሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ ጀምረን የምዕራባውያን ሥልጣኔ በዓለም ላይ እንዴት ሊሰፋፋ እንደቻለ፣ የምዕራባውያን ሥልጣኔ የኢትዮጵያውያንን አስተሳሰብና ሰነ ልቡና እንዴት እንደለወጠው በሰፊው ተወያይተናል። የዓለም ሕዝብ በሥልጣኔ በመከፋፈሉ የተነሳ ከአውሮፓውያን ስልጣኔ የተወለደው የአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥልጣኔ እንዴት እየገነነ እንደመጣና አብዛኛውን የዓለምን ሕዝብ እንዴት ሊሰብ እንደቻለና በተለያዩ ጊዜያት ከአፍሪካ ከእስያ ከላቲን አሜሪካ ከምዕራብና ከምሥራቅ አውሮፓ ሠላም የዓለም ሕዝብ ወደ አሜሪካ እንዴት መጉረፍ እንደጀመረ አጠር ያለ ታሪካዊ ትንተና አቅርበናል። በተለይ ባለፉት አሥር ዓመታት ደግሞ ወደ አሜሪካ የሚጎርፈው የኢትዮጵያውያን ቁጥር በየጊዜው እየሠጠረ መምጣቱን በአሜሪካ ይህንን አዲሱን ኑሮአቸውን መጀመራቸውን ይህም አዲሱ ኑሮ አስተሳሰባቸውን፣ አመለካከታቸውን፣ ሰነ ልቦናቸውን ባህላቸውን እንዴት እንደለወጠው ለመተንተን ሞክረናል። አዲስ በመቆርቆር ላይ ያለውም የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ በአሜሪካ ምን ዓይነት የኑሮ አቅጣጫ እንደያዘና የምዕራባውያን ሥልጣኔ የፈጠረው አዲሱ ትውልድ በምን መንገድ እንደሚያመራ ለመተንተን ጥረት ተደርጓል። የዚህ መጽሐፍ ዋና ዓላማ

የኢትዮጵያውያንን የኑሮ አቅጣጫ ለማየትና ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ሲኖሩ ሊያጋጥማቸው የሚችለውን የባህል፣ ያስተሳሰብ፣ የአኗኗር ግንቆን በመመርመር ኑሮአቸውን የሚያስተካክሉበትን ዘዴ ለመቀየስ ከምዕራባውያን ጎብረተሰብ ጋር ተጣጥመው እንዴት መኖር እንደሚችሉና ከጎብረተሰቡ ጋር ተዋህደው የመጡበትን ዓላማ ሕልማቸውን ጉጉታቸውን ምኞታቸውንና ፍላጎታቸውን ዕውን ለማድረግ ምን መንገድ መያዝ እንዳለባቸው ለመወያየት ነው።

ይህ መጽሐፍ አዲሱ ትውልድ ኢትዮጵያዊ ስነ ባህሉንና መሠረቱን ሳይለቅ የአሜሪካ ጎብረተሰብ አባል እንዴት ሊሆን እንደሚችልና እንዴት መደራጀት እንዳለበት፣ ኢትዮጵያን በአዲሱ የቴክኖሎጂ ዘመን እንዴት ማንቀሳቀስ እንደሚችል ለመወያየት የተጀመረ መጽሐፍ ነው። በዚህ መጽሐፍ የኢትዮጵያውያንን ኑሮ በሰሜን አሜሪካ በሚመለከት፣ ስለ ኢትዮጵያውያን የቤተሰብ አመሠራረትና የአኗኗር ዘዴ፣ የኢትዮጵያ ባህል ከአሜሪካ ጎብረተሰብ ፍልስፍና ጋር እንዴት እንደሚለያይ በሰፊው ተወያይተናል። በመሠረቱ በዓለም ሕዝቦች መካከል ከፍተኛ ልዩነት የፈጠረው ሥልጣኔ በመሆኑ ይህ ለረጅም ዓመታት በዓለም ላይ የሰፈነው የምዕራባውያን የሥልጣኔ ወላፊን መላው ዓለምን እያቀጣጠለ በመሄዱ፣ ይህ መሠረታዊ ልዩነት እንዴት ሊጠፋ እንደሚችል በከፍተኛ ደረጃ መወያየት ይኖርብናል። በተለይ ለዘላለም ታዳጊ ሀገሮች በመባል የታወቁት ቁጥራቸው አያሊ የሆነ የላቲን አሜሪካ፣ የአፍሪካ፣ የሩቅ ምሥራቅ፣ የመካከለኛው ምሥራቅ ሕዝቦች ከድህነት ተላቀው በሳይንስና ቴክኖሎጂ ዕድገት አሳይተው፣ እጅግ አስከፊ ከሆነ የኢኮኖሚ ባርነት እንዴት እንደሚላቀቁ ብሎም ከአለቃቂ የድህነት ኑሮ እንዴት ሊወጡ እንደሚችሉና እኛ ኢትዮጵያውያንም ብንሆን ከዚህ ከተመሳሳይ የኑሮ አዘቅት ውስጥ እንዴት መውጣት እንደምንችል ሃሳባችንን ከአሁኑ ማሰባሰብ ይኖርብናል።

ከአያያዝ ይቀደዳል ከአነጋገር ይፈረዳል እንደሚባለው የኢትዮጵያውያን የውጭ ሀገር አኗኗር የጎብረተሰቡ አመሠራረትና

አደረጃጀት ምን መልክ እንደያዘ ሂደቱን ማጥናት አለብን። ኢትዮጵያውያን ባህላቸውንና ታሪካቸውን ጠብቀው ባላቸው አቅም በመደራጀት ለሀገራቸውም ዕድገትና መሻሻል አድርገው የሚችሉትን አስተዋጽኦ በጥምና መመርመር ያስፈልጋቸዋል። የሚያጠግብ እንጀራ ከምጣዱ ያስታውቃል እንደሚባለው በተለያዩ የምዕራባውያን ሀገሮች ተበታትነው የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን የኑሮ አቅጣጫቸው ወዴት እንደሚያመራ ጥናት መደረግ ይኖርበታል።

በዚህ መጽሐፍ አያሌ ነጥቦችን በየምዕራፉ አንስተን በሰፊው ተወያይተናል። ጠለት ባለ መንገድ ባንወያይባቸውም ለወደፊቱ በሰፊው መጠናት ያለባቸውን ጉዳዮች ለመጠቀም ተሞክሯል። በሰሜን አሜሪካ የኢትዮጵያውያንን የኑሮ ሁኔታ በሚመለከት ለወደፊት መጠናት ያለባቸው ብዙ ጽንሰ ሃሳቦች እንዳሉ ተገንዝበናል። በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ለመኖር ዕድል ያገኘን ኢትዮጵያውያን የሳይንስና የቴክኖሎጂ ሥልጣኔ ሀገራችን ውስጥ እንዴት እንደሚሰፋፋ መወያየትና ዘዴ መፍጠር ይኖርብናል። ከሀገሩ የወጣ ኢትዮጵያዊ ሁሉ ይህንን መሠረታዊ ጥያቄ ካልጠየቀ ተበታትነን እንደምንቀር የታወቀ ነው። ዛሬ ማንኛውም ሀገር ሊሻሻልና በሥልጣኔ ከፍተኛ ደረጃ ሊደርስ የቻለው ሥልጣኔን ለመቅሰም ዕድል ያጋጠማቸው አዲስ አስተሳሰብ በማፍለቅ ሀገራቸውን ለማሻሻል ጥረት ሲያሳዩ ነው። ይህንን እንቅስቃሴ ካደረግን የምዕራባውያን ሥልጣኔ ተገዥዎች የአሜሪካውያን የሥልጣኔ አሻንጉሊቶች የአሜሪካውያን ሥልጣኔ አሸከሮች ሆነን አንቀርም።

የዚህ ጽሑፍ የማጠቃለያው ምዕራፍ ብቻ በኔ ግምት ራሱን የቻለ አንድ መጽሐፍ የሚወጣው ነው። በሁሉም ነገር እጅግ ኋላ ከቀረችው ከኢትዮጵያ መጥተን አሜሪካ ውስጥ የምንኖር ኢትዮጵያውያን የወደፊት ዓላማችን ምን መሆን እንዳለበት በመደራጀትና ዕውቀታችንንና ጉልበታችንን በማስተባበር ሀገራችንን እንዴት መደገፍ እንደምንችል ዘዴ መቀየስ ይኖርብናል። በተለያዩ የትምህርት መስክና በተለያዩ የሥራ መስክ የተሰማሩ

ኢትዮጵያውያን ምሁራን የሀገራቸውን ዕድገት ለማሻሻል ምን ዓይነት አስተዋጽኦ ማድረግ አለባቸው የሚለው ሐሳብ መሠረታዊ በመሆኑ በዚህ በማጠቃለያ ምዕራፍ ለመመልከት እንሞክራለን።

ለው ያለውን ከወረወረ ፊሪ አይባልም እንደሚባለው በምዕራባውያን ሀገሮች በተለያዩ የኑሮ መስክ የተሰማራን ኢትዮጵያውያን ለሀገራችን ምን ልናበረክት እንደምንችል ራሳችንን መጠየቅ ይኖርብናል። ባጠቃላይ መልኩም በጋራ ለመወያየት እንችላለን ለምሳሌ ያህል ከአንድ አካባቢ የመጣን እንኳን የተማርንበትን የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ለማሻሻል ብንተባበር አንድ ቤተ መጻሕፍት ለመክፈት እንችላለን። ከዚህም አልፎ ትብብራችንን በመቀጠል በአንድ ዓመት መዋጮ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የሳይንስ ሳቦራቶሪ ለማቋቋም እንደሚችል መገንዘብ አያዳግትም። በዚህ በኩል በክፍለሀገር ደረጃ የቤተ መጻሕፍትና የሳይንስ ሳቦራቶሪ ማቋቋም ዘመቻ ቢደረግ ለሀገሪቱ የትምህርት ዕድገት ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንደሚያደርግ አያጠራጥርም። ይህ እንግዲህ በአንድ አነስተኛ አካባቢ ስንመለከተው ነው። ከፍ ባለ ደረጃ ስንመለከተው ደግሞ በየክፍለ ሀገሩ ዋና ከተማዎች ያሉትን ሆስፒታሎች ይዞታቸውን ለማሻሻል አንዳንድ የሕክምና መሣሪያ አዋጥቶ በመግዛት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ማድረግ ይቻላል። ይህንን ለማድረግ ደግሞ ዕቅድ የሚያወጣ ፐላን የሚነድፍ አካል ያስፈልጋል። ለወደፊቱ ሰፋ ባለ ሁኔታ የምንወያይበት በአሜሪካ ደረጃ ቀስ ብሎ ደግሞ ካናዳንና አውሮፓን ጨምሮ የኢትዮጵያውያን ዓለም አቀፍ ቲንክ ታንክ ወይም የፕላን እውቅና የሃሳብ ማዕከል መፍጠር ይቻላል። ጉልበታችንን ዕውቀታችንን ካስተባበርን አጥጋቢ ለውጥ ማምጣት ይቻላል። በመጀመሪያ ደረጃ ግን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ስንኖር የአኗኗራችን ጽንሰ ሃሳብ በምን ደረጃ ላይ እንደተመሠረተ መመርመር አለብን። አስቀድመን በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ውስጥ ኑሮን ለማሸነፍና በኅብረተሰቡ ተገቢውን ቦታ ለመያዝ አመለካከታችንና አስተሳሰባችን ምን አቅጣጫ መያዝ እንዳለበት መወያየት ይኖርብናል። በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ውስጥ ዓላማችንን ከግቡ ለማድረስ አኗኗራችንን እንዴት መቀየስ እንዳለብን

መወያየት ያስፈልጋል። የኑሮ አቅጣጫችንን ካስተካከልን በኋላ ሀገራችንን ለመገንባት ምን ማድረግ ይኖርብናል ወደሚለው ጥያቄ እናመራለን። በዚህ ማጠቃለያ ምዕራፍ የምንወያይበት ርዕስ ይህ ይሆናል። በመሠረቱ ሥልጣኔ ላንድ ሀገር ላንድ ኅብረተሰብ ብቻ የተሰጠ ጸጋ አይደለም። በሥልጣኔ መሻሻል በሳይንስና በቴክኖሎጂ መራመድ የዓለም ሕዝቦች በሙሉ ዓላማና ምኞት ነው።

ከታሪክ ለመረዳት እንደምንችለው የዓለምን ጥንታዊ ሥልጣኔ የዓለምን ጥንታዊ ቴክኖሎጂ ከጀመሩት ሀገሮች አንዷ ኢትዮጵያ ናት። ዘመናዊ ግብርናን የፈጠረች የመጀመሪያው የግብርና ቴክኖሎጂ የሆነውን ሞፊር ቀንበር በመሥራት የእርሻ በሬን ለዓለም ያስተዋወቀች ሀገራችን ኢትዮጵያ እንደነበረች የቴክኖሎጂ ታሪክ መስክሮላታል። እጅግ የሚያሳስበው ለዓለም የግብርናን አሠራር ያስተዋወቀች ሀገር አሁንም የምትጠቀመው በዚሁ ቴክኖሎጂ መሆኑ ነው። የእርሻ ዘዴን የፈጠረች ሀገር ከብዙ መቶ ዓመታት በኋላ በተመሳሳይ የቴክኖሎጂ ደረጃ እስካሁን መቆየቷ ሊፈታ ያልቻለ እንቅጥላለች ሆኗል። በሌላ አንፃር ከጥቂት ዓመታት በፊት በበሬና በፈረስ ታርስ የነበረችው አሜሪካ ደግሞ ባዎር ጊዜ ወስጥ ዛሬ በኮምፒውተር የሚንቀሳቀስ የእርሻ ቴክኖሎጂ መፍጠር መቻሏ ነው። ሌላው አስገራሚው ደግሞ የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ በድህነት እርንቋ እየዳከረ መሆኑ ነው።

ሥልጣኔ የአስተሳሰብ ዝንባሌን የሚጠይቅ በየጊዜው እየተሻሻለ ከፍተኛ የፈጠራ ችሎታን የሚያሰርፅ ሂደት መሆኑን ከምዕራባውያን ሀገሮች እንቅስቃሴ ማየት ይቻላል። በዚህ መጽሐፍ መግቢያ ላይ እንደተጠቀሰው ከዛሬ ሃምሳ ዓመት በፊት የተጻፈው የከበደ ሚካኤል ጃፖን እንዴት ሠለጠነች የሚለውን መጽሐፍ ስናስታውስና ጃፖን ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ተምራ ዛሬ የደረሸበትን ስናይ የጃፖን ሕዝብ ምን ያህል ቆራጥ እንደሆነና ምን ያህል የሥልጣኔ ጀግና እንደሆነ መረዳት አያዳግትም። ለማንኛውም

መሠረታዊ የሚሆነው ስለ ሥልጣኔ ያለን ፍልስፍና ትክክለኛውን አቅጣጫ ሲይዝ ነው።

ሥልጣኔ የሥራ ውጤት መሆኑን ሥልጣኔ የትጋት ውጤት መሆኑን ሥልጣኔ የድካም ውጤት መሆኑን ሥልጣኔ የፈጠራ ሥራ ውጤት እንጂ ለምዕራባውያን ሕዝብ የተሰጠ ጸጋ አለመሆኑና ማንኛውም ኅብረተሰብ ቆርጦ ከተነሳ የሚቀዳጀው የድል አክሊል የትየለሌ ነው። ሥልጣኔ ለነጮች ወይም ለምዕራባውያኖች ብቻ የተሰጠ ጸጋ የሚመስለን ብዙዎች ነን። አንዱ ወደ ምዕራባውያን ሀገሮች ልንጎርፍበት የቻልንበት ምክንያት ሥልጣኔ የምራባውያን እንጂ የአፍሪካ ወይም የላቲን አሜሪካ አይደለም የሚል በስነ ልቦናችን የተቀረጸ ድብቅ ሃሳብ በመንጠልጠሉ ነው።

ምዕራባውያን ሀገር ውስጥ በመኖር በኅብረተሰቡ ውስጥ ገብተን የሥልጣኔው ሂደት ተከፋይ በመሆናችን የሥልጣኔን ትርጉም የሥልጣኔን ምሥጢር በተግባር አይተነዋል። ይህ ሥልጣኔ የሥራችን ውጤት እንጂ ውፃዕ ሀገር በመቀመጣችንና በመኖራችን ብቻ ከሰማይ የሚወርድልን መና አይደለም። ሥልጣኔ የሥራችን ውጤት መሆኑን ሌት ተቀን በሥራ የተሰማራን የምንገነዘበው ነው። ትክክለኛውን የሥልጣኔ ፈለግ ለመከተል ከፍተኛው ቁምነገር የአስተሳሰብ ለውጥ ወይም የስነ ልቦና ለውጥ ማድረግ ነው።

የሥልጣኔንን ጽንሰ ሀሳብ በሚመለከት በዚህ መጽሐፍ በመጀመሪያው ምዕራፍ እንደተመለከትነው ሥልጣኔ የሰው ልጅ ኑሮውን ለማሻሻል ኑሮውን ለማቃናት የሚፈጥረው የአኗኗር ስልት ነው። ቁጥቋጠውን መንጥረን መሬትን አለስልሰን ዘር እንደምንዘራና ጉድጓድ ቁፍረንም ውሃ እንደምናወጣ ሁሉ ሥልጣኔ ኑሮአችንን ለማሸነፍ አእምሮአችን የሚያፈልቀው የአስተሳሰብ ውጤት ነው። ከታሪክ እንደምንረዳው የሰው ልጅ ሥልጣኔ የጀመረው በእርሻ ነው። በእርሻ የተጀመረው ሥልጣኔ ቀስ በቀስ ኢንዱስትሪን ወለደ የሰው ልጅ በኢንዱስትሪ እየተሻሻለ ሲመጣ ሳይንስና ቴክኖሎጂ እየዳበረ መጣ።

ከእርሻ ወደ ኢንዱስትሪ ያልተሸጋገረ ኅብረተሰብ ዘመናዊ ሥልጣኔ ላይ ሊደርስ አይችልም።

ባብዛኛው የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ ከእርሻ ወደ ኢንዱስትሪ ለመሸጋገር እያንገዳገዳቸው ነው። በኢንዱስትሪ ያልተሻሻለ ሀገር በሥልጣኔ ሊገፋ አይችልም። ጃፓን እንዴት ስለጠነች በሚለው መጽሐፍ እንደተገለጸው ለሥልጣኔ ቁልፍ የኢንዱስትሪ መሰፋፋት ነው። የኢትዮጵያ የሥልጣኔ ሂደት ከእርሻ ወደ ኢንዱስትሪ ባለመሸጋገሩ የሀገሪቱ ዕድገት ከፍተኛ እንቅስቃሴ ማሳየት አልቻለም።

በአሥራ ሦስት ምዕራፎች በተከፋፈለው በዚህ መጽሐፍ የተለያዩ ሃሳቦችን በማንሳትና የኢትዮጵያውያንን አኗኗር ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ጋር በማስተያየት ሰፊ ያለ ትንተና አቅርበናል። ስለ ምዕራባውያን ሥልጣኔ ደረጃ ስለምዕራባውያን የሥልጣኔ ፍልስፍና ስለ ኢትዮጵያውያን የሥልጣኔ ደረጃ ስለ ኢትዮጵያውያን የሥልጣኔ ፍልስፍና ስለምዕራባውያን ኅብረተሰብ የአኗኗር ስልት ስለ ኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ የኑሮና የባህል ፍልስፍና ከመወያየታችን አስቀድመን ለመጽሐፉ መሠረት ለመጣል ስለ ሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ ስለ ሥልጣኔ ትርጉም ስለ ሥልጣኔ ምንነት በሰፊው ተወያይተናል። ከዚህ ቀጥሎም ስለ ምዕራባውያን ሥልጣኔና ስለ ምዕራባውያን ኅብረተሰብ አጠቃላይ ባሕርይን በሚመለከት ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ባህል፣ ስለ አሜሪካ አፈጣጠርና የኅብረተሰብ የኑሮ ፍልስፍና፣ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ባሕርይ አኗኗር ምን እንደሚመስል በሰፊው ተወያይተናል።

በተጨማሪም አሜሪካ እንዴት እንደሰለጠነች አጠቃላይ ገለጻ ለማድረግ ተሞክሯል። ከዚህም በማያያዝ ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥልጣኔ ውስጥ ገብተው ኑሮአቸውን እንዴት እንደሚያካሂዱ፣ ባህላቸው ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ባህል ጋር እንዴት እንደሚጣጣሙ፣ ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ተቀላቅለው ሲኖሩ ምን

ዓይነት ችግር እንደሚያጋጥማቸው፤ የኢትዮጵያ ባዘል ለአሜሪካ ኅብረተሰብ ኑሮ እንዴት እንዳዘጋጃቸው፤ ኑሮአቸውን እንዴት እድርገው እንደሚቀይሱ በሰፊው ለመወያየት ሞክረናል። ከዚያም የኢትዮጵያውያን የማኅበራዊ ኑሮ በአሜሪካ ውስጥ ምን እንደሚመስል፤ የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ በአሜሪካ በምን ዓይነት መልክ እንደተደራጀ፤ የኢትዮጵያውያን ማኅበራዊ ድርጅቶች ምን እንደሚመስሉ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በአሜሪካ የምታደርገውን አስተዋጽኦ በሚመለከት ሃይማኖትና ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ምን ደረጃ ላይ እንደሚገኙ፤ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ለኢትዮጵያውያን ስለምትሰጠው አገልግሎትና ድርጅታዊ መዋቅሯ ምን እንደሚመስል ለእያንዳንዱ ርእሰ አዲስ ምዕራፍ በመክፈት በሰፊው ተወያይተናል።

በተጨማሪም የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን በአሜሪካ እንዴት እየተሰፋፋች እንደመጣች አዲስ ቤተክርስቲያን እንደመሆኗ መጠን በተለይ ወጣቱን ክፍል እንዴት መሳብ እንደቻለች፤ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ከኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን በአሠራር እንዴት የተለየች እንደሆነች፤ በአሜሪካ ያላትን አደረጃጀት በሰፊው ተንትኖናል። ከዚያም የዚህ መጽሐፍ ዋና ምዕራፍ የሆነው አዲሱ የኢትዮጵያ ትውልድ በአሜሪካ ምን ዓይነት ሁኔታ ላይ እንደሚገኝ ወደፊት ምን ዕድል ሲያጋጥመው እንደሚችል ጠለቅ ያለ ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ትንተና ቀርቧል።

አዲሱ የኢትዮጵያ ትውልድ ከጥንቱ ትውልድ በምን እንደሚለይ፤ ኢትዮጵያዊነቱን፤ ማንነቱን፤ ባህሉን፤ ታሪኩን፤ ሃይማኖቱን፤ ቋንቋውን እንዴት ሊጠብቅ እንደሚችል፤ የሚያጋጥመው የባህል ችግር ምን እንደሚመስል በሰፊው ለመወያየት ሞክረናል። በዚህ መጽሐፍ በከፍተኛ ደረጃ ኑተክርንባቸው ጉዳዮች አንዱ የኢትዮጵያን ሴቶች በአሜሪካ በሚመለከት ነው። ሴቶች እህቶቻችን በአሜሪካ ውስጥ የሚያሳዩትን እንቅስቃሴ በሚመለከት በተለይም የሴቶች መብት ካልተከበረበት ከሦስተኛው ዓለም የሚመጡ እህቶቻችን የሚያጋጥማቸው ችግር ምን

እንደሚመስል፤ ይህን ከፍተኛ የባህል ተጽእኖ ለመቋቋም ከፍተኛ የአመለካከት ለውጥ ማምጣት እንዴት እንደሚችሉና የኢትዮጵያን ባህል በመጠበቅ በኩል ሴቶች ያላቸውን አስተዋፅዖ በሚመለከት በተለየ ምዕራፍ ሰፊ ያለ ዘገባ አቅርበናል።

ሌላው በዚህ መጽሐፍ ያተኮርንበት አሜሪካ ከምትሰጠው ከፍተኛ ዕድል አንዱ ትምህርት እንደመሆኑ መጠን ኢትዮጵያውያን በትምህርት በኩል ያላቸውን ተሳትፎ፤ በትምህርት የሚያደርጉትን እንቅስቃሴ በሚመለከት ትምህርትን ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ጋር እንዴት እንደሚያዋህዱት በኅብረተሰቡ ዘንድ ተቀባይነት እንድናገኝ የሚረዳን ኑሮአችንን የምናሻሽልበት ቁልፍ መንገድ መሆኑን በመገንዘብ ኢትዮጵያውያን በትምህርት መስክ እንዴት መሳተፍ እንደሚችሉና በትምህርት ስለሚያሳዩት እንቅስቃሴ በሰፊው ለመወያየት ሞክረናል።

ለግንዛቤ እንዲያመችን ባጠቃላይ መልክ መጽሐፉ በሁለት ዓቢይ ክፍሎች የተከፈለ ነው። በመጀመሪያ ደረጃ በዓለም ሕዝብ መካከል ከፍተኛ ልዩነት የፈጠረው የሥልጣኔ መራራት ስለሆነ አንዱ የዓለም ክፍል በሳይንስና በቴክኖሎጂ መጥቆ ከፍተኛ የኑሮ ደረጃ ላይ ሲደርስ ሌላው የዓለም ክፍል ደግሞ ወደኋላ በመቅረቱ በሁለቱ ዓለም ዘዋወች መካከል ከፍተኛ የኑሮ ልዩነት ተፈጥሮአል። አሁን የሚታየው አዝማሚያ አንዱ የሌላውን ሥልጣኔ ለመካፈል አዲስ ኑሮ ፍለጋ ወደ ሌላው ዓለም በመጉረፍ ላይ ነው።

ሌላው ዓለም ከደረሰበት የሥልጣኔ ደረጃ እንዴት ሊደርስ እንደቻለ መመራመር ይኖርብናል። ልዩነቱ እንዴት እንደተፈጠረ ጠለቅ ባለ መንገድ መገንዘብ ያሻል። ይህ ከፍተኛ ጉዳይ ስለሆነ መጽሐፉ ይህንን ሁኔታ ለመተንተን ብዙ ትኩረት በመስጠት የሥልጣኔን ፅንሰ ሃሳብ ያውሮፖን ሥልጣኔ አጀማመር የኅብረተሰቡን የፍልስፍና ምንጩንና መሠረቱን ለመረዳት አስፈላጊውን ትንተና አቅርቧል። በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ

ሀገራችንን ለቀን በሌላ ሀገር ኑሮአችንን ለመመስረት ከወሰን ስለ ሀገሩ፣ ስለ ኅብረተሰቡ ፍልስፍና፣ ስለ ኅብረተሰቡ ባህል፣ ስለ ኅብረተሰቡ ባሕርይ፣ ስለ ኅብረተሰቡ አጠቃላይ ገጽታ፣ ስለ ኅብረተሰቡ ስነልቦና መረዳት ያስፈልጋል። በአንድ በኩል ይህንን መሠረታዊ ሁኔታ ሳንመረምርና ሳንረዳ በዘፈቀደ መኖር ሊያሻሽልን አይችልም። የኅብረተሰቡን ሁኔታ መረዳት ብዙ ጥቅም ይኖረዋል ስለ ህብረተሰቡ ማወቅ ከኅብረተሰቡ ጋር ተስማምተንና ተላምደን እንዴት መኖር እንደምንችል ኅብረተሰቡ የደረሰበት ደረጃ ለመድረስ ምን እንደሚያስፈልገን ንቁ የኅብረተሰቡ ተሳታፊዎች ሆነን ዓላማችንን ማሳካት እንድንችል ይረዳናል። የኅብረተሰቡን የአኗኗር ዕንባሳ ሃሳብ የኅብረተሰቡን የአኗኗር ሥርዓት ሳንረዳ በጭፍን የምንኖር ከሆነ የትም ልንደርስ አንችልም። ኑሮአችንን በዕቅድ ለመምራት ስለ ኅብረተሰቡ ጠባይ የግድ ማወቅ ይኖርብናል። እነዚህን ሃሳቦች በሚመለከት ምዕራፍ በምዕራፍ ሰፊ ትንተና ለማቅረብ ተሞክሯል።

ሌላው በዚህ መጽሐፍ በሰፊው የተወያየንበት ርእስ የራሳችንን ባህል የራሳችንን ህልውና የራሳችንን አኗኗር ከሌላው ዓለም ጋር ማነፃፀር አስፈላጊ መሆኑን ነው። ባህላችን ምን እንደሆነ፣ ማግባራዊ ሥርዓታችን ምን እንደሚመስል፣ ፍልስፍናችን የት ሊያደርስን እንደሚችል፣ የኅብረተሰባችንን የአኗኗር ሥርዓት፣ የኅብረተሰባችንን ገጸ ባሕርይ፣ የሕዝቡን ስነ ልቦና የራሳችንን የኑሮ ስልት ጠለቅ አድርገን መመርመር አስፈላጊ ይሆናል። ይህንን ከተረዳን በኋላ ደግሞ በምዕራባውያን ሀገሮች በመኖራችን ያገኘነውን እውቀት፣ ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ ጋር በመቀላቀላችን የገበየነውን ትምህርት ሀገራችንን ለመጥቀም እንዴት ሊረዳን እንደሚችል ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ጋርም በመኖራችን ደግሞ ያገኘነውን ዕድል ተጠቅመን አገራችንን ወገኖችን እንዴት ማገልገል እንደምንችል መመርመር ይገባናል። ባጠቃላይ ሀገራችን ወደ ትልቅ የልማት ጉዳና እንድትገባ ለማድረግ እኛ ምን ምን ማድረግ እንዳለብን መወያየት ይኖርብናል።

ሥልጣኔ በዓለም ሕዝብ ላይ ትልቅ ሰውጥ አስከትሏል። ኢትዮጵያ የዚህ የዓለም ሥልጣኔ ሙሉ በሙሉ ተካፋይ አልሆነችም። በሌላ በኩል በዓለም ፀሰጥ የሶስት ሺህ ዘመን ታሪክ ያላት ኢትዮጵያ የዘመናዊ ሥልጣኔ ተካፋይ አለመሆኗ እጅግ ሊያሳስበን ይገባል። ዛሬ በቻይና፣ በሕንድ፣ በኮርያ በሌሎች በጥቃቅን ሀገሮች ሳይቀር ሥልጣኔ በሰፈነበት ወቅት ይህች ረጅም ታሪክ ያላት ኢትዮጵያ በዚህ የዓለም ሥልጣኔ ተካፋይ ያለመሆኗ እንቅጥልሽ ነው። በዚህ መጽሐፍ መግቢያ ላይ እንደተወያየነው በሥልጣኔ ሆነ በኑሮ ደረጃ ዓለም በሁለት ካምፕ እንደተከፈለች በጉልህ የሚታይ ነው። በተለይ ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ወዲህ ዓለም በግልጽ ለሁለት እንደተከፈለች የደረሰንበትና የኖርንበት ህልውናችን ነው። ለረጅም ዘመናት ታደጊ ሀገሮች በመባል የሚታወቁት ሀገሮች ዛሬም ቢሆን ታዳጊ ሀገሮች ናቸው። ከ20ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ታዳጊ ሀገሮች በመባል የሚታወቁት ኢትዮጵያን የመሰሉ ሀገሮች በ21ኛውም መቶ ክፍለ ዘመን ሰማቸውን መለወጥ አልቻሉም። በተመሳሳይ ሁኔታ ደግሞ የበለጸጉ ሀገሮች በመባል የሚታወቁት ምዕራብ አውሮፓና ሰሜን አሜሪካ ዛሬም ቢሆን በከፍተኛ ደረጃ የሳይንስና የቴክኖሎጂ መናኸሪያዎች ናቸው።

ሶስተኛው ዓለም በመባል ለረጅም ዘመናት የሚጠሩት ሀገሮች ዛሬም ሶስተኛው ዓለም እየተባሉ እንደሚጠሩ የታወቀ ነው። እስከመቼ ድረስ ሶስተኛው ዓለም እየተባሉ መጠራታቸው የኖይል ሃራይዝ /ሸልማት የሚያስጥ ይመስላል። ይህንን መጽሐፍ ለመፃፍ ካነሳሱኝ ሁኔታዎች አንዱ ለዚህ መሠረታዊ ጥያቄ መልስ አለመገኘቱ ነው። ሶስተኛው ዓለም ወይም ታዳጊ ሀገሮች በመባል የሚታወቁት ለረጅም ዘመናት ጎልቶ የሚታይ የሳይንስና የቴክኖሎጂ መሻሻል አለማድረጋቸው የብዙዎቻችንን አዕምሮ ሲከነክን የቆየ ጉዳይ ነው። ይህም ሁኔታ በተከታታይ ትውልዶች ስነ ልቦናዊ ተጽእኖ በመፍጠሩ ችግሩን እያባባሰው ሄዷል። ብዙ ሀገሮች በጥቂት ዓመታት ከፍተኛ የሥልጣኔ ደረጃ ላይ ሲደርሱ አያሌ የአፍሪካ ሀገሮች በሥልጣኔ ለምን ወደኋላ ሊቀሩ እንደቻሉ ሁልጊዜ በአእምሮአችን የሚመላለስ ጥያቄ ነው። እነዚህ ታዳጊ ሀገሮች ለረጅም ጊዜ ከነበሩበት ኋላ

ቀርነት እንዴት ሊሳቀቁ እንደሚችሉ ማብላባት ያለብን ጉዳይ ስለሆነ የአፍሪካና የኢትዮጵያ ምሁራን እንዲሁም ያገባኛል የሚል አካል ሁሉ በዚህ ጉዳይ ላይ መወያየት አለበት። በተቀናጀ ሁኔታ ካልተወያየን ከዚህ ችግር ለመሳቀቅ ፈጽሞ አንችልም። መፍትሄ ሊገኝ የሚችለው ከመወያየት፣ ከመነጋገርና ከመመከከር ነው። በመጽሐፍ መልክም ሆነ በልዩ ልዩ ዘዴዎች የተለያዩ መድረኮችን በመፍጠር ቁጭታችንን መግለጽ ይኖርብናል። ይህን ከፍተኛ አህጉራዊ ጉዳይ በሚመለከት ብዙ ዓመት ጀሮ ዳባ ልበስ ብለን ተቀምጠናል። በሀገራችንም ሆነ በውጭ ይህን ችግር በሚመለከት በቅን ልቦና መወያየት የተለመደ አይደለም።

ስለ ሀገር ሁኔታ ስለሀገር ሥልጣኔ ስለ ሀገር ልማት ስለ ሳይንስና ቴክኖሎጂ መስፋፋት ስለጎብረተሰብ አመሠራረት ስለ ሀገራችን የተፈጥሮ ሀብት ስለ ሀገራችን ትምህርት ስለ ኢትዮጵያውያን ባህል የሚያወያዩን መጽሐፎች እንኳን በጣም ጥቂቶች ናቸው። ታዲያ ሀገሮች ያሉበትን ሁኔታ ታዲያ ሀገሮች ለምን ታዲያ እንደተባሉ በሥልጣኔ ለመጓዝ ምን ችግር እንዳለባቸውና ይህንን በመሳሰሉ ከፍተኛ ጉዳዮች ላይ መወያየት የተለመደ አይደለም። ከፍተኛ ሥልጣኔ ላይ የደረሱ ሀገሮች ከምንም ተነስተው መሆኑን መገንዘብ ይኖርብናል። አሜሪካ በሀገርነት ከተቆረቆረ ሁለት መቶ ዓመት ቢሆን ነው። በዚህ ባጭር ጊዜ ውስጥ ከፍተኛ ሥልጣኔ ላይ በመድረሳቸው ዛሬ ካራቱም ማእዘን የዓለም ሕዝብ ወደ አሜሪካ በየቀኑ እንደሚጐርፍ እናውቃለን። በተቃራኒው እንደ ኢትዮጵያ ያሉ ሀገሮች ለምን ወደኋላ እንደቀሩ ጥናት ያስፈልጋል። ቂሱም ዝም መጽሐፉም ዝም እንደሚባለው ችግሩን ሳንነካው ተከድኖ ይብሰል የምንል ከሆነ ችግሩን መቼም ልንፈታው አንችልም። የሶስተኛው ዓለም ሕዝብ በአጠቃላይ ችግሩን ችላ ያለው ይመስላል።

ባለፉት መቶ ዓመታት በአውሮፓና በአሜሪካ በርካታ የሚሆኑ የሶስተኛው ዓለም ምሁራን ተፈጥረዋል። የሶስተኛው ዓለም ምሁራን በተለያዩ የምዕራባውያን ሀገሮች ቁልፍ ቦታዎች ላይ ይገኛሉ። አሁንም

በሶስተኛው ዓለም ምሁራን ዘንድ ግልጽ የሆነ ዝምታ ይታያል። ችግሩ ያለው በሦስተኛው ዓለም ምሁራን ላይ ነው ለማለትና በምሁራኑ ለመፍረድ ሳይሆን ይህ ዝምታ የመሸነፍ ምልክት ወይም የራስ ወዳድነት ምልክት ሊሆን ይችላል። ዛሬ በአፍሪካ ሕዝቦችና በምዕራባውያን ሕዝቦች መካከል ምን ያህል የኑሮ ልዩነት እንዳለ መገንዘብ አያዳግትም። ይህ የኑሮ ልዩነት ደግሞ በየጊዜው እየሰፋ የሄደ መሆኑን በገሀድ የምንመለከተው ነው። በአሁኑ ወቅት የሶስተኛው ዓለም ሕዝብ መውጣት ከማይችለው አዘቅት ውስጥ ነብቷል። ከዚህ አዘቅት ውስጥ ለመውጣት ትልቅ ውድይት የሚያስፈልገው ነው። ችግሩን እየሸሸን በሄድን ቁጥር ልዩነቱ እየሰፋ ይሄዳል።

ከታሪክ መረዳት እንደምንችለው ኢትዮጵያውያን ወደ አሜሪካ መምጣት ከጀመሩ አንድ መቶ ዓመት አስቆጥረዋል። በዚህ ረጅም ጊዜ ውስጥ የተደረገው ግንኙነት ከፍተኛ ርምጃ አሳሳየም። በሌላ አንፃር በዚህ አንድ መቶ ዓመታት ውስጥ አሜሪካ ከፍተኛ ርምጃ አሳይታለች። ባንድ መልኩ ለንመለከተው በዚህ በረጅም ዓመታት ውስጥ ኢትዮጵያ ከፍተኛ ለውጥ አለማሳየቷ ግንኙነቱ የበለጠ የጠቀመው አሜሪካንን እንጂ ኢትዮጵያን አለመሆኑ ግልጽ ነው። ከምዕራባውያን ሀገሮች ጋር የቅርብ ግንኙነት መፍጠር ሳንድ ሀገር ዕድገትና ብልፅግና ያመጣል ማለት እንዳልሆነ ያስረዳናለን። ሥልጣኔ ከውስጥም ጭምር መመንጫት ይኖርበታል።

ማንኛውም ሀገር በሥልጣኔ ሊገፋ የሚችለው እየወደቀና እየተነሳ ነው። የአሜሪካንን ታሪክ እንደተመለከትነው በሰሜኑና በደቡቡ መካከል በተደረገው የርስ በርስ ጦርነት ሀገሪቷ ከፍተኛ ችግር ላይ ወድቃ እንደነበር የሚታወስ ነው። ነገር ግን ከወደቁበት ተነስተው እዚህ ደረጃ ለመድረስ በቅተዋል። ጃፖንም እንደዚሁ ብትንትኗ ወጥቶ አለቀላት ሲባል ነበር። ነገር ግን ከወደቀችበት ተነስታ ዛሬ እድረሰችበት ደረጃ ለመድረስ በቅታለች።

በታሪክ እንደምናውቀውም የእስራኤል ሕዝብ በዓለም ዙሪያ ተበታተኖ ደብዛው ጠፍቶ አልቀረም። ዛሬ የኑክሌየር ባለቤት እስከመሆን ድርሰዋል። በዓለም ታሪክ መውደቅና መነሳት እንዳለ መረዳት ችለናል። የሰብተኛው አለም ግን ከወደቀበት መነሳት ያስቸገረው ይመስላል። ትላንት በቅኝ አገዛዝ ሲጉሳቆሉ የነበሩ የአፋሪካ አገሮች ነፃነታቸውን ተቀዳጅተው ራሳቸውን በራሳቸው በማስተዳደር ብዙ ዘመን ኑረዋል። ነገር ግን ከወደቀበት አዘቅት ለመነሳት አልቻሉም።

ለአዲሱ ትውልድም የኢትዮጵያን የወደፊት ትንሣኤዋን ማስተማርና ማስገንዘብ እጅግ አስፈላጊ ነው። በመሠረቱ ሥልጣኔ ስነ ልቡናዊ አመለካከትን ይጠይቃል። በሀገር መተማመንን በራሱ መመካትን ይጠይቃል። ከሁሉ የሚቀድመው የአስተሳሰብና የአመለካከት ለውጥ ነው። ሥልጣኔ መሠረቱ የሥልጣኔ ምንጭ ይህ ነው። በሀገር መተማመንን ለመፍጠር አዲሱ የኢትዮጵያ ትውልድ ታሪኩን መገምገም ያሻዋል። የጃፖን ሥልጣኔ የተስፋፋው ሀገራቸው ጃፖንን መሠረት በማድረግ ነው። እስራኤል የኒውክሌር ባለቤት መሆን የቻለችው ሕዝቡም ከተበታተነበት የተጠራራው ሀገራቸው እስራኤልን መሠረት በማድረግ ነው። ሥልጣኔ ስነ ልቡናዊ መሠረት ያስፈልገዋል ያልገበት ምክንያት ይህ ነው። አዲስ ኢትዮጵያን ለመፍጠር መነሳሳት ያስፈልጋል። የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ ይህንን ስነ ልቡናዊ መሠረት ዓላማው አድርጎ ከምዕራባዊ ኑሮ ባሻገር ከሀገሩ ከወንዙ ከባህሉ ጋር በአንድ እንዲተሳሰር ያስፈልጋል። በዚህ መጽሐፍ መግቢያ ላይ ስለምዕራባዊያን ሥልጣኔ እንደተወያየነው አሜሪካ የተቆረቆረችው ከአውሮፓ በፈለሱ ሕዝቦች ነው።

የአሜሪካ አመሠራረት ለዓለም ሕዝብ ግልጽ ነው። ለዓለም የሥልጣኔ ትርጉምና መሠረቱ እኗርን ማሻሻል እንደመሆኑ መጠን የዓለምን መልክዐ ምድር ለማጥናት በተነሳሱ መርከበኞች በአጋጣሚ የተገኘች ሀገር ዛሬ ከአራቱም ማዕዘን የፈለሱ ሕዝቦች መኖሪያ ሆናለች። የሰው ልጅ በመሠረቱ ሳይንቲስት ነው ለማለት ይቻላል። ዓለምን ማሰስ

ሕዋውን መመርመር አሁንም እንደቀጠለ ነው። የሰው ልጅ በመሠረቱ ለእውቀት ያለው ፍላጎት የሚገታ አይደለም። ከተለያዩ ሀገሮች የተወጣጡ ሕዝቦች ነፃ አሜሪካን ከመሠረቱ በኋላ ቀስ እያሉ ወደሥልጣኔ ላይ ማተኮር ጀመሩ። ከዚህ ኅብረተሰብ የምንማረው ምንድን ነው? አሜሪካ በመኖሪችን የቀሰምነው አዲስ ነገር ምንድን ነው? ብለን ራሳችንን መጠየቅ ይኖርብናል። የአሜሪካም ሆነ የሌሎች አገሮች አመሠራረት የራሱ የሆነ የታሪክ ሂደት አለው። እዚህ ላይ መገንዘብ ያለብን ከጠንካራ ሕዝብ ጠንካራ ስነ ምግባር እንደሚገኝ ነው።

ይህን ታሪክ ያነሳንበት ስለአሜሪካ አመሠራረት ታሪክ ለመተረክ ሳይሆን አሜሪካ ቆራጥ በሆኑ ሕዝቦች ኑሮአቸውን አዲስ መስመር ለማስያዝ በተነሳሱ ጠንካራ ሠራተኞች የተመሠረተች ሀገር መሆኗን ለማስገንዘብ ነው። ይህን ጽንሰ ሀሳብ መሠረት በማድረግ ወደ አሜሪካ በማንኛውም ጊዜ ከማንኛውም የዓለም ክፍል የሚመጣ ሁሉ ስደተኛ ሳይሆን አዲስ ኑሮ አዲስ ሕይወት ለመመስረት የተነሳሳ ጠንካራ ሠራተኛ ሕዝብ ስለሆነ ይህ መንፈስ በእያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ አእምሮ መቀረጽ ይኖርበታል። አሜሪካ ከረጅም ዘመን ጀምሮ ለዓለም ሕዝብ የነፃነትና የዲሞክራሲ፣ የፍትህና የእኩልነት፣ የተስፋ ምልክት መሆን ችላለች። አሜሪካ ውስጥ የሚገኙ ኢትዮጵያውያን አዲስ ኑሮ ፍለጋ በተለይ ለተተኪው ትውልድ ተስፋ ለመስጠት ከፍተኛ ጥረት በማዳረግ ለፍቶ ሠርቶ ለመተዳደር ለልጆቹ የትምህርት ዕድል ለመፍጠር የተነሳሳ ሕዝብ ነው። እንዲህ ዓይነቱ ሕዝብ ለመሥራት ለመድከም ወደኋላ የማይል ኅብረተሰብ ነው። አሜሪካ ማርና ወተት የሚፈሰባት ሀገር ሳትሆን ጥረው ግረው ለፍተው ደክመው የሚኖሩባት ሀገር ናት። የኅብረተሰቡ መደበኛ ፍልስፍና ይህ ነው። የብዙ ሕዝብ መመሪያም ይህ ፍልስፍና ነው። ደክሞ ለመኖር ሠርቶ ለማድረግ ታጥቆ የተነሳ ኅብረተሰብ ነው። ዛሬ እንኳን የተሰደደው ሕዝብ ይቅርና የሀገሬው ነዋሪም ኑሮውን ለማሸነፍ የሚጥረው ሁለት ሦስት ሥራ እየሠራ ነው። ይህን የመሥራትና

የመጣጣር በሥራ ማመን ባሕርይን ለተተኪው ትውልዱ ማስተላለፍ ይኖርብናል።

በዚህ መጽሐፍ ስለ አሜሪካ ኅብረተሰብ አመሠራረት በአዋጅም ቢሆን ያነሳንበት ትልቁ ምክንያት የአሜሪካንን ኅብረተሰብ የኑሮ ፍልስፍና ለማወቅና የአሜሪካ ኅብረተሰብ በድካም፣ በጥረት፣ በሥራ፣ በትጋት የተወለደ ኅብረተሰብ መሆኑን ለማስገንዘብ ነው። አሜሪካን እዚህ ደረጃ ያደረሰው ይህ መሠረታዊ ፍልስፍና ነው። ራሳችንን አንድ ቁም ነገር ላይ ለማድረስ ከራሳችን ብዙ እንደሚጠበቅብን ማወቅ አለብን። ጠንክሮ የመሥራት ስነ ልቦና እንዲኖረንና እንድናዳብር ያስፈልጋል። ይህ ከፍተኛ የአመለካከት ለውጥን የሚጠይቅ ነው። ዛሬ በዚህ ፍልስፍና በመመራት ሚሊየን የሆኑ ኢትዮጵያውያን አሜሪካ ውስጥ እንዳሉ የታወቀ ነው። ዛሬ አሜሪካ ሀገር መጥተው ሚሊየን ሊሆኑ የቻሉት ከሀገራቸው ሲወጡ አንድ ሻንጣ ብቻ ይዘው እንደመጡ ሲነገርላቸው እጅግ የሚያስደንቅ ነው። የአንድ ኢትዮጵያዊ ታሪክ እንደተመለከትኩት ከኢትዮጵያ ሲወጣ 120 ዶላር ብቻ ይዞ እንደወጣ ሲያስረዳኝና ዛሬ ካሊፎርኒያ ውስጥ ሁለት ሚሊዮን የሚያወጣ የመኖሪያ ቤት ሠርቶ እምስት ሚሊዮን ዶላር የሚገመት የራሱ የግል ካምፓኒ በማካሄድ ላይ ይገኛል። በመሠረቱ ይህ የአሜሪካ ገጽታ ታሪክ እንደሆነ መረዳት ችያለሁ። የአሜሪካ ጽንሰ ሀሳብ ይህ ነው። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ከፍተኛ ሀብታሞች የሆኑት ሲጀምሩ ምንም አልነበራቸውም ። ከአንዱ ቤት ወደ አንዱ ቤት እየተዘዋወሩ እቃ በመሸጥ ንግዳቸውን የጀመሩ ናቸው።

የሥልጣኔ ትርጉም ምን እንደሆነ መመርመር ያስፈልገናል። በዚህ መጽሐፍ ከተወያየንባቸው ዓበይት ነጥቦች አንዱ የሥልጣኔን ጽንሰ ሀሳብ በሚመለከት ነው። ትክክለኛውን የሥልጣኔ መንፈስ እስካልተከተልን ድረስ ሥልጣኔን መሳናጸፍ አንችልም። ሥልጣኔን መገንባት የምንችለው የሥልጣኔን መሠረት መገንዘብ ስንችል ነው። የሥልጣኔ ቁልፍ የፈጠራ ችሎታ እንደሆነ

ቀደም ሲል ተወያይተናል። ባለሙያዎች እሁን የደረሰበትን የሥልጣኔ ደረጃ ስንመለከት ተፈጥሮን በፈጠራ ችሎታችን እያዳበርነው ነው። ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ ጋር ተቀላቅለን የምንኖር ኢትዮጵያውያን ስለ ኅብረተሰብ የሥልጣኔ አረማመድ ቅርጽ ምን እንደሆነ መረዳት ይኖርብናል። አዳዲስ ሀገሮች በየጊዜው በሥልጣኔ እንደገና እየተወለዱ ነው። ጃፓንን ብንመለከት በዘመናዊ ሥልጣኔ እንደገና የተወለደች ሀገር ናት። ዛሬ ጃፓን የምዕራባውያንን ሥልጣኔ ጠልፋ የራሷ በማድረግ እዚህ ቀረሽ የማይባል ደረጃ ላይ ደርሳለች። በተመሳሳይ ሁኔታ አዳዲስ አገሮች በየጊዜው በሥልጣኔ እንደገና እየተወለዱ ናቸው።

በዚህ መጽሐፍ በሰፊው ከተወያየንባቸው ጉዳዮች ሌላው የኢትዮጵያውያንን ማኅበራዊ ድርጅቶች በሰሜን አሜሪካ በሚመለከት ነው። በሰሜን አሜሪካ የሚገኙ ኢትዮጵያውያንን እጅግ የሚያሳስባቸው በኢትዮጵያዊነታቸው ጠንካራ ማኅበራዊ ድርጅት አለመኖሩ ነው።

የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ማኅበር በመባል የሚታወቀው አዲስ ለሚመጡ ኢትዮጵያውያን ሀገር እንዲለምዱና እንዲደላደሉ ለማድረግ ከፍተኛ ጥረት ሲያደርግ የቆየ ኢትዮጵያዊ ድርጅት ነው። ይህ ድርጅት በተለያዩ የአሜሪካ ከተሞች የትምህርትና የሥልጠና ንርግራም በማዘጋጀት በኢትዮጵያውያን ከፍተኛ አገልግሎት በመስጠት ላይ ያለ ድርጅት ነው። ኢትዮጵያውያን በማኅበራዊ ኑሮአቸው በትምህርት መሰከር በኢኮኖሚና ባህል አስፈላጊውን እንቅስቃሴ እንዲያደርጉ በማሰባሰብ የሚረዳ ብቸኛ ድርጅት ነው። ትክክለኛውን ቁጥር የሚገልጽ አስተማማኝ ሰነድ ባይኖርም ከ1.5 ሚሊዮን የማያንሱ ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ውስጥ እንደሚኖሩ ይገመታል። ዛሬ እንኳን በሰሜን አሜሪካ ደረጃ ይቅርና በአንድ ከተማ እንኳን ያሉ ኢትዮጵያውያን በውል የተደራጁ አይደሉም። በትላልቅ ከተሞች የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ማኅበራት በተለይ በቺካጎ በዳላስ በሂውስተን በሎስ አንጀለስ የሚገኙት ድርጅቶች በሰሜን አሜሪካ ደረጃ ኢትዮጵያውያንን ለማሰባሰብ መነሻ ሊሆኑ ይችላሉ። ይህ ድርጅት በስቴት በክልል ደረጃም ከተቋቋመ

በኋላ በዓለም አቀፍ ደረጃ ሊመሠረት ይገባል። ይህ ድርጅት የቆየ በመሆኑ በመላ ኢትዮጵያውያን መደገፍ ያለበት ድርጅት ነው። የዚህ ድርጅት ዋና ዓላማው ኢትዮጵያውያንን ለማቋቋም ስለሆነ በከፍተኛ ደረጃ መጠናከር አለበት። በቺካጎ የሚገኘውን የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ብንመለከት በጣም የተደራጀና በአካባቢው ላሉ ኢትዮጵያውያን ስረጅም ጊዜ ከፍተኛ አገልግሎት በመስጠት የታወቀ ድርጅት ነው።

ይህ ድርጅት በተለያዩ ክፍላት ግዛት ከሚኖሩት ኮሙኒቲዎች የመገናኘት ልምዱ ስላለው ሌሎች ድርጅቶችን በማስተባበር የተጠናከረ ድርጅት ሊፈጥር ይችላል። በዚህ ሁኔታ ደግሞ የአካባቢው ድርጅቶች የአመራሩን ክፍል በማገናኘት በክልል የተቀናጀ ድርጅት ሊመሠረቱ ይችላሉ። በክልል ደረጃ የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ድርጅት ከተመሠረተ በኋላ እነዚህ ክልሎች በአንድ ላይ በመተባበር የሰሜን አሜሪካ የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ድርጅቶች በሰሜን አሜሪካ ነዋሪ የሆነ ኢትዮጵያዊ ሁሉ የአባልነት ክፍያ በዓመት በቀላሉ 25 ብር ቢከፍል በአንድ ዓመት ብቻ ሁለት ሚሊዮን ብር መሰብሰብ ይቻላል። ይህ ከአባላቱ የሚሰበሰበው ገንዘብ ለችግር ደራሽ ሆኖ ኢትዮጵያ ውስጥ ድርቅ ወይም ድንገተኛ ችግር ቢፈጠር ያመራሩ ክፍል አስቸኳይ ስብሰባ አድርጎ የተወሰነ ገንዘብ ወደ ኢትዮጵያ መላክ ይቻላል። ይህ የኢትዮጵያውያን ማኅበራዊ ድርጅት በክፍለ አህጉር ደረጃ ከተቋቋመ በውስጡ ልዩ ልዩ ኮሚቴዎችን በማቋቋም በባህል በማህበራዊ ኑሮ በጤና በትምህርት በልማት መስክ ከፍተኛ አገልግሎት መስጠት ይችላል። ኢትዮጵያውያንም በዚህ ድርጅት አገልግሎት በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ተደራጅተው የኅብረተሰቡ መደበኛ አባል ለመሆን በሀገሪቱ ማኅበራዊ ፖለቲካዊና የኢኮኖሚ ድርጅቶች ውስጥ መሳተፍ ይችላሉ። በኅብረተሰቡ ዘንድ ተስሚነታቸውን ለማጠናከር የግድ በአንድ ጠንካራ ድርጅት መሰብሰብ ይኖርባቸዋል።

በቅርቡ ደቡብ ኮሪያ የራሷን ዘመናዊ ሥልጣኔ በመፍጠር ሌላዋ ጃፖን እየሆነች ነው። የምዕራባውያን እጅ ቢኖርበትም ታይዋንና ሆንግ

ኮንግ የምዕራባውያንን ሥልጣኔ የራሳቸው በማድረግ ከፍተኛ እንቅስቃሴ እያሳዩ ነው። አሁን በቅርቡ ደግሞ ከሶቪየት ህብረት መበታተን በኋላ የምሥራቅ አውሮፓ አገሮች ከፍተኛ መሻሻል በማሳየት ላይ ናቸው። ቀስ በቀስ ሕንድም ይህንን ፈለግ እየተከተለች ይመስላል። እንደ ደቡብ እስያ ሀገሮች በአፍሪካ አህጉር ግን በሳይንስና በቴክኖሎጂ እንቅስቃሴ በማሳየት ብቅ ያለ የአፍሪካ ሀገር ገና አልተገኘም። አፍሪካ በሥልጣኔ ጎዳና እንድትራመድ በአሜሪካም ሆነ በሌሎች ምዕራባውያን ሀገሮች ያሉ የአፍሪካ ልጆች ከፍተኛ አስተዋጽኦ ማድረግ ይችላሉ። ለዚህ እንቅስቃሴ ከፍተኛ ያስተሳሰብ ለውጥ ማድረግ ይኖርብናል። የሥልጣኔን ጽንሰ ሃሳብ በሚመለከት ከፍተኛ ያስተሳሰብ ለውጥን ይጠይቃል። የሥልጣኔ ቁልፍ ምን እንደሆነ እንደገና መወያየት አለብን። አሁን ባለንበት ወቅት ለአፍሪካ ሥልጣኔ ትርጉሙ ምን እንደሆነ መወያየት ይኖርብናል። የሥልጣኔ መሠረቱ የአስተሳሰብ ወይም ያመለካከት ለውጥ ነው። የአሜሪካንን ኅብረተሰብ ስንመለከት ሥልጣኔ ሀገር ማቅናት ላይ የተመሠረተ ነው። ከሥልጣኔ መሠረት አንዱ ለሕዝቡ የሥራ መስክ መፍጠር ነው። ሕዝብ በሥራ ላይ ከተሠማራ የፈጠራ ችሎታውን በመጠቀም አዲስ ሃሳብ ይወለዳል። የሥራ መስክ መፍጠር የሕዝቡን ሞራል ያነቃቃል የሕዝቡንም የፈጠራ ችሎታ ያዳብራል። ባንድ ወቅት ኢትዮጵያ ውስጥ በጎንደር ክፍለ ሀገር ሴቲት ሁመራ ላይ ለኢትዮጵያ ሕዝብ ከፍተኛ የሥራ ዕድል ተፈጥሮ እንደነበር የምናስታውሰው ነው። መሆንዲሱ፣ የቀን ሠራተኛው የሕግና የሕዝምና ባለሙያዎች ሳይቀሩ የተሳተፉበት እንቅስቃሴ ነበር።

በሌላ ወቅት ደግሞ በቡና ማምረት የታወቀችው ጅማ ለመላው የኢትዮጵያ ሕዝብ ብዙ የሥራ ዕድል በመፍጠር ሕዝቡ ሁሉ ወደ ጅማ ይኑርፍ እንደነበር እናውቃለን። ኅብረተሰቡን ሥራ ላይ የሚያውል ኅብረተሰቡን በሥራ ላይ የሚያሰማራ ሁኔታ መፍጠር ይኖርብናል። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ በንግድ ሥራ ላይ የተሰማሩ ኢትዮጵያውያን በጣም አነሥተኛ ናቸው። ገበያው እያለ ፍላጎቱና እንቅስቃሴው ጎልቶ እይታይም።

አሜሪካ ውስጥ ኢትዮጵያውያንን በንግድ ሥራ የሚያበረታታ የኢትዮጵያ የኢኮኖሚና የኮሚረሰ ድርጅት መፈጠር አለበት። በኢትዮጵያውያን የሚመራ የፋይናንስ ድርጅት በምዕራባውያን ሀገሮች ማቋቋም ጥሩ አጀማመር ሊሆን ይችላል። በዚህ የኮሚረሰ ድርጅት አማካይነት በኢትዮጵያ ውስጥ የተለያዩ የንግድ እንቅስቃሴ መፍጠር ይቻላል። ሥልጣኔ ከዚህ ይጀምራል ቀስ በቀስም የተለያዩ ድርጅቶችን ኢትዮጵያ ውስጥ መፍጠር ይቻላል ፡፡ የሕንፃና የግብርና መሣሪያዎች የሕክምና እቃዎች በቀላሉ ኢትዮጵያ ውስጥ በማስገባት ኅብረተሰቡ የኢኮኖሚ ንቃት እንዲኖረው ማድረግ ይችላል። የቻይናና የኮርያ ሸቀጣ ሸቀጥ ማራገፊያ ከመሆን ደግሞ አነስተኛ ኢንዱስትሪዎች ኢትዮጵያ ውስጥ የሚቋቋሙበትን መንገድ መክፈት ይቻላል፡፡

ባንድ ወቅት ድሬድዋ ለጅቡቲ ቅርብ በመሆኗ በንግድ እንቅስቃሴ ሞቅ ብላ ነበር። ለጎረቤት ሀገሮች በተለይ ለመካከለኛው ምሥራቅ ሀገሮች የሜት ንግድ ተፈጥሮ እንደነበር የሚታወስ ነው፡፡ ከዚህ የንግድ እንቅስቃሴ ኢትዮጵያ ውስጥ በተፈጠረው ካፒታል ደግሞ ቋሚ ኢንዱስትሪዎችን ባካባቢው በማቋቋም አዲስ ኢኮኖሚ መገንባት ይቻላል። ሥልጣኔ መስመር የሚይዘው ኅብረተሰቡ ንቁ የሚሆነው ሀገርም የሚለማው በዚህ መልክ ነው። ከአሜሪካ የምንማረው ትልቅ ትምህርት የካፒታል እንቅስቃሴ ነው። የካፒታል እንቅስቃሴ ከሌለ ሥልጣኔም ሆነ ልማት ሊኖር አይችልም። ስለዚህ የአሜሪካንን ኅብረተሰብ የካፒታል እንቅስቃሴ ጽንሰ ሀሳብን ተረድተን ኢትዮጵያ ውስጥ አዲስ የኢኮኖሚ ፍልሰፍና መፍጠር ይኖርብናል።

እንግዲህ የአሜሪካንን ኅብረተሰብ እጅግ የተለየ የሚያደርገው ከየትም ሀገር ተሰደው መጥተው እንደምንም ተፍጨርቋል የራሳቸውን ጥረት በመፍጠር ከምንም ተነስተው ከፍተኛ ካፒታል መፍጠር የሚቻልበት ኅብረተሰብ ነው። አሜሪካ የንግድም ሆነ የካፒታል እንቅስቃሴ ከፍተኛ ደረጃ ላይ የደሰበት ሀገር ነው። የካፒታልን ነፃ እንቅስቃሴ በሚመለከት

የትም ተወለድ አሜሪካ እደግ ቢባል ስሕተት አይሆንም። ወጣም ወረደ የካፒታል እንቅስቃሴ አስተማማኝ የልማት ጎዳና መሆኑን መገንዘብ ይኖርብናል። አስቀድመን እንግዲህ ኢትዮጵያ የምትከተለውን የሥልጣኔ ጎዳና መቀየስ ይኖርብናል።

በዚህ መጽሐፍ ሰፊ ሐተታ ከቀረበበት ምዕራፍ እንዲያው የአሜሪካን ኅብረተሰብ ገጽታን በሚመለከት ነበር። በዚህ ምዕራፍ የኅብረተሰቡን አጠቃላይ የአኗኗር ሁኔታ ጠለቅ ብለን በመግባት ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ስነ ልቡናዊና ማኅበራዊ ትንተና ቀርቧል። የመጽሐፉ ዕቅድ የአሜሪካንን ኅብረተሰብ ባሕሪ ከተረዳን በኋላ የኅብረተሰቡን ያኗኗ ምሥራዊ ከተገነዘብን በኋላ ከኅብረተሰቡ ምን ዓይነት ትምህርት ልንማር እንደምንችል ሃሳብ ለማግኘት ነው። የአሜሪካን ኅብረተሰብ ከሁለቱ መቶ ዓመታት በላይ የሆነ የቅርብ ታሪክ ያለው ኅብረተሰብ ነው። የአሜሪካን ኅብረተሰብ የተለየ የሚያደርገው ከሁለት መቶ ዓመት በፊት የቆረቆሩት የፖለቲካ የማኅበራዊና የኢኮኖሚ ሥርዓት ሳይንቃኑ በረጅም ጊዜ መቆየቱ ነው። ይህ ከፍተኛው የአሜሪካ ኅብረተሰብ ገጽታ ነው። ከትውልድ ወደ ትውልድ የሚተላለፍ ቋሚ የሆነ የኢኮኖሚና የፖለቲካ ሥርዓት መፍጠር ታሪካዊ ነው።

የፖለቲካውን ሥርዓት ትንተና ለፖለቲካ ምሁራን እንተወውና ይህ ምዕራፍ ያተኮረው የአሜሪካ የማኅበራዊና የፖለቲካው ሥርዓት የሕዝቡን ባሕሪ የኅብረተሰቡን ስነ ልቡና የኅብረተሰቡን አመለካከት እንዴት እንደቀየሰው ነው። የማኅበራዊና የፖለቲካ ሥርዓቱ የኅብረተሰቡን ባህል የኅብረተሰቡን አኗኗር እንደሚያስረዳን ተወያይተናል። በአጠቃላይ መልኩ ስናየው የአሜሪካን መንግሥት የሚያንቀሳቅሰው የኢኮኖሚው ሥርዓት መሆኑን ተገንዝበናል። የኢኮኖሚው ሥርዓት ደግሞ በግለሰቦችና በኮርፖሬሽኖች እንደሚንቀሳቀስ ተረድተናል። የኢኮኖሚው ሥርዓት ያለምንም የመንግሥት ተጽእኖ ሀገሪቱን የሚመራ መዋቅር ነው። የአሜሪካኖች ትልቁ ቅርጣቸው የሀገሪቱ የተፈጥሮ ሀብት ሳይሆን ከሁለት መቶ ዓመታት በላይ ያቆዩት ሥርዓት መሆኑን መገንዘብ ይኖርብናል፡፡

የመንግስቱ የአስተዳደር መዋቅር የሚያስጨንቃቸው የሚያሳስባቸው ስላልሆነ ስነ ልቦናዊ ትኩረታቸው ሥልጣኔ ላይ ዕድገት ላይ ኑሮን ማሻሻል ላይ ነው።

ከሁለት መቶ ዓመት በላይ እድሜ ያለው የመንግሥት አስተዳደር ሥርዓት መፍጠራቸው ለዓለም ሕዝብ ትልቅ ትምህርት ሊሆነው ይችላል። ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ጋር ለመቀላቀል የምንችለው ከአለት እለት ኑሯችን ባሻገር የኅብረተሰቡን የአደኗር ስልት መረዳት ስንችል ነው። በአሜሪካን ኅብረተሰብ የሚያንቀሳቅሰውን ኃይል በመረዳት ቁልፍ ምን እንደሆነ ለመገንዘብ ጥረት ማድረግ ይጠይቃል። አሜሪካ ውስጥም የተደላደለ ኑሮ መፍጠር የሚቻለው የአመለካከት ያስተሳሰብና የስነ ልቦና ለውጥ ስናደርግ ነው።

ከተለያዩ ሀገሮች ወደ አሜሪካ በመምጣት ራሳቸውን በከፍተኛ ደረጃ ያሻሻሉ ሕዝቦች ተገቢውን የአመለካከትና የስነ ልቦና ለውጥ ያደረጉ ናቸው። ተገቢውን የአመለካከትና የስነ ልቦና ለውጥ ማድረግ የታሳናቸው ሕዝቦች ደግሞ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ከፍተኛ ለውጥ በነጥቦቻቸው ሊያስከትሉ አልቻሉም። የአሜሪካን ኅብረተሰብ ሥርዓትን በመረዳት ራሳቸውን የተከሉና በኑሮአቸው የተደላደሉ ለምሳሌነት ከሚጠቀሱት ሕዝቦች የኩባ ሰደተኞች ናቸው። ለረጅም ጊዜ በፍሎሪዳ ክፍለ ግዛት የሠፈሩት የኩባ ተወላጆች ዛሬ በአማሪካ ማኅበራዊና ፖለቲካዊ ዓለም ውስጥ ከፍተኛ ቦታ ይዘው ይገኛሉ። የኩባ ሰደተኞች የአሜሪካን ሥርዓትና አሠራር በመገንዘብ የሀገሪቱን ሕገመንግሥትና የዲሞክራሲ አሠራር በመጠቀም በኅብረተሰቡ ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት ውስጥ በንቃት በመሳተፍ ራሳቸውን ማስከዘር ችለዋል።

በአሜሪካ የፖለቲካ ዋርካ ውስጥ ራሳቸውን በማስገባት ዛሬ ፍሎሪዳን በቁጥጥራቸው ለማድረግ ችለዋል። ዛሬ የኩባ ሰደተኞችን ድጋፍ

ሳያገኝ እንኳን የፍሎሪዳ ዋና አስተዳደሪ ለመሆን ይቅርና የአሜሪካ ንጋዝዳንት ለመሆን እንደማይቻል በቅርቡ ተረድተዋል።

ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ተቀባይነትን ለማግኘት ከሚቻልበት መንገድ አንዱ በሀገሪቱ የፖለቲካ ምርጫ ውስጥ ከፍተኛ ተሳትፎ በማድረግ ነው። ዛሬ የኩባ ተወላጅ የሆኑ ፍሎሪዳ ክፍለ ግዛት ውስጥ የሚኖሩ በአሜሪካ የፖለቲካ አስተዳደር በጣም የተፈሩና የተከበሩ ናቸው። በከፍተኛ ደረጃ ተደራጅተው የፖለቲካ ምርጫ ላይ በከፍተኛ ንቃት ስለሚሳተፉ በኅብረተሰቡ ዘንድ ያላቸው ኃይል ከፍተኛ ነው።

በሌላ በኩል የአሜሪካንን የጥቁር ሕዝብ የፖለቲካ ተሳትፎ ስንመለከት ደግሞ የነዚህን የኩባን ዝርያዎች ግማሹን ያህል እንኳን በፖለቲካ ምርጫ ቢሳተፍ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ዘንድ ከፍተኛ አክብሮትና ተቀባይነት ባገኘ ነበር። የአሜሪካ ጥቁር ሕዝብ ሊገነዘበው ያልቻለው ከፍተኛ ምሥጢር ይህ ነው። ዛሬ በየጉራንጉሩ በድህነት ማጥ ውስጥ የተነከረው አብዛኛው የአሜሪካን ጥቁር ሕዝብ ምርጫ በሚደረግበት ጊዜ በነቂስ ወጥቶ ምርጫ ላይ ቢሳተፍ ኖሮ የጥቁር ሕዝብ ሕይወት ባጭር ጊዜ በተለወጠ ነበር። በዚህ በኩል ጥቁር አሜሪካውያን የተዘናጉ ይመስላሉ። ከኩባ ደሴት ወደ አሜሪካ በድብቅ ለመግባት ጀልባው ተገልጧል ብዙ ሕዝብ እንደተጉዳና የሰባት ዓመት ልጅ እናትም እንደሞተች ባንድ ወቅት አሜሪካ ውስጥ የገነነ ዜና ነበር። በአጋጣሚ ጀልባው በሕገወጥ መንገድ አሜሪካ ሲገባ ስለሆነ የተገለበጠው ልጁ ወደ አባቱ ኩባ መመለስ አለበት በሚል ጭቅጭቅ ተነስቶ ማያሚ አካባቢ የሚገኙ የኩባ ተወላጆች ከዳር እስከዳር ተንቀሳቅሰው በሰልፍ በመውጣት ልጁ ወደ ኩባ እንዳይመለስ ከፍተኛ ተቃውሟቸውን አሳይተው ነበር። ባንድ ሰዎን ይህ ሁኔታ የሀገሪቱ ዋና ዜና እንደነበር ብዙዎቻችን ማስታወስ እንችላለን። የኩባ ሰደተኞች ዋና ክርክራቸው የነበረው የልጁ እናት ውቅያኖስ ውስጥ ሰምጣ የቀረችው ለልጇ ስትል ስለሆነ ልጁን እንደገና ወደኩባ መመለስ የእናትየዋን መስዋዕትነት መና ያስቀረዋል የሚል ነበር። በወቅቱ የአሜሪካ ጠቅላይ

ዓቃቢ ሕግ የነበረችው ጃንት ሪፍ የምትባለው የአሜሪካንን ሕግ ማስከበር አለብኝ በማለት ልጄ ወደ ኩባ እንዲመለስ አድርጋለች።

የወጋ ቢረሳ የተወጋ አይረሳም እንደሚባለው ይህች ጠቅላይ ዓቃቢ ሕግ የሥልጣን ጊዜዋን ጨርሳ ወደ ትውልድ ሀገሯ ፍሎሪዳ በመመለስ ከሁለት ዓመት በኋላ ለፍሎሪዳ ክፍለ ግዛት ዋና አስተዳዳሪነት ለመመረጥ በተወዳደረችበት ጊዜ ቂማቸውን ሳይረሱ የኩባ ዝርያዎች እንዳትመረጥ አድርገዋታል። የኩባ ስደተኞች የአሜሪካ ዲሞክራሲ ምስጢር ስለገባቸው በኩባዎች ላይ በተቃውሞ የሚነሳ የፖለቲካ መሪ ሊኖር አይችልም። እኛም አውቃለን ጉድጓድ ምሰናል እንደሚባለው ኩባዎች በአሜሪካ ምርጫ ወቅት ተሳታፊዎች በመሆናቸው ተፈርተውና ተከብረው ይኖራሉ። የኩባው ልጅ ጉዳይ ትልቅ ዓለም አቀፍ ዜና ሆኖ እንደነበር እናስታውሳለን። ባንድ ሰዎች የአሜሪካ የዜና ማሰራጫ ድርጅቶች ነጋ ጠባ የሚያወሩት ይህንን ነበር። የሰባት ዓመት ልጅ ጉዳይ ዓለም አቀፋዊ ዜና የሆነው በአሜሪካ ውስጥ የሚያስክትለውን የፖለቲካ እንቅስቃሴ በመገምገም ነበር። የዜናውን አቀራረብ ግን በሰብአዊ ርህራሄ ላይ የተመሠረተ እስመስሎታል። የሰብአዊ ርህራሄ ጥያቄ ቢሆን ኖሮ ከአምስት ሺህ በላይ የሚሆኑ የሄይቲ ስደተኞች በመርከብ ሲንገላቱ ያለምንም ርህራሄ ወደመጡበት ወደ ሄይቲ እንዲመለሱ ተገደዋል። በዚህ ጊዜ የጥቁር አሜሪካ ሕዝብ ወጥቶ የተቃውሞ ሰልፍ ቢያደርግ ኖሮ በአካባቢያቸው የፖለቲካ ምርጫውን መቆጣጠር በቻሉ ነበር። ሁናቴውን ስናነጻጽረው ለአምስት ሺህ ሕፃናት ሳይቆረቆር ለአንድ ሕፃን ልጅ መብት ብቻ የአሜሪካ ፖለቲካ ከዳር እስከ ዳር ሊንቀሳቀስ ችሏል። ይህ የሚያመለክተን ታዲያ በአሜሪካ ያሉ ኅብረተሰቦች የአሜሪካንን የፖለቲካ ሂደት እንዴት እንደሚመዝኑት ነው።

የአሜሪካ ሕዝብ የአሜሪካ ኅብረተሰብ መብቱን የሚያስከብረው ዲሞክራሲን በመጠቀም ነው። በሀገራችንም ቢሆን ካለመናገር ደጃዝማችነት

ይቀራል። እንደሚባለው ከኅብረተሰቡ ጉን ተሠልፈን ድምፃችንን ካላሰማን የሚያከብረን አይኖርም።

ሥልጣኔ በመሠረቱ የሰውን ልጅ አኗኗር የሚያሻሽል ነው። አሜሪካ በሕገ መንግሥት ከተመሠረተችበት ከ1776 ጀምሮ ኅብረተሰቡ ከፍተኛ የአኗኗር ለውጥ አድርጓል። በቅርቡ የተከበረውን የአሜሪካንን የ100 ዓመት የእስያሽን ወይም የበረራ ታሪክ ብንመለከት በ100 ዓመታት ውስጥ አሜሪካ ያሳየችው የበረራ ቴክኖሎጂ ምጥቀት እጅግ የሚያስደንቅ ነው። ዘራይት ብራዘርስ በመባል በታወቁት በሁለቱ ወንድማማቾች በ1903 ዓ/ም እካባቢ የተፈለሰፈው የመጀመሪያው አውሮፕላን በአየር ላይ መቆየት የቻለው ለ30 ሰከንድ ብቻ ነበር። መቶ ዓመት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ እጅግ የተራቀቀ ሱፐርሶኒክ የአውሮፕላን ዘመን ላይ መድረስ ብቻ ሳይሆን በየጊዜው የሚፈጠሩት ተዋጊ ጀቶች እፁብ ድንቅ የሚያሰኙ ናቸው። አሜሪካ እንኳን በመቶ ዓመት ይቅርና በአሥር ዓመት እንኳን ከፍተኛ የቴክኖሎጂ ለውጥ የሚታይበት ሀገር ነው። ሀገራቸውን በቴክኖሎጂ ለማራመድ ሀገራቸውን ለማስከበር ከፍተኛ እንቅስቃሴ የሚያደርጉ ሕዝቦች ናቸው። በማንኛውም ጊዜ አዲስ ነገር ለመፍጠር የሚጓጓ ሕዝብ ነው። አዲስ አሠራር ዘዴ ለመፈለግ የሚጣጣር ሕዝብ ነው። ተፈጥሮ የምታፈራውን እጥፍ ድርብ ለማድረግ ዘዴ ለመፍጠር የሚሯሯጡ ሕዝቦች ናቸው። ዛሬ በቡና ምርት የከበሩ በቡና ምርት የቢሊዮን ዶላር ሀብታሞች የሆኑት የጅማና የብራዚል ወይም የኬንያ ገበሬዎች ሳይሆኑ ቡና በማይበቅልበት ሀገር ያሉ የምዕራባውያን የቡና ነጋዴዎች ናቸው።

ቴክኖሎጂው በእጃቸው ሰለሆነ የዓለምን ምርት መቆጣጠር ይችላሉ። የቡና መሣሪያችን በሙሉ የፈለሠፋት ምዕራባውያን ናቸው። የቡና ተክል የተፈጠረበት የቡና ስም የወጣላት ኢትዮጵያ የቡና ቴክኖሎጂ ቀርቶ አብዛኛው ሕዝብ የሚጠቀምበት የቡና ሙቀጫ እንኳን ሳይሻሻል እንዳለ ነው። የቡና አምራቷ ኢትዮጵያ እስካሁን ድረስ የቡና ቴክኖሎጂ ውስጥ

አልገባችም። ባህላችን በፈጠራ ላይ መመሥረት አለበት። አመለካከታችንንና ስነልቦናችንን ለላውጥ ማዘጋጀት አለብን የሥልጣኔ ትርጉም የሥልጣኔ ባህል ይህ ነው። የአሜሪካ ኅብረተሰብ ጽንሰ ሀሳብ ይህ ነው። አሜሪካ መደበቂያ መሸሸሪያ ማኩረፊያ ሳትሆን አዲስ ሀሳብ የምንገባበት አዲስ አመለካከት የምናዳብርበት ራሳችንን የምንጠይቅበት እውቀታችንን የምንመረምርበት መድረክ መሆን ይኖርባታል።

በብዙ አንጻር የአሜሪካ ኅብረተሰብ ከዓለም ሕዝብ በጣም የተለየ ነው ለማለት ይቻላል። በአጭር ጊዜ ውስጥ አንድ አህጉር የሚሆን ሰፊ ሀገር ቆርቆረው አዲስ ሥልጣኔ መሥርተው አዲስ ሕገ መንግሥት ነድፈው የዓለምን ኢኮኖሚ በቁጥጥራቸው ሥር አድርገዋል። የዓለም ኃያላን መንግሥታት ከሚባሉት ሀገሮች አንዷ ሆናለች። አሜሪካንን ከዚህ ደረጃ ላይ ሊያደርሳት ከቻሉት አንዱ የሕዝቡ ኢንተረፕሪንሪሽን ወይም የንግድ ሥራ ቀያሽነት ባሕርይ ስላለው ነው። የአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥራን በመፍጠር በኩል የተካኑ ናቸው። ይህ የኢንተርፕሪንሪ መንፈስ የአሜሪካንን ኅብረተሰብ የሚያንቀሳቅስ ሞተር ነው። የአሜሪካ የኢኮኖሚ ብልጽግና በዚህ በታታሪነት መንፈስ ላይ የተመሠረተ ነው። በኢትዮጵያ ይህ መንፈስ ከነበራቸው ኢትዮጵያውያን መካከል አንዱ ሟቅ በቀለ ሞላ ነበሩ። ከአዲስ አበባ እስከ ጋሙጉፋ ድረስ የሆቴል ሠንሠለት ማቋቋማቸው እጅግ የሚያስመስግናቸው ነው። ሁሉም በየፊናው በተለያዩ መስኮች ቢሰማራ ሀገራችን እንደመታድግ ግልጽ ነው።

በአሜሪካ ውስጥ ለምሳሌ ያህል ብንመለከት UPS የሚባለው የጥቅል ፖስታዎች ባኪ ኩባንያ በአሜሪካ ኢኮኖሚ አዲስ የተፈጠረ የአገልግሎት ሰጭ ድርጅት ነው። ይህን የመሰለ አዲስ የፈጠራ እንቅስቃሴ በአሜሪካ ውስጥ የተለመደ ነው። አዳዲስ የንግድ ሀሳብ መፍጠር በሀብት በገንዘብና በኑሮ ላይ ብቻ ሳይሆን ለሕዝቡ አዲስ የመገልገያ ዘዴ መፍጠሩ ሥልጣኔን ያራምዳል። ይህ ዓይነተኛ የአሜሪካ ኅብረተሰብ ባሕርይ ነው። የኢትዮጵያውያን የበቀለ ሞላ ጽንሰ ሀሳብ ዛሬ በዓለም ላይ ከገነኑት

የሂልተንና የሸራተን ሆቴሎች ጽንሰ ሀሳብ የተለየ አይደለም። በኢትዮጵያም የመጀመሪያው የግል የንግድ ባንክ የሆነው የአዲስ አበባ ባንክ በየክፍለ ሀገሩ በመስፋፋት ላይ እንደነበር የምናስተውሰው ነው። እንዲህ ዓይነቱ ሀሳብ በተለያዩ ዘርፎች በየጊዜው መፍለቅ አለበት። አሜሪካ ውስጥ ስታርባክስ የተባለው የቡና ምርት መሸጫ መደብር በአጭር ጊዜ ውስጥ የቢሊዮን ዶላር ኢኮኖሚ የገነባው በተመሳሳይ የንግድ ፈጠራ በመሄዱ ነው። ይህ የንግድ ፍልስፍና ያገራቷን ኢኮኖሚ ከሚያንቀሳቅሱት አንዱ ክፍል ነው። ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ፍልስፍና ብዙ ነገር መማርና መግባየት ይቻላል። በመሠረቱ እነዚህ የንግድ ፈላስፋዎች ጠለቅ ያለ ሳይንሳዊ ምርምር በማካሄድ ሳይሆን የአሜሪካ ኅብረተሰብ ባህል የወሰዳቸው ናቸው። የዘመኑ የኮምፒውተር ንጉሥ ቢል ጌትስ የኮሌጅ ዲግሪ የሌለው ትምህርቱን አቋርጦ የወጣ ተማሪ እንደነበር የታወቀ ነው። በማንኛውም የትምህርት ደረጃ የፈጠራ ችሎታን መጠቀም እንደሚቻል በግልጽ ያስረዳናል። የኮምፒውተር ንግድም የሚያረቁትም የሚነድፉትም ሕንዶችና ቻይናውያን ቢሆኑም ቢል ጌትስ የቢዝነስ ሀሳቡን በማፍለቁ በኅብረተሰቡ ከፍተኛ ግምት ተሰጥቶታል።

እንግዲህ ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ልንማር የምንችለው የንግድ የፈጠራ ችሎታ ለአንድ ሀገር የኢኮኖሚ ዕድገት መሠረት መሆኑን ነው። አሜሪካንን እዚህ ያደረሰው የአሜሪካንን ኢኮኖሚ የገነባው አንዱ ይህ ነው። ስለ እጼ ሚኒሊክ ዘመነ መንግሥት ከጅቡቲ እስከ አዲስ አበባ ድረስ የተዘረጋው የምድር ባቡር ኩባንያ ለአንድ መቶ ዓመታት ያህል ምንም መሻሻል ሳያደርግ መቆየቱ እጅግ ያሳዝናል። የምድር ባቡር ቴክኖሎጂ በተራቀቀበት በአሁኑ ወቅት ከመቶ ዓመታት በፊት የተቆረቆረ ድርጅት ያለመሻሻሉ እጅግ የሚያሳስብም ብቻ ሳይሆን የሚያሳዝንም ነው። ይህን የትራንስፖርት ዘርፍ የሚደፍረው አገር ወዳድ ኢንተርፕሪንሪ ከተገኘ ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ዕድገት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ሊያደርግ የሚችል ነው።

በዚህ ማጠቃለያ ምዕራፍ ደግመን ደጋግመን መወያየት ያለብን ኢትዮጵያውያን ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ጋር ሊዋሀዱ የሚችሉበትንና ወደ አሜሪካ የመጡበትን ዓላማ አሟልተው ሀገራቸውን የሚረዱበትን መንገድ እንዴት እንደሚቀይሱ ነው። የሀገራቸውን ኢኮኖሚ ለማዳበር ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ሊያገኙት የሚችሉት ትምህርት ምን እንደሆነ መወያየት ያስፈልገናል።

ሌላው ከአሜሪካ ኅብረተሰብም ሆነ ከምዕራባውያን ሥልጣኔ መቅሰም ከሚገባን አንዱ የሥራ ክቡርነትን በሚመለከት ነው። በአሜሪካ ሀብረተሰብ የሥራ ትንሽና ትልቅ የሰውም ሥራ የማይናቅበት ሀገር በመሆኑ ተራ ዝብሬ የአሜሪካ ንፈዝጻንትነት የሚሆንበት ሀገር ሎሚ ከመሸጥ ጀምሮ ሚሊዮን የሚኮንበት ሀገር ቢኖር አሜሪካ ነው። በሀገራችንም ቢሆን እነ ማሞ ካቻ ከሊስትሮንት ከሚማ ጠራጊነት ተነሱት ከፍተኛ ኩባንያ መክፈት ችለዋል። የታወቁ የሆሊውድ የሲኒማ ዝነኞች በአሁኑ ወቅት ባንድ ሲኒማ እስከ 200 ሚሊዮን ዶላር የሚከፈላቸው ባንድ ወቅት የቡና ቤት አስተናጋጆች እንደነበሩ የአደባባይ ምሥጢር ነው። ከዝቅተኛ ነገር መጀመር በአሜሪካ ኅብረተሰብ የተለመደ ነው። ራስን ዝቅ ማድረግ ሳይሆን ራስን ለከፍተኛ ደረጃ ማጨት ነው። ዛሬ ከፍተኛ ደረጃ ላይ የደረሱ ባለማዕረጎችና ከበርቴዎች ከምንም ተነስተው እንደጀመሩ በኩራት መንፈስ የሚናገሩት ነው። በአሜሪካ ኅብረተሰብ ከትንሽ ተነስቶ ከፍተኛ ቦታ ላይ መድረስ እጅግ የሚያከራ የሚያስከብርና የሚያስቀና ነው። ሀገሪቷ አሜሪካም እዚህ የደረሰችው ከትንሽና ከዝቅተኛ ቦታ ተነስታ ነው። የአሜሪካ ኅብረተሰብ ለማንኛውም ሥራ ክብር ይሰጣል ሥራ አስያየማቸውም ክብር የተሞላበት ነው። ለምሳሌ እኛ ጠራጊ የምንለውን በአሜሪካ ኅብረተሰብ የቢልዲንግ ኢንጂነየር ይባላል። እኛ ዘበኛ የምንለውን በአሜሪካ ኅብረተሰብ Security staff ይሉታል። በተቻለ መጠን ሥራው እንዳይናቅና በኅብረተሰቡ ዘንድ የተጠላ እንዳይሆን ከፍተኛ ጥረት ያደርጋሉ። በዚህ ዓይነት አጠራር ልጆችም ከልጅነታቸው ጀመረው ሥራ የማይናቅና የተከበረ መሆኑ በአእምሮአቸው ይቀረጻል። በዚህ ስነ-ሥርዓት

በዚህ የሥራ ዲስፕሊን ስለሚያድጉ ተማሪ ሆነው ራሳቸውን እስኪችሉ ድረስ ትምህርት ቤት በሚዘጋበት ወቅት የተገኘውን ሥራ ከመሥራት ወደጓላ አይሉም። ዛሬ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ጽዳት እየሠራ ምግብ ቤት እያሳለፈ የማይማር የኮሌጅ ተማሪ አይገኝም ያደጉበት ስለሆነ ለነሱ ቅንጣት ያህል አያፍሩበትም። ለአሜሪካኖች ትንሸነት የትልቅነት መጀመሪያ ነው። ለሀገራችን በሚል ብቻ ሳይሆን ሕይወታችን ከአሜሪካ ኅብረተሰብ የምናገኘው ትምህርት ምን እንደሆነ በአስተሳሰባችን በአኗኗራችን ላይ ያስከተለውን ለውጥ መመርመር ይኖርብናል።

ኢትዮጵያውያንም ሆኑ ከሌሎች በማደግ ላይ ካሉ ሀገሮች የመጡ ሕዝቦች ሁሉ ግማሽ አካላቸው ያለው ከእናት አገራቸው እንደመሆኑ መጠን ስለሀገራቸው ዕድገት ስለሀገራቸው ልማት ስለወገኖቻቸውና ስለወዳጆቻቸው ሕይወት መሻሻል ማሰባቸው የማይቀር ነው። ይህን ሃሳብ በሥራ ለመተርጎም ከማንኛውም ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ በተለይ ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ልነቀስመው የሚገባን ሌላው ከፍተኛው ትምህርት የሴቶችን መብት በሚመለከት ነው። ዛሬ በምዕራባውያን ኅብረተሰብም ሆነ በአሜሪካ ሴቶች የተከበረ ቦታ ይዘዋል። በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ሴቶች በተለያዩ የሥራ መስኮች ከወንድ እኩል ተሰልፈው ንቁ የኅብረተሰቡ ተሳታፊ ሆነዋል። በዓለም ደረጃም ስንመለከት የሴቶች መብት ጉዳይ በተለያዩ ዓለም አቀፍ መድረኮች ላይ በየጊዜው ውይይት የሚደረግበት ከፍተኛ ርእስ ሆኖአል። አሁን ባለንበት ወቅት የዓለም ሕዝብ የሴቶችን መብት በሚመለከት ዓይነት እየገለጠ የመጣ ይመስላል። የሴቶችን መብት ለማስከበር በዓለም አቀፍ ደረጃ የሚደረገው እንስቅቃሴ ሥር እየሰደደ ነው።

በተለይ ከአሜሪካ ኅብረተሰብ መገንዘብ የምንችለው የሴቶች መብት ከጥቂቶች መብት ንቅናቄ በጓላ በአሜሪካ ውስጥ ሁለተኛው የሰው ማዕበል ወይም ሁለተኛው የሰብአዊ መብት እንቅስቃሴ ሆኖአል ማለት ይቻላል። የሴቶች የእኩልነት መብት አሜሪካ ውስጥ በተግባር መታየት ከጀመረ ዘመናት አልፈዋል። ዛሬ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ሴቶች ያልተሳተፉበት

የሥራ መስክ የለም። አሜሪካ ውስጥ ወይም ምዕራብ ሀገሮች ውስጥ ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያት እህቶቻችን ይህ ሁኔታ ትልቅ ግንዛቤ ሊፈጥርላቸው ይገባል። አስተሳሰባቸውን በመመርመር በዚህ ዕድል ለመጠቀምና አስፈላጊውን ዘዴ የሚቀይስ አንድ አካል ያስፈልጋቸዋል። በብዙ ሀገሮች ሴቶችን ወደኋላ የሚጎትት ኋላ ቀር ባህል እስካሁን ድረስ እንዳለ ግልጽ ነው። በምዕራባውያን ሀገሮች ውስጥ የሚኖሩ እህቶቻችን ኅብረተሰቡ በሚፈቅድላቸው መብትና ዕድል በመጠቀም ለሦስተኛው ዓለም ኅብረተሰብ አርአያ መሆን ይችላሉ።

በአሜሪካ ውስጥ የአሜሪካ ሴቶች ድርጅት ዛሬ ከፍተኛ ተሰሚነት ሰጣለው ማኅበራዊ ባህላዊ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ጥያቄዎችን በማንሳት የሴቶችን መብት ለማስከበር ከፍተኛ እንቅስቃሴ እያደረገ ነው። በምዕራባውያን ሀገሮች የሚኖሩ እህቶቻችንም ተመሳሳይ ድርጅት ፈጥረው በማንኛውም የኅብረተሰብ ሥልጣኔ እንዲሳተፉ መንቀሳቀስ ይኖርባቸዋል። አሜሪካ በተለያዩ ሁኔታዎች የመብት ማስከበሪያ ሀገር ናት ማለት ይቻላል። በተለያዩ መልኩ የሃይማኖት መብት፣ የሥራ መብት፣ የትምህርት መብት፣ የሚያስከብሩ የተለያዩ ድርጅቶች ተፈጥረዋል። አሜሪካ በሌላ መልኩ የነፃነት መድረክ ነው ማለት ይቻላል። በአሜሪካ ውስጥ ኢትዮጵያውያት እህቶቻችን አንድ ጠንካራ ድርጅት ያስፈልጋቸዋል። ለሴቶች መሻሻል፣ ለሴቶች ትምህርት፣ ለሴቶች ዕድገት የሚቆረቆር በተለያዩ ጉዳዮች ላይ ያተኮረ የሴቶችን መብት የሚያስከብር ከፍተኛ ድርጅት መዘርጋት አስፈላጊ ነው። ዛሬ በከፍተኛ ትምህርት ላይ የተሰማሩ ኢትዮጵያውያት እህቶቻችን ጥቂት አይደሉም። ቁጥራቸው አነስም አደገም ለተተዘው ትውልድ መሠረት መጣል አለበት። በእነዚህ መሠረታዊ ድርጅቶች አማካይነት የኢትዮጵያ ሴቶች በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ሲኖሩ ሲያጋጥሟቸው የሚችሉትን ችግሮች፣ ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ጋር ሊዋሃዱ የሚችሉበትን መንገድ ለማሳየት በምዕራባውያን ሥልጣኔ የሚሳተፉበትን መንገድ ለመቀየስ የመወያየ መድረክ መፍጠር ይችላሉ። በኢትዮጵያ ውስጥ የሴቶች ኑሮ የሚሻሻልበትን መንገድ ለመቀየስ የሚጣጣር የሴቶች ትልቅ መድረክ ሊሆን ይችላል።

በማንኛውም ኅብረተሰብ ለሴቶች ወድቀት ትልቁ መንስኤ በትምህርት መስክ ያለመሳተፍ ነው። ስለሆነም አሜሪካ ውስጥ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያት እህቶቻችን በትምህርት የሚሳተፉበትን መንገድ የሚከታተልና የሚያበረታታ ድርጅት ሊኖር ይገባል።

አሜሪካ ውስጥ የምንኖር ኢትዮጵያውያን የተለያዩ ድርጅቶችን በመፍጠር ረገድ እጅግ ወደ ኋላ የቀረን መሆናችን የሚያጠራጥር አይደለም። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ሁሉም መብቱንና ጥቅሙን ለማስከበር በየፊናው ተደራጅቶ ይገኛል። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ምሥራቅ አውሮፓውያን፣ እስራኤላውያን፣ የልዩ ልዩ አረብ ሀገር ተወላጆች፣ የሕንድ፣ የቻይና፣ የኮርያ ተወላጆች መብታቸውን ለማስከበር በተለያዩ ፈርጅ ተደራጅተው ይገኛሉ። ይህ የኅብረተሰቡን ንቃት የሚያመለክት ነው። እነዚህ የተለያዩ ድርጅቶች እነሱም አደገም ለኅብረተሰቡ የተለያዩ ክፍሎች ዋስትናን የሚሰጡ ድርጅቶች ናቸው። በዚህ ረገድ ግን ኢትዮጵያውያን ወደኋላ የቀሩ ይመስላሉ።

የኢትዮጵያውያንን ዋስትና የሚያስከብር የተጠናከረ ድርጅት አሜሪካ ውስጥ ገና አልተቋቋመም። በእህቶቻችን በኩል ደግሞ የሚያሳዩት ድርጅታዊ እንቅስቃሴ በጣም የተዳከመ ነው። የአፍሪካን አህጉር በሚመለከት የምዕራብ አፍሪካ፣ የሰሜን አፍሪካ፣ የምሥራቅ አፍሪካ፣ የደቡባዊ አፍሪካ ሴቶች በአካባቢያቸው ቢደራጁ ከፍተኛ እንቅስቃሴ ማሳየት ይችላሉ። የሴቶችን ድርጅት በሚመለከት የአረብ ተወላጆች ራሳቸውን እያሰላሰቡና እያደራጁ ይገኛሉ የጥቁሩን ዓለም በሚመለከት የሄይቲ ተወላጆች በአሜሪካ ውስጥ የተጠናከረ ድርጅት አላቸው ይህም እንቅስቃሴ በጣም የሚያበረታታ ነው። አሜሪካ ውስጥ ያለአንዳች ድርጅት አንድ ሕዝብ ተሰሚነት ሊኖረው አይችልም። ማንኛውም የኅብረተሰብ ክፍል በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ተደማጭነት ሊኖረው የሚችለው ድምጹን የሚያሰማለት ድርጅት ሲፈጥር ብቻ ነው። የኢትዮጵያ ሴቶች ተመሳሳይ ድርጅት ለማቋቋም የሚያስተባብራቸውና አስፈላጊውን ምክርና ድጋፍ የሚሰጣቸው አካል

ሲያገኙ ይችላሉ። ከዚህም አልፎ በተለያዩ አህጉራዊና ዓለም አቀፋዊ ድርጅቶች ውስጥ በመሳተፍ የኢትዮጵያ ሴቶች ተሰሚነታቸውን ሊያጠናክሩ ይችላሉ።

የምስተኛውን ዓለም ሕዝብ ወደኋላ ካስቀሩት ሁኔታዎች አንዱ የሕብረተሰቡ ግማሽ የሆኑትን የሴቶች መብት ያለግስከበሩ ነው። ይህን የሚያህል ከፍተኛ ቁጥር ያለውን የኅብረተሰቡን ክፍል ከትምህርት፣ ከመደበኛ ሥራ፣ ከሳይንስና ከቴክኖሎጂ፣ አርቆ ዕድገትን፣ ልማትን፣ ሥልጣኔን ማስፋፋት እንደማይቻል ሳይታለም የተፈታ ነው።

የምዕራባውያን ሥልጣኔ ለዓለም ሕዝብ ካበረከታቸው ታላላቅ የማኅበራዊ ለውጦች አንዱ የሴቶችን የእኩልነት መብት ማስከበር ነው። የሴቶችን መብት በሚመለከት ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ በስተቀር አብዛኛው ዓለም ጨለማ ውስጥ የሚኖር ይመስላል። በታዲያ ሀገሮች የሚታየው የሴቶች የኑሮ ሁኔታ እጅግ የሚያጠያይቅ ደረጃ ላይ ደርሷል። በነዚህ በታዲያ ሀገሮች ትልቅ የማኅበራዊና የባህል ለውጥ መደረግ ያለበት የሴቶችን የእኩልነት መብት በተመለከተ ሊሆን ይገባዋል። ከሥልጣኔ ትርጉሙ አንዱ የአስተሳሰብ ለውጥ ነው። በኢትዮጵያውያን መካከል ከፍተኛ ያስተሳሰብና የአመለካከት ለውጥ መታየት ያለበት አንዱ የሴቶችን መብት በሚመለከት ነው። ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ ጋር በመቀላቀላችን ኅብረተሰቡ የሴቶችን መብት በማክበር በኩል ምን ያህል እንደመጠቀመን ያሳያል። አዲሶች አይሆኑም። በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ከምናየው ማኅበራዊ ለውጦች አንዱ የልጆች አስተዳደር ኃላፊነት በወንድም በሴቱም በእኩል ደረጃ እጅግ የተከበረ መሆኑን ነው። ቤተሰብ ምሥረታ የጋራ ኃላፊነት በመሆኑ የፋክክር ቤት ሳይዘጋ ያድራል እንዳይሆን የተጠናከረ ኅብረተሰብ ለመፍጠር ኃላፊነትን የጋራ አድርጎ መቀበል አስፈላጊ ነው።

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ከተወያየንባቸው ዐበይት ነጥቦች አንዱ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያንን በሚመለከት ነው። በአሁኑ ወቅት

በተለይ በካናዳና በአሜሪካ በከፍተኛ ደረጃ በመደራጀት ለኢትዮጵያውያን ከፍተኛ ማኅበራዊና ሃይማኖታዊ አገልግሎት በመስጠት ላይ ያለች ድርጅት ናት።

ኢትዮጵያውያን በተለያዩ የምዕራብ ሀገሮች ተሰራጭተው የሚኖሩት ባህላቸውን ሽሽት ሳይሆን ኑሮአቸውን ለማሻሻል ስለሆነ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በመካከላቸው መገኘቷ ከፍተኛ አስኝታ ነው። በተለይ የተጠናከረ የኢትዮጵያውያን ማኅበራዊ ድርጅቶች በሌሉበት በምዕራባውያን ኅብረተሰብ አንድ ጠንካራ ድርጅት ያለችው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ናት። ዛሬ በካናዳና ዋና ዋና በሆኑ በአሜሪካ ከተሞች የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን የሌለችበት የለም። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ልጆቿን ሰብሰባ የያዘች ድርጅት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ናት። ኢትዮጵያውያንን የሚያሰባሰብና የሚያገናኝ ድርጅት በሌለበት የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን መኖር ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው። የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከኢትዮጵያ ኅብረተሰብ ጋር ለረጅም ዘመናት አብራ የተሳሰረች ናት። በኢትዮጵያ ኅብረተሰብ ታሪክ ውስጥ ልዩ ቦታ ያላት ቤተ ክርስቲያን ናት።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ለኢትዮጵያና ለአፍሪካ ትልቅ የታሪክ ቅርስ ናት። አሜሪካ ውስጥ ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የምታበረክተው መንፈሳዊ ማኅበራዊና ባህላዊ አገልግሎት በቀላሉ የሚገመት አይደለም። ባለፉት አሥር ዓመታት ውስጥ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በሰሜን አሜሪካ ከፍተኛ ዕድገት እያሳየች ነው። ባጭር ጊዜ ውስጥ ብዙ ቤተ ክርስቲያኖች እየተተከሉ ናቸው። የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ የታሪክ ምልክት በመሆኗ ለአዲሱ ትውልድ ማስተላለፍ/ ማስረከብ ግዴታችን ነው። የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ህልውና ተተኪው ትውልድ እንደመሆኑ የአሁኑ ትውልድ ይህንን ከፍተኛ ቅርስ ለመጥፋት ትውልድ የማስተላለፍ ከፍተኛ ኃላፊነት አለበት። ይህንን ኃላፊነት ለመወጣት አሁን

ያለችበትን የቤተ ክርስቲያኗን ይዘት በማጥናት ለተተኪው ትውልድ ለማስተላለፍ ምን መደረግ እንዳለበት ውይይት የሚያስፈልገው ጉዳይ ነው። ይህን የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የምታበረክተውን ክፍተት ማሕበራዊ አስተዋጽኦ በመገንዘብ በምዕራብ ሀገሮች የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ለቤተ ክርስቲያኗ አስተማማኝ የፋይናንስና የድርጅት ድጋፍ በማሳየት ቤተ ክርስቲያኗን ማጠናከር አጅግ አስፈላጊ ነው።

የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከሁሉ በላይ ወጣቱን ክፍል ለመሳብ አስፈላጊውን ድርጅት መፍጠር ይኖርባታል። ለአብነት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ መዘምራን ማሕበር የኦርቶዶክስ የወንጌል መልእክተኞች የመሳሰሉትን የተለያዩ ድርጅቶች በመፍጠር ቤተ ክርስቲያኗን ማጠናከር ይቻላል። በተጨማሪም ስለቤተክርስቲያን አመራርና አስተዳደር ለመወያየት የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ካህናት ማኅበር የኦርቶዶክስ ቲዬሎጂያንን የሚያሰባስብ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ማኅበር በማቋቋም ለተተኪው ትውልድ ያለንን ኃላፊነት ለመወጣት ሊያዘጋጀን ይችላል። በተለይ በአሜሪካ የሚገኙ የኦርቶዶክስ ካህናት በየጊዜው ዓመታዊ አጠቃላይ ጉባኤ በማድረግ በሰሜን አሜሪካ የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን እንዴት መስፋፋት እንደምትችል መወያየት ይኖርባቸዋል።

በተጨማሪ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በአሁኑ ወቅት ከሃይማኖት ትምህርት ባሻገር የአንደኛ ደረጃ የቀለም ትምህርት ቤት የምትከፍትበትን መንገድ ማጥናትና ማስጠናት ይኖርባታል። በተለይ የኢትዮጵያ ቋንቋዎች በምዕራባውያን ሀገሮች ውስጥ እየጠፉ ሊሄዱ ስለሚችሉ አንድ የቋንቋ ኢንስቲትዩት በመፍጠር ተተኪው የኢትዮጵያ ትውልድ የሀገሩን ባህል ታሪክና ቋንቋ እየተማረ እንዲያድግ መንገድ መፍጠር ይኖርበታል። በተለይ ወጣቱን ትውልድ ለመሳብ የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ምን ዓይነት አቀራረብ ማድረግ እንዳለባት ማጥናትና ማስጠናት ይኖርባታል። ምእመናንም ወደ ኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በብዛት በሚሳተፉበት በአሁኑ ወቅት አባላትን እንዴት መያዝ እንደምትችል ዘዴ መቀየስ ያለባት አሁን

ነው። የምዕራባውያን ሥልጣኔ የምዕራባውያን በሳይንስና በቴክኖሎጂ ያሳዩት ምጥቀት ለብዙ ኢትዮጵያውያን የሥራ ዕድል ለመፍጠር ችሏል። የምዕራባውያን ሥልጣኔ ለብዙ ኢትዮጵያውያን የከፍተኛ ትምህርት ዕድል ለመፍጠር ችሏል። ነገር ግን የምዕራባውያን ሥልጣኔ ለኢትዮጵያውያን መንፈሳዊ ሕይወት የሚያበረክተው ብዙም የለ። ስለዚህ ኢትዮጵያውያን የራሳቸውን ማኅበራዊ ድርጅት በመፍጠርና ስነ ልቦናዊ ሕይወታቸውን በማደስ ከፍተኛ እንቅስቃሴ ማሳየት ይኖርባቸዋል።

የኢትዮጵያ ሕዝብ ለረዥም ጊዜ በነጻነት የኖረ የሚያኮራ ባህል፣ የሚያኮራ ታሪክ ያለው በመሆኑ በመንፈሳዊና በማኅበራዊ ሕይወቱ ከምዕራባውያን ሥልጣኔ የሚዋሰው አይኖርም። የራሱ ቋንቋ የራሱ ሃይማኖት ያለው በራሱ የሚተማመንና በማንነቱ የሚኮራ ታሪኩንና ሃይማኖቱን መጠበቅ እንጂ የሃይማኖት ትውስት የሚያስፈልገው ሕዝብ አይደለም። ምዕራባውያኖች የሚሰብኩለት እግዚአብሔርን፣ ምዕራባውያን የሚያመልኩትን እግዚአብሔርን የኢትዮጵያ ሕዝብ ከተቀበለው ሁለት ሽህ ዓመታት አልፈዋል።

ቀደም ሲል እንደገለጽነው የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በሰሜን አሜሪካ የምትከተለውን የአስተዳደር መዋቅር እንደገና በማጥናት በተለያዩ ክፍላት ግዛት ውስጥ የተመሠረቱትን ቤተክርስቲያናት የሚያገናኝ አዲስ መዋቅር መፍጠር ይኖርባታል። ዛሬ የካቶሊክ ቤተክርስቲያን በሃለም ውስጥ ጠንካራ ቤተክርስቲያን ለመሆን የበቃችው በመሠረተችው እጅግ በተራቀቀ የድርጅት ኃይል ነው። በማንኛውም ማኅበራዊ እንቅስቃሴ ድርጅት ኃይል ነው። የካቶሊክ ቤተክርስቲያን በሕዝቡ ኑሮ ውስጥ አስተዳደሯን በመዘርጋት በትምህርት፣ በሕክምና፣ በስፖርት፣ በሳይንስና ቴክኖሎጂ ምርምርም ሆነ በማንኛውም የሕዝቡ ኑሮ ውስጥ በመግባት ከፍተኛ እንቅስቃሴ የምታደርግ ድርጅት ናት። የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ከአሁኑ ጀምሮ ለሕዝቡ የምትሰጠውን አገልግሎት በትምህርት በጤና በልማት በተለይ አሜሪካ

ውስጥ ባለ ትላልቅ ከተሞች የሕፃናት መዋያና የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በመካፈት ድርጅቷን ማጠናከር ይኖርበታል።

ዛሬ የካቶሊክ ቤተክርስቲያን ብቻ ላትሆን አብዛኛዎቹ በአሜሪካ የሚገኙ ቤተክርስቲያናት የራሳቸው የትምህርት ድርጅት እንዳላቸው የታወቀ ነው። የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን በሕዝቡ ማኅበራዊ ሕይወት ላይ ከፍተኛ አገልግሎት መስጠት ትችላለች። ከመቸውም ጊዜ የበለጠ ሕዝቡ ወደ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን እየጎረፈ በመምጣት ላይ ስላለ ይህን ዕድል ለመጠቀም የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ዝግጅቷን ማሳመር ይኖርባታል።

የቤተሰብ ምስረታና የልጆች አስተዳደግ በሰሜን በአሜሪካ ስላለው ሁኔታ ሌላው ከፍተኛ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ነጥብ ነው። ቤተሰብ ጠንካራ ንብረተሰብ የምንገነባበት ተቋም እንደመሆኑ መጠን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ተወልደው የሚያደጉ ኢትዮጵያውያን ልጆች በተለያዩ ባህል ውስጥ ስለሚያድጉ ብዙ ውጣ ውረድ ይጠብቃቸዋል። በቋንቋቸው፣ በባህላቸው ፣ በእኗኗቸው የብዙ ባህል ውጤት እንደመሆናቸው መጠን ጠንካራ ትውልድ ለመፍጠር ማንነታቸውን፣ ባህላቸውን ታሪካቸውን፣ ሃይማኖታቸውን ጠንቅቀው አውቀውና ተረድተው ማደግ ይኖርባቸዋል። በትላልቅ ከተሞች ተቋቁሞ የሚገኘው የኢትዮጵያ ኮሚኒቲ ለንብረተሰቡ የተለያዩ ማህበራዊና ትምህርታዊ አገልግሎቶችን በመስጠት ላይ ነው። ይህ ድርጅት ለቤተሰብ ለወጣቶች ለእናቶች ለአባቶች የሚሰጠውን አገልግሎት እንዴት ሊያስፋፋ እንደሚችል ማጥናት ይኖርብናል።

አዲስ የሚመጡትን ኢትዮጵያውያን ቦታ ለማስያዝና ለማቋቋም ከኢትዮጵያውያን የተውጣጣ ግብረ ሀይል በከፍለ ሀገርና በአካባቢ ደረጃ በኮሙኒቲው አማካይነት መደራጀት ይኖርበታል። የኢትዮጵያ ኮሙኒትም ኢትዮጵያውያን ምሁራንን ከአካባቢው በማሰባሰብ የሌቶችን ጉዳይ የወጣቶችን ጉዳይ የሕፃናትን ጉዳይ በሚመለከት አስፈላጊውን ትምህርት

ማቅረብ ይቻላል። የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ በጎ ፈቃደኞችን በማሰባሰብ ልዩ ልዩ አገልግሎቶችን መስጠት ይቻላል። በተለይ ቋንቋ እጅግ አስፈላጊ እንደመሆኑ መጠን የእንግሊዘኛ ቋንቋ ትምህርት ለሚፈልጉ ኮሙኒቲው አስፈላጊውን ዕቅድ ማውጣት ይችላል። የቋንቋ ትምህርት በነፃ የሚያስተምሩ ብዙ ድርጅቶች ስላሉ በኮሙኒቲው በኩል ዝግጅት ማድረግ ይቻላል። የኢትዮጵያ ኮሚኒቲ በከፍተኛ ትምህርት መሳተፍ ለሚፈልጉ ኢትዮጵያውያን በባለሙያዎች የተጠናና የተዘጋጀ የትምህርት አመራር እንዲቀርብ ጥረት ማድረግ ይቻላል። እንዲህ ዓይነቱ ርዳታ ሁልጊዜ በድርጅት ብቻ ሳይሆን በኢትዮጵያ ንብረተሰብ መካከል የርስ በርስ መረዳዳት ስሜትን መፍጠር ይኖርበታል። አሜሪካ ውስጥ ከተለያዩ ሀገሮች የመጡ ንብረተሰቦች ርስ በርሳቸው በመረዳዳት ከፍተኛ ትብብር የሚያሳዩ ብዙዎች ናቸው።

ቀደም ሲል ኩባን በሚመለከት እንደገለጽነው የኩባ ሕዝብ በመካከላቸው ከፍተኛ መተባበር ስላለ በንብረተሰቡ ዘንድ የተፈሩና የተከበሩ ናቸው። የአሜሪካ ንብረተሰብም ስለኢትዮጵያ ያለው አስተያየትና ግምት የሚመዘነው ኢትዮጵያውያን ርስ በርሳቸው በመረዳዳት በሚያበረክቱት የሥራ ውጤት ነው።

ባንድ ወቅት በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የሰራ ባልደረባዬ የነበረ በአኩሪ ወቅት አሜሪካ ውስጥ ስመጥር ከሆኑት ዩኒቨርሲቲዎች በከፍተኛ የአስተዳደር ደረጃ ላይ የሚገኝ የከፍተኛ ትምህርታቸውን ለመከታተል አዲስ ለመጡ ኢትዮጵያውያን ባቀረበው ንግግር “በአሜሪካ የከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች ውስጥ የምንገኝ ኢትዮጵያውያን ለሌሎች ኢትዮጵያውያን እህቶቻችንና ወንድሞቻችን ጥሩ ዕድል ለመክፈት ራሳችንን እንደ ኢትዮጵያ አምባሳደር አድርገን ማየት ይኖርብናል” በማለት የተናገረው ትልቅ ትምህርት ያዘለ ነው። በርግጥም እንደተናገረው ጥሩ መሠረት በመጣላችን ከእኛ በኋላ ዩኒቨርሲቲው በየዓመቱ ያለማቋረጥ በተለያዩ የትምህርት መስኮች ለብዙ ኢትዮጵያውያን የነፃ ትምህርት ዕድል ሲሰጥ ቆይቷል።

ይህ የአምባሳደርነት ጽንሰ ሀሳብ በኮሌጅና በዩኒቨርሲቲ ተወስኖ መቅረት ያለበት ሳይሆን በማንኛውም መስክ በማንኛውም መደብ የተሰማራ ኢትዮጵያዊ ሁሉ ከኋላችን ለሚመጡ ኢትዮጵያውያን ጥሩ ዕድል መክፈት ይችላል።

በማንኛውም ኅብረተሰብ አዲሱ ትውልድ በሁለት በተለያዩ ዓለሞች ውስጥ እንደሚኖር የኅብረተሰብ ሕግ ያስገድዳል። በተለይ የልጅነት ጊዜያቸውን የወጣትነት ዘመናቸውን በምዕራብ ዓለም ውስጥ የሚያሳልፉ ኢትዮጵያውያን በኅብረተሰቡ ውስጥ የሚያጋጥሟቸው ሁኔታ በጣም የተለየ ነው። በሁለት በጣም በተለያዩ ባህሎች ውስጥ መኖራቸው ችግር የሚፈጥር መስሎ ቢታይም በጥሞና ከተመለከትነው ጠንካራ መሠረት ሊፈጥርላቸው ይችላል። የምንከተለው የአስተዳዳሪ ስልት በባህል ቅንብር ላይ ማተኮር አለበት በሁለት ባህል ውስጥ ማድግ አስተሳሰብንና አመለካከትን ሊያስፋልን ይችላል። ስለዓለም ስለአካባቢያችን ጠለቅ ያለ እውቀት ልናዳብር እንችላለን። በአንድ ኅብረተሰብ ውስጥ የትውልድ ልዩነት መፈጠሩ በኅብረተሰብ የተፈጥሮ ሕግ ነው። የሰው ልጅ በሚያጋጥመው ሂደት የራሱን ባህል የመፍጠርና የማዳበር ችሎታ አለው። ምንጊዜም ቢሆን አንድ ኅብረተሰብ አዲስ አሠራር አዲስ መንገድ አዲስ እኗኗር ይፈጥራል። በምዕራባውያን ሥልጣኔና ባህል ውስጥ መኖር አዲስ ባሕርይ አዲስ የኑሮ ስልት እንድንፈጥር ይገፋፋል። አዲሱ ትውልድ በማንኛውም ኅብረተሰብ የራሱ የሆነ አዲስ ባህል አዲስ አሠራር አዲስ አስተሳሰብ አዲስ ፍልስፍና መፍጠር አለበት። ይህም የኅብረተሰብ ሂደት በማንኛውም ሕብረተሰብ የሚከሰት የኅብረተሰብ ሕግ ነው። እያንዳንዱ ትውልድ የራሱን ሥልጣኔ የራሱን ፊርማ በታሪክ ላይ ያስቀምጣል። ለዘላለም ግን አብሮን የሚኖር ማንነታችን ነው። በሥልጣኔ ብንመጥቅ በሥልጣኔ ብንራቀቅ ማንነታችን ኢትዮጵያዊነታችን ወይም አሜሪካዊነታችን ለዘላለም የሚኖር ስለሆነ ይህ ማንነታችን የታሪክ ቅርስ ነው ለማለት ይቻላል።

አዲሱ የኢትዮጵያ ትውልድ በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ሥልጣኔ ቢራቀቅ ማንነቱንና ኢትዮጵያዊነቱን አይቀይረውም። የሰው ልጅ ሕይወት የተሟላ የሚሆነው ይህንን መሠረታዊ ስነ ልቦናዊ ጥያቄ ስንመልስ ነው። በባርነት ቀንበር በመጠመዳቸው ለጥቁር አሜሪካውያን ትልቁ ችግር ማንነታቸውን ያለማግኘት ነው። ይህ ከፍተኛ ስነ ልቦናዊ ጥያቄ ለዘላለም በአእምሮአቸው ሲበላላ ይኖራል። ይህን በሚመለከት የኢትዮጵያ ልጆች ጥርት ያለ ታሪክ ባህል ስላላቸው ማንነታቸውን በሚመለከት ሲከነክናቸው የሚኖር ጉዳይ ሊሆን አይችልም። ማንነታቸውን ለመረዳት መሠረታቸውን አመጣጣቸውን ግልጽ ባለ ሁኔታ ለማወቅ ርቀው መሄድ የለባቸውም። ይህ ስነ ልቦናዊ መንከራተት የሚደርስባቸው ከሆነ ያባይን ልጅ ውሃ ጠማው ይሆናል። ታሪክን መንከባከብ ባህልን መጠበቅ ለተተኪው ትውልድ ከፍተኛ ሥነ ልቦናዊ ቅርስ ነው።

በዚህ መጽሐፍ ከተወያየንባቸው ዓብይት ነጥቦች አንዱ ትምህርትን በሚመለከት ነው። ለዚህ ማጠቃለያ ምዕራፍ ይህ ትምህርትና ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ የሚለው ርእስ በዚህ መጽሐፍ ካነሳናቸው ጉዳዮች ሁሉ ከፍተኛ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ መሠረታዊ ጥያቄ ነው። የምስተኛው ዓለም ሕዝብ አሁን ካለበት የኢኮኖሚ እዘቅት ውስጥ ሊወጣ የሚችለው ከምዕራባውያን ሀገሮች በሚያገኘው ድካማ ሳይሆን ያገሩን ሰርዶ ባገሩ በሬ እንደሚባለው ልጆቿ በዘመናዊ የሳይንስና የቴክኖሎጂ ትምህርት በከፍተኛ ደረጃ ተሰማርተው ሀገራቸውን ከዓለም ኅብረተሰብ ሥልጣኔ ጋር ለማራመድ በሚያደርጉት ያልተቆጠበ ጥረት ነው።

ኢትዮጵያውያን ከየት ወዴት ለሚለው መልሱ ሊገኝ የሚችለው ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሕብረተሰብ ውስጥ ለመዋሃድ በከፍተኛ ትምህርት መስክ መስማራት ይኖርባቸዋል። ደጋግመን እንዳወሳነው ለማንኛውም ኅብረተሰብ ወደ ምዕራባውያን ሀገሮች ለመምጣት ከገፋፋቸው ሁኔታዎች አንዱ በትምህርት ለመግፋትና ለልጆቻቸው የትምህርት ዕድል ለመክፈት መሆኑ ግልጽ ነው። የሥልጣኔ መሠረቱ ትምህርት ነው።

እያንዳንዱ ከውጭ የመጣ ተወላጅ ለራሱ የሚያዋጣውን መንገድ መፍጠር ይኖርበታል። በኅብረተሰብ ውስጥ ኑሮአቸው ሊሳካ የሚችለው በምን መንገድ መሆኑን እያንዳንዱ ሕዝብ መገምገም ይኖርበታል። በዛሬው በአሜሪካ ኅብረተሰብ እንግሊዝኛ በውል መናገር የማይችሉ የቻይና ተወላጆች በሳይንስና በቴክኖሎጂ ትምህርት በመካኖቸው/ ችሎታ በማግኘታቸው የአሜሪካንን ዩኒቨርሲቲ አጥለቅልቀውታል።

ዛሬ በግልጽ እንደምናየው አሜሪካ የወቅቱን የዓለም የኢኮኖሚ ሚዛንን በመገንዘብ በከፍተኛ የኢኮኖሚ ግንባታ ያሰችውን ቻይናን ለመቆጣጠር እንዲያመቻት ከሕንድ ጋር መተባበር ጀምራለች። ከቅርብ ጊዜ ጀምሮ ትላልቅ የአሜሪካ ፋብሪካዎች በሕንድ ምድር ላይ በመተከል ላይ ናቸው። በተለይ በኤሌክትሮኒክስ ቴክኖሎጂ ሕንዶች የሰለጠኑ የሰው ኃይል ስላላቸው ከቻይና ጋር መወዳደር ይችላሉ። ሕንድ የተፈጥሮ ቅርስ ኖሯት ሳይሆን የሕንድ ወጣቶች በሳይንስና በቴክኖሎጂ ትምህርት የተሰማሩ በመሆናቸው ነው። ዕውቀት ከፍተኛ የአእምሮ ቅርስ መሆኑን የአፍሪካ ሕዝብ መገንዘብ ይኖርበታል። ከሕንድ አጥፍ ድርብ የተፈጥሮ ቅርስ ያላት አፍሪካ ከመቼውም ጊዜ የበለጠ የአእምሮ ቅርሷን ማዳበር ይኖርባታል። በሰሜን አሜሪካና በሌሎች ምዕራባውያን ሀገሮች የሚገኙ አፍሪካውያን እንደቻይናዎችና ሕንዶች በከፍተኛ ትምህርት ላይ በመረባረብ ኃይላቸውን ማሳየት ይኖርባቸዋል።

በአሁኑ ወቅት ብዙ የአፍሪካ ሀገር ተወላጆች በተለያዩ የትምህርት መስክ ተሰማርተው ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሰዋል። ነገር ግን ቁጥራቸው በጣም ያነሰ ነው። አብዛኛው አፍሪካዊ የሚሰማራበት መስክ ባለመሆኑ በዚህ መንገድ ወጣት ኢትዮጵያውያን በከፍተኛ ትምህርት ሊሰማሩ የሚችሉበትን መንገድ ለመፍጠር የተደራጀ ኃይል ያስፈልጋል። በከፍተኛ ትምህርት ላይ የተሰማሩ ኢትዮጵያውያን ለንድ የትምህርት ድርጅት በማቋቋም ወጣቱን ሊያሰባስቡ ይችላሉ። አዲሱን ትውልድ ልንገነባ የምንችለው በትምህርት

እንዲገፋ መንገዱን ስናስይዘው ነው። ራስን ማቋቋም ራስን ቦታ ማስያዝ የተለመደ ቢሆንም የረጅም ጊዜ ዕቅድ በኅብረተሰብ ደረጃ እንዲኖረን ይገባል።

በተለያዩ ጊዜያት ኢትዮጵያ በአስከፊ ድርቅ በተመታችበት ወቅት የምዕራብ ሕዝብ ከዳር እስከዳር በመንቀሳቀስ ኢትዮጵያን ረድቷል። እንዲህ ያለ አጋጣሚ በኢትዮጵያ ውስጥ ሲፈጠር እኛም በበኩላችን ከፍተኛ ትብብር መፍጠር ይኖርብናል። የኢትዮጵያን ችግር ለመፍታት የውይይት መድረክ መመሥረት አለበት። በኛ በኩል ከፍተኛ መተባበርን ለዓለም ሕዝብ ካሳየን ኢትዮጵያን ለመርዳት ወደኋላ የሚል ሀገር የለም። የምዕራቡ ዓለም ኢትዮጵያን ለመርዳት ዝግጁ ይመስላል። ዛሬ ከሞላ ጉደል የዓለም ሕዝብ ኢትዮጵያን ለመርዳት በማንኛውም አጋጣሚ ዝግጁ መሆኑን በግልጽ እናያለን። ሌላው ዓለም ኢትዮጵያን ለመርዳት ይህን ያህል እንቅስቃሴ ሲያሳይ የኢትዮጵያ ልጆች የሆንን ደግሞ ራሳችንን በማስተባበር ለሀገራችን ቋሚ የሆነ ነገር ለመሥራት መዘጋጀት አለብን።

በዘጠኙን አባባል ዞሮ ዞሮ መዝጊያው ጭራሮ እንደሚባለው የኅብረተሰብ መቋጠሪያው በተሰባለች እንደመሆኑ መጠን በተሰባለች ለማጠናከር ከፍተኛ ትኩረት መስጠት ይኖርብናል። ተተኪውን ትውልድ መስመር ለማስያዝ ጥረቱ የሚጀምረው ከቤተሰብ ስለሆነ በቤተሰብ ደረጃ ያለብንን ኃላፊነት መገንዘብ አስፈላጊ ነው።

በአሁኑ ወቅት እጅግ አሳሳቢ የሆነው አሜሪካ ውስጥ የልጆች አስተዳደራዊን በሚመለከት ነው። ይህን መስክ በሚመለከት ለወደፊት ሰፊ ያለ ጥናት መካሄድ እንዳለበት እናለምናለን። ለአሜሪካ ኅብረተሰብ ብቁ፣ ለሀገራቸው አለኝታ፣ ዜጎችን ለማፍራት በአሜሪካ ሥርዓት ውስጥ ገብተው ታታሪ ሠራተኞች ሆነው ለራሳቸው፣ ለኅብረተሰባቸው፣ ለሀገራቸው፣ የሚያስቡ፣ አርቀው የሚያስተውሉ፣ በራሳቸው የሚተማመኑ፣ ባህላቸውንና ታሪካቸው ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ጋር አጣምረው የሚይዙና ከፍተኛውን

የባሕርይ ውህደት እንዲያሳዩ መንገዱን መቀየስ ያለብን አሁን ነው። ተተኪው ትውልድ ዓላማ እንዲኖረው በሥራ እንዲያምን ከሌሎች አከዮቻቸው ጋር መወዳደር እንደሚችሉ ማዘጋጀት ያስፈልጋል። በአሜሪካ ኅብረተሰብ ልጆች ከሕፃንነታቸው ጀምረው በተለያዩ ኖሮግራሞች ይሳተፋሉ። እነዚህ ልዩ ልዩ ኖሮግራሞች አእምሮአቸውን እንዲያዳብሩ ማነበራዊ ግንኙነታቸውን እንዲያጠናክሩ በራሳቸው እንዲተማመኑ በሩን ይከፍትላቸዋል። ት/ቤቶች በሚዘጉበት ጊዜ ደግሞ በዕረፍት/ የሰመር ኖሮግራም ውስጥ በመሳተፍ ጊዜያቸውን ትምህርታዊ በሆነ መንገድ ያሳልፋሉ። በዚህ ረጅም የተማሪዎች የዕረፍት ጊዜ አገርህን እወት በሚል መፈክር/ ዓላማ ወጣት ኢትዮጵያውያንን ከየአቅጣጫው በማሰባሰብ ሀገራቸውን ኢትዮጵያን በአካል እንዲያውቁት ትምህርታዊ ጉብኝት ማዘጋጀት ይቻላል።

አሜሪካ ከየትኛውም የዓለም ክፍል የመጣ ሕዝብ ሃይማኖት ቀለምና ዘር እንዲሁም ርዕዮተዓለም ሳይገድበው በአንድነት የሚኖርባት ሀገር ናት። ኢትዮጵያውያንም የዚሁ ዕጣ ፋንታ ተቋዳሾች እንደመሆናቸው መጠን ይህንን ከፍተኛ ዕድል በመጠቀም የግል ኑሮአቸውን ከማሻሻል ባሻገር ለሀገራቸው ኢትዮጵያ ተስፋ ለወገናቸው አስኝታ በመሆን በታሪክ አዲስ ምዕራፍ ሊጀምሩ ይችላሉ።

የመጻሕፍት ዝርዝር

- ሀብተ ማርያም ወርቅነዘ [ኢቅ ሥልጣናት] (1963)፡ ጥንታዊ የኢትዮጵያ ትምህርት፡ አዲስ አበባ፡ ትንሣዔ ዘጉባዔ ማተሚያ ቤት፡
- ለይኩን ብርሃኑ፡ [ዶ/ር] ፀፀት ሁለተኛ እትም፡ (1999) አዲስ አበባ፡ ንግድ ማተሚያ ድርጅት፡
- » ለምንት አንገለጉ አሕዛብ፡ (1997) ጌትስበርግ፡ ሚሪላንድ፡ ሲግኔቸር ማተሚያ ቤት፡
- » የግዕዝ መማሪያ መጽሐፍ፡ (1998) ጌትስበርግ፡ ሚሪላንድ፡ ሲግኔቸር ማተሚያ ቤት፡
- ማኅተመ ሥላሴ፡ ወልደ ቂርቆስ፡ [ባላምበራስ] (1942) ዝክረ ነገር፡ አዲስ አበባ፡ ነፃነት ማተሚያ ቤት፡
- ተክለ ጻድቅ መኩሪያ፡ (1972) ዓፄ ቴዎድሮስና የኢትዮጵያ አንድነት፡ አዲስ አበባ፡ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት፡
- ኅሩይ ወልደ ሥላሴ፡ [ብላቴንጌታ] (1910) ለልጅ ምክር ለአባት መታሰቢያ አዲስ አበባ፡
- ኑር ተገኝ፡ (2001) የኢትዮጵያውያን የረጅም ትግልና የዘመናዊ ሥርዓት አመሠራረት፡ ከ1855 - 1974፡ ቶሮንቶ፡ ጣና ማተሚያ ቤት፡
- እሱባለው በለጠ፡ (1997) የገሃነም ደጆች ኖሮቴስታንታዊ ጅሀድ በኢትዮጵያዊነት ላይ ሲፋፋም፡ አንደኛ መጽሐፍ፡ አዲስ አበባ፡ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት፡
- ከበደ ሚካኤል፡ (1947) ጃፓን እንዴት ሠለጠነች፡ አዲስ አበባ፡ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት፡
- ግርማ ዘውዴ፡ (1988) ኢትዮጵያ፡ አዲስ አበባ፡ ንግድ ማተሚያ ቤት፡

Abebe Fiseha (2000). Education and the formation of the modern Ethiopian state 1896-1978, Ph.D Thesis, University of Illinois.

Abiye Tsegaye (1999). Ethiopia and social change: A philosophical assessment. Ph. D. Thesis, Howard University.

Abune Yeshak (1997). The Ethiopian Orthodox Tewahedo Church : An integrally African Church. Meryllville: Washington.

Aleme Eshete (1982). The cultural situations in socialist Ethiopia. UNESCO.

Andargachew Tiruneh (1993). The Ethiopian Revolution 1974-1987. Cambridge: Cambridge University Press.

Aymro Wondimagegnehu & Motiova, J. (1970). The Ethiopian Church. Addis Ababa: Ethiopian Orthodox Mission

Bahiru Zewdie (1991). A history of modern Ethiopia 1855-1974. Addis Ababa: Addis Ababa University.

Bahiru Zewdie (2002). Pioneers of change in Ethiopia. Oxford: James Currey.

Ben-Jochannan, Y.A. (1988). Africa: Mother of western civilization. Baltimore: Black Classic Press.

Bonacci, G. (2000). The Ethiopian Orthodox Church and the state: an analysis of an ambiguous religious policy. London: Center of Ethiopian Studies.

Bulhan, H.A. (1978). Dynamics of cultural inbetweenity. International Journal of psychology, Vol. 15, 105 — 112

Chancellor, W. (1987). The destruction of black civilization: Great issues of a race from 4500 BC to 2000 A.D. Chicago: Third World Press.

Daniel Lema (1976). Development of a student personnel program for Ethiopia's national university to meet the needs of

Ethiopia's youth. Ph. D. dissertation, Michigan State University.

Desta Assayehegn (1979). Schooling for alienation: The Ethiopian experience. International Institute for Educational planning .

Ephraim Isaac (1971). Social structure of the Ethiopian Church. Ethiopian Observer, (14) 4, 240 — 258.

Ethiopian Community Association of Chicago (1996). Meeting the challenges: Building a community together. Chicago: ECAC.

Felder, H.C. (1989). Troubling Biblical waters; race, class, and family. New York: Orbis Books.

Giorgis, D.W. (1989). Red Tears: War, famine and revolution in Ethiopia. Trenton: The Red Sea Press.

Giorgis, T.W. & Roberts, L. (2001). Multicultural competence: A case study in mental health service delivery. Washington D.C. Government of District of Columbia Department of Mental Health.

Giorgis, T.W. (1996). Understanding and surviving depression, alcohol and drugs: A personal guide for Ethiopians. Washington D.C.

Greenfield, R. (1965). Ethiopia, A new Political history.

Grey, Robert (1970). Education and politics in Ethiopia. Ph.D. Dissertation, Yale University.

Hable Sellasie, Sergew. (1972). Ancient and medieval Ethiopian History to 1270 Addis Ababa: United Printers.

Hable Sellasie, Sergew (1970). The Establishment of the Ethiopian church: A panorama of history and spiritual life. Addis Ababa: Ethiopia Orthodox Church.

Hailemariam Larebo (1986). The Orthodox Church and the Ethiopian Revolution 1974-1984. Religion in communist countries, 14 (2) 148-159.

Hancock, G. (1992). The sign and the seal. New York: Crown Publishers.

Isaac, E. and Felder, C.H. (1983). Reflections on the origins of the Ethiopian Civilization. Addis Ababa, International congress of Ethiopian studies.

Levine, D. (1974). Greater Ethiopia. The Evolution of a multi-ethnic society. Chicago: the University of Chicago Press.

Levine, D. (1965). Wax and gold. Chicago: University of Chicago Press.

Lipsky, G. (1962) Ethiopia: its people, its society, its culture. New Haven: New Jersey

Marcus, Harold (2000). A history of Ethiopia. Berkeley: University of California Press.

Masden, George (1980). Fundamentalism and American culture.

Messay Kebede (1999). Survival and Modernization; Ethiopia's Enigmatic present: A philosophical discourse. Lawrenceville: Red Sea Press.

Messay Kebede (2004). Africa's Quest for a philosophy of Decolonization. New York: Rodopi
New York: Oxford University Press

Paulos Mikias (1982). Political Linkage: The relationship between western education and the fall of Haile Sellassie's regime. Ph.D. dissertation, McGill University

Powell, C.L. and Persico, J.E. (1995) . My American Journey Random house, New York.

Ruben, S. (1991). The survival of Ethiopian Independence. Addis Ababa: Kuraz Publishers.

Rund, G. (1977). Effectiveness of Radio voice of the Gospel as a christian mission in Ethiopia. Ph.D. dissertation, School of Theology, Claremont.

Shiny, D.H (2000). The 1903 Skinner Mission to Ethiopia and a century of Ethiopian American relations.

Summerskill, John. (1970). Haile Sellassie I University: A blueprint for development. Addis Ababa: Haile Sellassie I University Press.

Sumner, C. (1994). Classical Ethiopian Philosophy. Los Angeles: Adey Publishing Co.

Tamrat, Tadesse (1972). Church and state in Ethiopia, 1270- 1535. Oxford University Press.

Teshome Wagaw (1990). The development of Higher Education and Social Change; An Ethiopian Experience. East Lansing: Michigan State University.

Tibebe Eshete (2003). The SIM in Ethiopia: A preliminary note. Journal of North East African Studies, 27-57

Tibebu, T. (1995). The making of modern Ethiopia 1896-1974. Lawrenceville: Red Sea Printing Press.

Veccahiato, Norbert. (1993). Illness, therapy and change in Ethiopian possession cults. Africa, Vol. 63, 2

World Bank (2003). Higher Education Development for Ethiopia: Pursuing the vision: A World Bank Sector Study